

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
GIOVANNI PITRUZZELLA
της 20ής Ιανουαρίου 2022¹

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-37/20 και C-601/20

**WM (C-37/20),
Sovim SA (C-601/20)**

κατά

Luxembourg Business Registers

[αιτήσεις του tribunal d'arrondissement de Luxembourg
(πρωτοδικείου Λουξεμβούργου, Λουξεμβούργο)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας – Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 – Άρθρο 30, παράγραφοι 5 και 9 – Μητρώο πραγματικών δικαιούχων – Οδηγία (ΕΕ) 2018/843 – Άρθρο 1, παράγραφος 15, στοιχεία γ' και ζ' – Πρόσβαση οποιουδήποτε μέλους του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους – Κύρος – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρα 7 και 8 – Αρχή της διαφάνειας – Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως γ' και στ' – Εξαιρέσεις από την πρόσβαση στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων – Προϋποθέσεις – Έννοιες των “εξαιρετικών περιπτώσεων”, του “κινδύνου” και του “δυσανάλογου κινδύνου” – Απόδειξη»

1. Ποια είναι η δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, της απαιτήσεως διαφάνειας σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους και τα όργανα ελέγχου των εταιριών, η οποία είναι θεμελιώδους σημασίας για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και αφετέρου, του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εν λόγω προσώπων, ήτοι των πραγματικών δικαιούχων των εταιριών, και, ιδίως, των δικαιωμάτων τους στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα;

2. Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το θεμελιώδες ζήτημα το οποίο τίθεται ενώπιον του Δικαστηρίου στις δύο υποθέσεις που αποτελούν το αντικείμενο των παρούσων προτάσεων, οι οποίες αφορούν δύο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείο Λουξεμβούργου, Λουξεμβούργο).

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

3. Οι δύο αυτές αιτήσεις αφορούν το κύρος και την ερμηνεία του άρθρου 30, παράγραφοι 5 και 9, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849², όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843³ (στο εξής: οδηγία 2015/849). Η οδηγία αυτή θέσπισε καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στα μητρώα των πραγματικών δικαιούχων των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων που έχουν συσταθεί στην επικράτεια των κρατών μελών, το οποίο παρέχει, κατ' αρχήν, σε κάθε μέλος του ευρύτερου κοινού τη δυνατότητα να έχει πρόσβαση σε ορισμένες από τις σχετικές με τους πραγματικούς δικαιούχους πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα μητρώα αυτά, χωρίς να απαιτείται να αποδείξει οποιοδήποτε συμφέρον.

4. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το κύρος του καθεστώτος αυτού υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων του σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Διερωτάται, επίσης, ως προς το κύρος και το περιεχόμενο του συστήματος εξαιρέσεων από την εν λόγω δημόσια πρόσβαση, το οποίο θεσπίζει η εν λόγω οδηγία.

5. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο καλείται επίσης να λάβει θέση όσον αφορά την αλληλεπίδραση μεταξύ του εν λόγω καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης και διαφόρων διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679⁴.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

1. Οι οδηγίες 2015/849 και 2018/843

6. Κατά την αιτιολογική σκέψη 2 της οδηγίας 2015/849, «[η] φερεγγυότητα, η ακεραιότητα και η σταθερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, όπως και η αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολό του, μπορούν να κλονιστούν σοβαρά από τις προσπάθειες των εγκληματιών και των συνεργών τους να συγκαλύψουν την προέλευση των προϊόντων των εγκληματικών δραστηριοτήτων ή να διοχετεύσουν νόμιμο ή παράνομο χρήμα με σκοπό την τρομοκρατία». Επομένως, κατά την αιτιολογική σκέψη 12 της εν λόγω οδηγίας, είναι αναγκαίο «να προσδιορίζεται η ταυτότητα κάθε φυσικού προσώπου το οποίο κατέχει νομική οντότητα ή ασκεί έλεγχο επ' αυτής».

7. Κατά την αιτιολογική σκέψη 14 της οδηγίας 2015/849, «[η] ανάγκη για ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τον εντοπισμό των εγκληματιών, οι οποίοι αλλιώς θα μπορούσαν να αποκρύπτουν την ταυτότητά τους πίσω από μια εταιρική δομή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει,

² Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ 2015, L 141, σ. 73).

³ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2015/849 (ΕΕ 2018, L 156, σ. 43).

⁴ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2021, L 74, σ. 35, στο εξής: ΓΚΠΔ).

επομένως, να μεριμνούν ώστε οι οντότητες που έχουν συσταθεί στο έδαφός τους σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία να αποκτούν και να διατηρούν επαρκείς, ακριβείς και επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τους, πέραν των βασικών πληροφοριών όπως η επωνυμία και η διεύθυνση της εταιρείας και η απόδειξη συστάσεως και η νομική ιδιοκτησία. Προκειμένου να βελτιωθεί η διαφάνεια με σκοπό την καταπολέμηση της εκμετάλλευσης των νομικών οντοτήτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο αποθηκεύονται σε κεντρικό μητρώο που βρίσκεται εκτός της εταιρείας, σε πλήρη συμμόρφωση με το ενωσιακό δίκαιο. [...]

8. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 3, σημείο 6, της οδηγίας 2015/849 ορίζει την έννοια του «πραγματικού δικαιούχου» για τους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας ως «κάθε φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπα, τα οποία τελικά κατέχουν ή ελέγχουν τον πελάτη και/ή το ή τα φυσικά πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων διεξάγεται συναλλαγή ή δραστηριότητα και περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) όσον αφορά τις εταιρείες:

i) το φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπα, τα οποία τελικά έχουν στην κυριότητά τους ή ελέγχουν νομική οντότητα, έχοντας κυριότητα αμέσως ή εμμέσως σε επαρκές ποσοστό των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος της εν λόγω οντότητας [...]»⁵.

9. Κατά το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849⁶:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρικές και άλλες νομικές οντότητες που έχουν την εταιρική τους έδρα στην επικράτειά τους υποχρεούνται να αποκτούν και να φυλάσσουν επαρκείς, ακριβείς και τρέχουσες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τους, συμπεριλαμβανομένων των λεπτομερειών των δικαιωμάτων που κατέχουν οι πραγματικοί δικαιούχοι. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι παραβιάσεις του παρόντος άρθρου αποτελούν αντικείμενο αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών μέτρων ή κυρώσεων.

[...]

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 φυλάσσονται σε κεντρικό μητρώο σε κάθε κράτος μέλος [...]

4. Τα κράτη μέλη απαιτούν οι πληροφορίες που φυλάσσονται στο κεντρικό μητρώο που αναφέρεται στην παράγραφο 3 να είναι επαρκείς, ακριβείς και τρέχουσες, και συγκροτούν μηχανισμούς προς τούτο [...]

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στις πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο έχουν πρόσβαση σε κάθε περίπτωση:

α) οι αρμόδιες αρχές και οι [Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ)], χωρίς κανένα περιορισμό·

⁵ Το δεύτερο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 3, σημείο 6, στοιχείο α', σημείο i, ορίζει ότι «[σ]υμμετοχή 25 % συν μία μετοχή ή ιδιοκτησιακό δικαίωμα άνω του 25 % στον πελάτη που κατέχεται από φυσικό πρόσωπο αποτελεί ένδειξη άμεσης ιδιοκτησίας. Συμμετοχή 25 % συν μία μετοχή ή ιδιοκτησιακό δικαίωμα άνω του 25 % στον πελάτη που κατέχεται από εταιρεία, η οποία βρίσκεται υπό τον έλεγχο φυσικού προσώπου ή προσώπων ή από πολλές εταιρείες, οι οποίες βρίσκονται υπό τον έλεγχο του ίδιου φυσικού προσώπου ή προσώπων, αποτελεί ένδειξη έμμεσης ιδιοκτησίας».

⁶ Με το άρθρο 1, παράγραφος 15, της οδηγίας 2018/843 τροποποιήθηκαν, ή και αντικαταστάθηκαν, οι παράγραφοι 1 έως 7, 9 και 10 του αρχικού κειμένου του άρθρου 30 της οδηγίας 2015/849, επίσης δε προστέθηκε η παράγραφος 5α.

β) οι υπόχρεες οντότητες, στο πλαίσιο των μέτρων δέουσας επιμέλειας για τον πελάτη σύμφωνα με το κεφάλαιο II·

γ) οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού.

Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο στοιχείο γ) έχουν πρόσβαση τουλάχιστον στο όνομα, τον μήνα και το έτος γέννησης, τη χώρα διαμονής και την υπηκοότητα του πραγματικού δικαιούχου, καθώς επίσης και στο είδος και την έκταση των δικαιωμάτων που κατέχει.

Τα κράτη μέλη μπορούν, υπό προϋποθέσεις που θα καθορίζονται στο εθνικό δίκαιο, να προβλέπουν πρόσβαση σε επιπρόσθετες πληροφορίες που επιτρέπουν την ταυτοποίηση του πραγματικού δικαιούχου. Οι εν λόγω επιπρόσθετες πληροφορίες περιλαμβάνουν τουλάχιστον την ημερομηνία γέννησης ή στοιχεία επικοινωνίας σύμφωνα με τους κανόνες προστασίας δεδομένων.

5α. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να καταστήσουν διαθέσιμες τις πληροφορίες που περιέχονται στα εθνικά μητρώα τα οποία αναφέρονται στην παράγραφο 3 υπό τον όρο της ηλεκτρονικής εγγραφής και τη[ς] καταβολή[ς] τέλους, το οποίο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα διοικητικά έξοδα της διάθεσης των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών της συντήρησης και της ανάπτυξης του μητρώου.

[...]

9. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που θα καθοριστούν από το εθνικό δίκαιο, όταν η πρόσβαση που αναφέρεται στην παράγραφο 5 στοιχεία β) και γ) του πρώτου εδαφίου θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού ή εάν ο πραγματικός δικαιούχος είναι ανήλικος ή άλλως νομικά ανίκανος, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν κατά περίπτωση εξαίρεση από την πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι εξαιρέσεις αυτές χορηγούνται κατόπιν λεπτομερούς αξιολόγησης της εξαιρετικής φύσης των περιστάσεων. Εξασφαλίζονται τα δικαιώματα σε διοικητική επανεξέταση της απόφασης εξαίρεσης και σε αποτελεσματική δικαστική προσφυγή. Τα κράτη μέλη που έχουν χορηγήσει εξαιρέσεις δημοσιοποιούν ετήσια στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των εξαιρέσεων που χορηγήθηκαν και τους λόγους που δηλώθηκαν, και υποβάλλουν τα δεδομένα στην [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή.

Οι εξαιρέσεις που προβλέπονται δυνάμει του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου δεν ισχύουν για τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ή για τις υπόχρεες οντότητες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 3) στοιχείο β) όταν πρόκειται για δημοσίους υπαλλήλους.

[...]»

10. Κατά το άρθρο 41, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/849⁷, «[η] επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της παρούσας οδηγίας υπόκειται στον [ΓΚΠΔ]».

⁷ Το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε από την οδηγία (ΕΕ) 2019/2177 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/138/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και ανασφάλισης (Φερεγγυότητα II), της οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ 2019, L 334, σ. 155).

11. Σύμφωνα με το άρθρο 43, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/849, «[η] επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της παρούσας οδηγίας με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας όπως αναφέρονται στο άρθρο 1 θεωρείται ζήτημα δημόσιου ενδιαφέροντος σύμφωνα με τον [ΓΚΠΔ]».

2. Ο ΓΚΠΔ

12. Το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:

- α) υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων (“νομιμότητα, αντικειμενικότητα και διαφάνεια”)
- β) συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς: [...] (“περιορισμός του σκοπού”)
- γ) είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία (“ελαχιστοποίηση των δεδομένων”)

[...]

στ) υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων (“ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα”).»

13. Το άρθρο 25 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό και εξ ορισμού», προβλέπει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να διασφαλίζει ότι, εξ ορισμού, υφίστανται επεξεργασία μόνο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι απαραίτητα για τον εκάστοτε σκοπό της επεξεργασίας. Αυτή η υποχρέωση ισχύει για το εύρος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται, τον βαθμό της επεξεργασίας τους, την περίοδο αποθήκευσης και την προσβασιμότητά τους. Ειδικότερα, τα εν λόγω μέτρα διασφαλίζουν ότι, εξ ορισμού, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν καθίστανται προσβάσιμα χωρίς την παρέμβαση του φυσικού προσώπου σε αόριστο αριθμό φυσικών προσώπων.»

14. Ο ΓΚΠΔ περιλαμβάνει κεφάλαιο V, το οποίο επιγράφεται «Διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς» και το οποίο περιέχει τα άρθρα 44 έως 50 του εν λόγω κανονισμού. Το άρθρο 44, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικές αρχές για τις διαβιβάσεις», ορίζει τα εξής:

«Κάθε διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία υποβάλλονται σε επεξεργασία ή προορίζονται να υποβληθούν σε επεξεργασία μετά από τη διαβίβασή τους σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό πραγματοποιείται μόνο εάν, με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων του

παρόντος κανονισμού, οι προϋποθέσεις που θεσπίζονται στο παρόν κεφάλαιο τηρούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον εκτελούντα την επεξεργασία, μεταξύ άλλων για περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την τρίτη χώρα ή τον διεθνή οργανισμό σε άλλη τρίτη χώρα ή άλλο διεθνή οργανισμό. Όλες οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται με σκοπό να διασφαλίζεται ότι το επίπεδο προστασίας των φυσικών προσώπων που εγγυάται ο παρών κανονισμός δεν υπονομεύεται.»

15. Το άρθρο 49 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Παρεκκλίσεις για ειδικές καταστάσεις», προβλέπει τα εξής:

«1. Σε περίπτωση απουσίας απόφασης επάρκειας δυνάμει του άρθρου 45 παράγραφος 3 ή κατάλληλων εγγυήσεων δυνάμει του άρθρου 46, περιλαμβανομένων των εταιρικών δεσμευτικών κανόνων, η διαβίβαση ή το σύνολο διαβιβάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό πραγματοποιείται μόνο εφόσον πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

[...]

ζ) η διαβίβαση πραγματοποιείται από μητρώο το οποίο σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους προορίζεται για την παροχή πληροφοριών στο κοινό και είναι ανοικτό για αναζήτηση πληροφοριών είτε στο ευρύ κοινό είτε σε οποιοδήποτε πρόσωπο μπορεί να επικαλεστεί έννομο συμφέρον, αλλά μόνο εφόσον πληρούνται στην εκάστοτε περίπτωση οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης ή στο δίκαιο του κράτους μέλους για την αναζήτηση πληροφοριών.

[...]»

B. Το λουξεμβουργιανό δίκαιο

16. Ο loi du 13 janvier 2019 instituant un Registre des bénéficiaires effectifs (νόμος της 13ης Ιανουαρίου 2019 περί συστάσεως μητρώου πραγματικών δικαιούχων) (*Mémorial* A 15, στο εξής: νόμος της 13ης Ιανουαρίου 2019) προβλέπει στο άρθρο 3 ότι μια σειρά πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των εγγεγραμμένων οντοτήτων πρέπει να καταχωρίζονται και να τηρούνται στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν το επώνυμο, το/τα όνομα/ονόματα, την/τις υπηκοότητα/-ες, την ημέρα, τον μήνα και το έτος γεννήσεως, τον τόπο γεννήσεως, τη χώρα διαμονής και την ακριβή διεύθυνση κατοικίας ή ακριβή επαγγελματική διεύθυνση.

17. Το άρθρο 15 του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019 ορίζει τα εξής:

«(1) Στις εξαιρετικές περιπτώσεις που μνημονεύονται κατωτέρω, μια εγγεγραμμένη οντότητα ή ένας πραγματικός δικαιούχος μπορεί να ζητήσει κατά περίπτωση, με δεόντως αιτιολογημένη αίτηση προς τον υπεύθυνο διαχείρισης, να περιοριστεί η πρόσβαση στις πληροφορίες του άρθρου 3 μόνο στις εθνικές αρχές, στα πιστωτικά ιδρύματα και στα χρηματοοικονομικά ιδρύματα καθώς και στους δικαστικούς επιμελητές και στους συμβολαιογράφους που ενεργούν ως δημόσιοι λειτουργοί, όταν η πρόσβαση αυτή θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο, στον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού ή όταν ο πραγματικός δικαιούχος είναι ανήλικος ή άλλως νομικά ανίκανος.

(2) Ο υπεύθυνος διαχείρισης περιορίζει προσωρινά την πρόσβαση στις πληροφορίες του άρθρου 3 μόνο στις εθνικές αρχές από την παραλαβή της αίτησης μέχρι την κοινοποίηση της απόφασής του και, σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης, για δεκαπέντε επιπλέον ημέρες. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά απορριπτικής απόφασης, ο περιορισμός της πρόσβασης στις πληροφορίες διατηρείται έως ότου καταστεί απρόσβλητη η απορριπτική απόφαση.

[...]»

II. Το ιστορικό των διαφορών, οι διαδικασίες των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

A. Η υπόθεση C-37/20

18. Ο WM είναι ο πραγματικός δικαιούχος συνολικά 35 εμπορικών εταιριών και της αστικής εταιρίας ακινήτων ΥΟ. Καθεμία εκ των εταιριών αυτών υπέβαλε στο Luxembourg Business Registers (στο εξής: LBR), ήτοι στον διαχειριστή του μητρώου πραγματικών δικαιούχων του Λουξεμβούργου, αίτηση βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019, με την οποία ζήτησε να περιοριστεί η πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τον WM, ως πραγματικό δικαιούχο των εταιριών αυτών, μόνο στα ιδρύματα και στις αρχές που μνημονεύονται στην ως άνω διάταξη, κατ' αποκλεισμό οποιουδήποτε άλλου προσώπου. Με τις αιτήσεις αυτές, ο WM ισχυρίστηκε ότι η δημοσιοποίηση των πληροφοριών του άρθρου 3 του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019 θα εξέθετε τον ίδιο και την οικογένειά του σε δυσανάλογο κίνδυνο και σε κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού ο οποίος θα ήταν σοβαρός, πραγματικός και ενεστώς.

19. Το LBR απέρριψε το σύνολο των αιτήσεων αυτών. Ειδικότερα, η αίτηση που αφορούσε την αστική εταιρία ακινήτων ΥΟ απορρίφθηκε με απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 2019.

20. Ο WM άσκησε ένδικη προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου⁸. Ο WM υποστηρίζει ότι, λόγω των καθηκόντων του ως διευθυντικό στέλεχος των εταιριών για τις οποίες ζητήθηκε ο περιορισμός της πρόσβασης στις πληροφορίες, πρέπει να πραγματοποιεί συχνές μετακινήσεις σε χώρες με ασταθή πολιτικά καθεστάτα οι οποίες χαρακτηρίζονται από σοβαρή εγκληματικότητα. Για τον λόγο αυτό, διατρέχει σημαντικό κίνδυνο απαγωγής, παράνομης κατακρατήσεως, βίας, ακόμη και θανάτου. Ο κίνδυνος αυτός θα επιτεινόταν εάν κακόβουλα πρόσωπα είχαν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ότι αυτός είναι ο πραγματικός δικαιούχος της μιας ή της άλλης από τις επίμαχες νομικές οντότητες, δεδομένου ότι η γνώση της ιδιότητας αυτής θα δημιουργούσε στο πρόσωπό του τεκμήριο ιδιοκτησίας των εν λόγω οντοτήτων.

21. Από την άλλη πλευρά, το LBR υποστηρίζει ότι η κατάσταση του WM δεν πληροί τις απαιτήσεις του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019 που θα δικαιολογούσαν περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με την ιδιότητά του ως πραγματικού δικαιούχου των επίμαχων εταιριών. Το LBR ισχυρίζεται, μεταξύ άλλων, ότι η συμμετοχή του WM στις δραστηριότητες των εν λόγω εταιριών είναι παγκοίμως γνωστή, καθόσον αποτέλεσε αντικείμενο πολυάριθμων αναφορών στον Τύπο και μπορεί εύκολα να διαπιστωθεί μέσω απλής αναζήτησεως στο διαδίκτυο.

⁸ Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ενώπιον του προέδρου του εμπορικού τμήματος εκκρεμεί ένδικη διαδικασία ως προς τις απορριπτικές αποφάσεις που αφορούν τις λοιπές εμπορικές εταιρίες.

22. Το αιτούν δικαστήριο καλείται να κρίνει αν ο WM πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019 προκειμένου να περιοριστεί η πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με την ιδιότητά του ως πραγματικού δικαιούχου της αστικής εταιρίας ακινήτων ΥΟ. Το δικαστήριο αυτό επισημαίνει ότι με την εν λόγω διάταξη μεταφέρεται το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 στο λουξεμβουργιανό δίκαιο, διατηρεί δε αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία της συγκεκριμένης διατάξεως της οδηγίας.

23. Οι αμφιβολίες αυτές αφορούν τις έννοιες των «εξαιρετικών περιπτώσεων» και του «κινδύνου», που προβλέπονται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης σχετικά με το κριτήριο του «δυσανάλογου» χαρακτήρα του κινδύνου που δικαιολογεί τον περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες.

24. Στο πλαίσιο αυτό, το tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείο Λουξεμβούργου) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Όσον αφορά την έννοια των “εξαιρετικών περιπτώσεων”

α) Κατ’ ορθή ερμηνεία του άρθρου 30, παράγραφος 9, της [οδηγίας 2015/849], στο μέτρο που η διάταξη αυτή εξαρτά τον περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους [πραγματικούς] δικαιούχους από “εξαιρετικές περιπτώσεις που θα καθοριστούν από το εθνικό δίκαιο”, επιτρέπεται να οριστεί στο εθνικό δίκαιο ότι η έννοια των “εξαιρετικών περιπτώσεων” ισοδυναμεί αποκλειστικά με “δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού”, έννοιες οι οποίες ήδη αποτελούν προϋπόθεση εφαρμογής του περιορισμού της πρόσβασης κατά τη διατύπωση του άρθρου 30, παράγραφος 9, [της διάταξης αυτής];

β) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο [πρώτο προδικαστικό ερώτημα, υπό α’], και στην περίπτωση που η εθνική ρύθμιση περί μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο έχει ορίσει την έννοια των “εξαιρετικών περιπτώσεων” μόνο με παραπομπή στις απρόσφορες έννοιες “δυσανάλογο[ς] κίνδυνο[ς] εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού”, πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, [της οδηγίας 2015/849] να ερμηνευθεί ως επιτρέπον στον εθνικό δικαστή να αγνοήσει την προϋπόθεση των “εξαιρετικών περιπτώσεων” ή οφείλει ο τελευταίος να καλύψει την παράλειψη του εθνικού νομοθέτη προσδιορίζοντας το περιεχόμενο της έννοιας των “εξαιρετικών περιπτώσεων” μέσω νομολογιακής διάπλασης; Στην τελευταία αυτή περίπτωση, δεδομένου ότι πρόκειται, σύμφωνα με το άρθρο 30, παράγραφος 9, [της εν λόγω οδηγίας], για προϋπόθεση της οποίας το περιεχόμενο καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο, είναι δυνατόν το Δικαστήριο [...] να καθοδηγήσει τον εθνικό δικαστή κατά την εκτέλεση του έργου του; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο τελευταίο αυτό ερώτημα, ποιες είναι οι κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να καθοδηγήσουν τον εθνικό δικαστή κατά τον προσδιορισμό του περιεχομένου της έννοιας των “εξαιρετικών περιπτώσεων”;

2) Όσον αφορά την έννοια του “κινδύνου”

α) Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της [οδηγίας 2015/849], στο μέτρο που εξαρτά τον περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους [πραγματικούς] δικαιούχους “à un risque disproportionné, à un risque de fraude, d’enlèvement, de chantage, d’extorsion, de harcèlement, de violence ou d’intimidation” [“από δυσανάλογο

κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού”, κατά την απόδοση στην ελληνική γλώσσα], να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αναφέρεται σε οκτώ συνολικά περιπτώσεις, εκ των οποίων η πρώτη αντιστοιχεί σε γενικό κίνδυνο που τελεί υπό την προϋπόθεση της δυσαναλογίας και οι επτά επόμενες αντιστοιχούν σε ειδικούς κινδύνους που δεν τελούν υπό την προϋπόθεση της δυσαναλογίας, ή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αναφέρεται σε επτά συνολικά περιπτώσεις η καθεμία εκ των οποίων αντιστοιχεί σε ειδικό κίνδυνο που τελεί υπό την προϋπόθεση της δυσαναλογίας;

β) Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της [οδηγίας 2015/849], στο μέτρο που εξαρτά τον περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους [πραγματικούς] δικαιούχους από “κίνδυνο”, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιορίζει την εκτίμηση αναφορικά με την ύπαρξη και την έκταση του εν λόγω κινδύνου αποκλειστικά στους δεσμούς του [πραγματικού] δικαιούχου με τη νομική οντότητα ως προς την οποία αυτός ζητεί ειδικά τον περιορισμό της πρόσβασης στην πληροφορία σχετικά με την ιδιότητά του ως [πραγματικού] δικαιούχου ή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δεσμοί του [πραγματικού] δικαιούχου και με άλλες νομικές οντότητες; Αν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δεσμοί με άλλες νομικές οντότητες, πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνον η ιδιότητα του [πραγματικού] δικαιούχου σε σχέση με άλλες νομικές οντότητες ή πρέπει να ληφθεί υπόψη οποιοσδήποτε δεσμός με άλλες νομικές οντότητες; Αν πρέπει να ληφθεί υπόψη οποιοσδήποτε δεσμός με άλλες νομικές οντότητες, επηρεάζεται από τη φύση του δεσμού αυτού η εκτίμηση αναφορικά με την ύπαρξη και την έκταση του κινδύνου;

γ) Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της [οδηγίας 2015/849], στο μέτρο που εξαρτά τον περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους [πραγματικούς] δικαιούχους από “κίνδυνο”, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποκλείει το ευεργέτημα της προστασίας που απορρέει από τον περιορισμό της πρόσβασης όταν στις εν λόγω πληροφορίες, ή σε άλλα στοιχεία που προβάλλει ο [πραγματικός] δικαιούχος για να αποδείξει την ύπαρξη και την έκταση του “κινδύνου” που διατρέχει, μπορούν εύκολα να έχουν πρόσβαση οι τρίτοι μέσω άλλων διαύλων πληροφόρησης;

3) Όσον αφορά την έννοια του “δυσανάλογου” κινδύνου

Ποια αντικρουόμενα συμφέροντα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 30, παράγραφος 9, της [οδηγίας 2015/849], στο μέτρο που η διάταξη αυτή εξαρτά από “δυσανάλογο” κίνδυνο τον περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με [πραγματικό] δικαιούχο;»

B. Η υπόθεση C-601/20

25. Η Sovim SA είναι ανώνυμη εταιρία που έχει συσταθεί και εδρεύει στο Λουξεμβούργο.

26. Στις 12 Αυγούστου 2019 η Sovim υπέβαλε ενώπιον του LBR αίτηση βάσει του άρθρου 15 του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019, με την οποία ζήτησε να περιοριστεί η πρόσβαση στις καταχωρισμένες στο LBR πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό της δικαιούχο.

27. Στις 6 Φεβρουαρίου 2020 το LBR απέρριψε την αίτηση αυτή.

28. Στις 24 Φεβρουαρίου 2020 η Sovim άσκησε ένδικη προσφυγή ενώπιον του tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείου Λουξεμβούργου), με την οποία ζητεί, κυρίως, να μείνουν ανεφάρμοστα το άρθρο 12 του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019, κατά το οποίο πρόσβαση σε ορισμένες πληροφορίες που έχουν καταχωριστεί στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων μπορεί να έχει οποιοσδήποτε, και/ή το άρθρο 15 του εν λόγω νόμου καθώς και να μην είναι δημοσίως προσβάσιμες οι πληροφορίες που παρέσχε η εταιρία αυτή κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 του ως άνω νόμου.

29. Η Sovim υποστηρίζει, κατά πρώτον, ότι η χορήγηση δημόσιας πρόσβασης στα στοιχεία ταυτότητας και στα προσωπικά δεδομένα του πραγματικού δικαιούχου παραβιάζουν το δικαίωμα της προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής καθώς και το δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη. Συγκεκριμένα, κατά την άποψη της εταιρίας αυτής, η οδηγία 2015/849, επί τη βάση της οποίας θεσπίστηκε ο νόμος της 13ης Ιανουαρίου 2019 στη λουξεμβουργιανή έννομη τάξη, αποσκοπεί στον προσδιορισμό των πραγματικών δικαιούχων εταιριών που χρησιμοποιούνται για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθώς και στη διαφύλαξη της ασφάλειας των εμπορικών σχέσεων και της εμπιστοσύνης στις αγορές. Δεν εξηγείται, όμως, με ποιον τρόπο συμβάλλει στην επίτευξη των σκοπών αυτών η χωρίς οποιονδήποτε έλεγχο πρόσβαση του κοινού στα δεδομένα που περιέχονται στο μητρώο των πραγματικών δικαιούχων. Κατά δεύτερον, η Sovim ισχυρίζεται ότι η πρόσβαση του κοινού στα προσωπικά δεδομένα που περιέχονται στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων συνιστά παράβαση πλειόνων διατάξεων του ΓΚΠΔ.

30. Επικουρικώς, η Sovim ζητεί από το αιτούν δικαστήριο να κρίνει ότι υφίσταται, εν προκειμένω, δυσανάλογος κίνδυνος κατά την έννοια του άρθρου 15, πρώτο εδάφιο, του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019 και, ως εκ τούτου, να υποχρεώσει το LBR να περιορίσει την πρόσβαση στις πληροφορίες του άρθρου 3 του νόμου αυτού. Η εν λόγω εταιρία υποστηρίζει, συναφώς, ότι ο πραγματικός δικαιούχος της εκτίθεται σε δυσανάλογο κίνδυνο, ο οποίος είναι σημαντικός, πραγματικός και ενεστώσ, δεδομένου ότι υφίσταται κίνδυνος απαγωγής του πραγματικού δικαιούχου και της οικογένειάς του κατά τη μετακίνηση ή τη διαμονή τους στην αφρικανική ήπειρο.

31. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το αιτούν δικαστήριο, εγείρεται το ζήτημα αν η πρόσβαση του ευρύτερου κοινού σε ορισμένα από τα δεδομένα που περιέχονται στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων είναι συμβατή με τον Χάρτη καθώς και με τον ΓΚΠΔ.

32. Υπό τις συνθήκες αυτές, το tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείο Λουξεμβούργου) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι ισχυρό το άρθρο 1, σημείο 15, στοιχείο γ', της [οδηγίας 2018/843], το οποίο [επιβάλλει] στα κράτη μέλη να καθιστούν τις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους προσβάσιμες, σε κάθε περίπτωση, σε οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού χωρίς δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος,

α) υπό το πρίσμα του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του [Χάρτη], ερμηνευόμενο σύμφωνα με το άρθρο 8 της [Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ)], λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που εκτίθενται ιδίως στις αιτιολογικές

σκέψεις 30 και 31 της οδηγίας 2018/843, οι οποίοι αφορούν, ειδικότερα, την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και

- β) υπό το πρίσμα του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη, καθόσον το δικαίωμα αυτό αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στο να διασφαλίσει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο σύννομο, θεμιτό και διαφανή σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων, τον περιορισμό των σκοπών συλλογής και επεξεργασίας και την ελαχιστοποίηση των δεδομένων;
- 2) α) Έχει το άρθρο 1, σημείο 15, στοιχείο ζ', της οδηγίας 2018/843 την έννοια ότι οι μνημονευόμενες στη διάταξη αυτή εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους όταν η πρόσβαση του ευρύτερου κοινού θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού, μπορούν να διαπιστώνονται μόνον αν αποδεικνύεται ότι συντρέχει δυσανάλογος κίνδυνος εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού ο οποίος είναι εξαιρετικού χαρακτήρα, επηρεάζει όντως τον συγκεκριμένο πραγματικό δικαιούχο και είναι σοβαρός, πραγματικός και ενεστώς;
- β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, είναι το άρθρο 1, σημείο 15, στοιχείο ζ', της οδηγίας 2018/843 –ερμηνευόμενο κατά τον ανωτέρω τρόπο– ισχυρό υπό το πρίσμα του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη και του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη;
- 3) α) Έχει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του [ΓΚΠΔ], το οποίο επιβάλλει την επεξεργασία των δεδομένων κατά τρόπο σύννομο, θεμιτό και διαφανή σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων, την έννοια ότι δεν αντιτίθεται
- στη δυνατότητα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενός πραγματικού δικαιούχου τα οποία είναι καταχωρισμένα σε μητρώο πραγματικών δικαιούχων, που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849, κάθε μέλος του ευρύτερου κοινού χωρίς έλεγχο ή εκ μέρους του δικαιολόγηση και χωρίς το υποκείμενο των δεδομένων (πραγματικός δικαιούχος) να έχει τη δυνατότητα να γνωρίζει ποιος είχε πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, ούτε
 - στην εκ μέρους του υπευθύνου επεξεργασίας ενός τέτοιου μητρώου πραγματικών δικαιούχων παροχή σε απεριόριστο και μη δυνάμενο να προσδιοριστεί αριθμό προσώπων πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πραγματικών δικαιούχων;
- β) Έχει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', του [ΓΚΠΔ], το οποίο επιβάλλει τον περιορισμό των αποδεκτών σκοπών, την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενός πραγματικού δικαιούχου τα οποία είναι καταχωρισμένα σε μητρώο πραγματικών δικαιούχων, συσταθέν σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849, χωρίς ο υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων

αυτών να μπορεί να εξασφαλίσει ότι τα δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τον σκοπό για τον οποίο έχουν συλλεγεί, ήτοι, κατ' ουσίαν, για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, σκοπό για τη διασφάλιση της τήρησης του οποίου δεν είναι υπεύθυνο το ευρύτερο κοινό;

- γ) Έχει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του [ΓΚΠΔ], το οποίο επιβάλλει την ελαχιστοποίηση των δεδομένων, την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στο να έχει το ευρύτερο κοινό, μέσω μητρώου πραγματικών δικαιούχων που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849, πρόσβαση όχι μόνο στο όνομα, τον μήνα και το έτος γέννησης, την υπηκοότητα και τη χώρα διαμονής του πραγματικού δικαιούχου καθώς και στο είδος και την έκταση των δικαιωμάτων που αυτός κατέχει, αλλά επίσης και στην ημέρα και στον τόπο γέννησής του;
- δ) Πρέπει να θεωρηθεί ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του [ΓΚΠΔ], το οποίο επιβάλλει να πραγματοποιείται η επεξεργασία δεδομένων κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτόν την ακεραιότητα και την εμπιστευτικότητα των εν λόγω δεδομένων, αντιτίθεται στην πρόσβαση χωρίς περιορισμούς και άνευ όρων, καθώς και χωρίς δέσμευση εμπιστευτικότητας, στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πραγματικών δικαιούχων τα οποία είναι διαθέσιμα στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849;
- ε) Έχει το άρθρο 25, παράγραφος 2, του [ΓΚΠΔ], το οποίο διασφαλίζει την προστασία των δεδομένων εξ ορισμού και δυνάμει του οποίου, μεταξύ άλλων, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εξ ορισμού, δεν επιτρέπεται να καθίστανται προσβάσιμα σε αόριστο αριθμό φυσικών προσώπων χωρίς την παρέμβαση του ενδιαφερόμενου φυσικού προσώπου, την έννοια ότι δεν αντιτίθεται
- στο ενδεχόμενο ένα μητρώο πραγματικών δικαιούχων που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849 να μην απαιτεί την εγγραφή στον ιστότοπό του των προσώπων εκείνων τα οποία, ως μέλη του ευρύτερου κοινού, συμβουλευονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενός πραγματικού δικαιούχου, ούτε
 - στο ενδεχόμενο να μην κοινοποιείται στον πραγματικό δικαιούχο καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν αναζήτηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του εν λόγω πραγματικού δικαιούχου τα οποία είναι καταχωρισμένα σε τέτοιο μητρώο, ούτε
 - στο ενδεχόμενο να μην υφίσταται κανένας περιορισμός ως προς την έκταση και τη δυνατότητα πρόσβασης στα επίμαχα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε σχέση με τον σκοπό της επεξεργασίας τους;
- στ) Έχουν τα άρθρα 44 έως 50 του [ΓΚΠΔ], τα οποία εξαρτούν από αυστηρές προϋποθέσεις τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτη χώρα, την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε ρύθμιση κατά την οποία τα δεδομένα πραγματικού δικαιούχου τα οποία είναι καταχωρισμένα σε μητρώο πραγματικών δικαιούχων συσταθέν σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849 είναι προσβάσιμα, σε κάθε περίπτωση, σε οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού χωρίς δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος και χωρίς περιορισμούς ως προς τον τόπο στον οποίο βρίσκεται το κοινό αυτό;»

III. Ανάλυση

33. Τα έξι προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο των δύο υπό κρίση αιτήσεων προδικαστικής απόφασεως μπορούν, κατ' ουσίαν, να καταταγούν σε τρεις ομάδες.

34. Η πρώτη ομάδα ερωτημάτων (ήτοι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό β', στην υπόθεση C-601/20) αποσκοπεί στον έλεγχο –υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη– του κύρους του καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους και του συστήματος εξαιρέσεων από το καθεστώς αυτό, όπως θεσπίζεται από το άρθρο 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', και παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849.

35. Η δεύτερη ομάδα (αποτελούμενη από το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-601/20) αποσκοπεί στον έλεγχο της συμβατότητας του εν λόγω καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους με διάφορες διατάξεις του ΓΚΠΔ.

36. Η τρίτη ομάδα ερωτημάτων (ήτοι το σύνολο των προδικαστικών ερωτημάτων στην υπόθεση C-37/20 καθώς και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό α', στην υπόθεση C-601/20) αφορά την ερμηνεία του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, το οποίο άπτεται του συστήματος εξαιρέσεων από το εν λόγω καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους.

37. Πριν δοθεί απάντηση στα υπό κρίση προδικαστικά ερωτήματα, φρονώ ότι είναι σκόπιμο να παραθέσω ορισμένες εισαγωγικές σκέψεις. Πρώτον, θα διατυπώσω ορισμένες γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την αρχή της διαφάνειας στο δίκαιο της Ένωσης, η οποία είναι θεμελιώδους σημασίας στις υπό κρίση υποθέσεις. Δεύτερον, θα εκθέσω τα κύρια χαρακτηριστικά του καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων, το οποίο θεσπίζει η οδηγία 2015/849. Τρίτον, θα διατυπώσω ορισμένες εκτιμήσεις όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της οδηγίας 2015/849 και του ΓΚΠΔ.

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

1. Σχετικά με την αρχή της διαφάνειας

38. Δημοκρατία είναι «η διακυβέρνηση των δημοσίων υποθέσεων με δημόσιο τρόπο». Ο ορισμός αυτός της δημοκρατίας από τον έγκριτο πολιτικό φιλόσοφο Norberto Bobbio⁹ καταδεικνύει τη σχέση αλληλοκαλύψεως μεταξύ δημοκρατίας και διαφάνειας. Στις συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, επικράτησε σταδιακά η αντίληψη ότι η δραστηριότητα των δημοσίων αρχών πρέπει να διέπεται από διαφάνεια και ότι οι περιορισμοί στη διαφάνεια πρέπει να έχουν απολύτως εξαιρετικό χαρακτήρα (διακυβέρνηση διαφανής όπως ένα «κρυστάλλινο σπίτι»).

39. Η διαφάνεια των δημοσίων υποθέσεων αντιπαρατάσσεται στο απόρρητο της ιδιωτικής σφαίρας, το οποίο προστατεύεται μέσω της αναγνωρίσεως του θεμελιώδους δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, που κατοχυρώνεται πλέον στο άρθρο 7 του Χάρτη. Το δικαίωμα αυτό, ιδίως μετά

⁹ Bobbio, N., *Il futuro della democrazia*, Einaudi, Topivo, σ. 76.

την έλευση των ψηφιακών τεχνολογιών, διευρύνθηκε με το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, το οποίο επίσης κατοχυρώνεται από τον Χάρτη, στο άρθρο 8. Η εννοιολογική διχοτομία μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού αντιστοιχεί στη διάκριση μεταξύ της διαφάνειας και του απορρήτου της ιδιωτικής ζωής.

40. Ωστόσο, στις σημερινές πολυσύνθετες κοινωνίες, η διαχωριστική γραμμή μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής σφαίρας δεν είναι πάντοτε ευδιάκριτη. Πράγματι, όλο και πιο συχνά οι δύο αυτές σφαίρες παρεμβάλλονται και αλληλοεπικαλύπτονται μεταξύ τους. Ειδικότερα, ορισμένες ιδιωτικές συμπεριφορές ενδέχεται να έχουν, ως εκ της φύσεώς τους, σημαντικό αντίκτυπο στη δημόσια διάσταση ή, εξαιτίας της δημόσιας θέσεως που κατέχει το πρόσωπο που τις ασκεί, να είναι σημαντικές για τα μέλη μιας δημοκρατικής κοινωνίας και τους φορείς οργάνωσης αυτής (μέσα ενημερώσεως, πολιτικά κόμματα, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών) που ασκούν ευρύ έλεγχο στη δράση των δημοσίων αρχών.

41. Ως εκ τούτου, για αντικειμενικούς ή υποκειμενικούς λόγους, μπορεί να υφίσταται γενικό συμφέρον για τη γνώση ορισμένων πτυχών που εμπίπτουν στην ιδιωτική σφαίρα ενός ατόμου. Κατά συνέπεια, οι περιπτώσεις συγκρούσεως μεταξύ του απορρήτου της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, από τη μια πλευρά, και της ανάγκης για διαφάνεια, από την άλλη, πολλαπλασιάζονται και απαιτούν λεπτές ενέργειες ισορροπίας σταθμίσεως.

42. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι η αρχή της διαφάνειας διαδραματίζει όλο και πιο σημαντικό ρόλο στο δίκαιο της Ένωσης, ενώ κατοχυρώνεται πλέον στο επίπεδο του πρωτογενούς δικαίου, δεδομένου ότι διατυπώνεται στα άρθρα 1 και 10 ΣΕΕ, καθώς και στο άρθρο 15 ΣΛΕΕ¹⁰. Στο δίκαιο της Ένωσης, η αρχή αυτή εξειδικεύεται, κατ' αρχάς, μέσω απαιτήσεων θεσμικής και διαδικαστικής διαφάνειας οι οποίες αφορούν δραστηριότητες δημόσιας φύσεως, όπως η νομοθετική ή η διοικητική δραστηριότητα. Υπό το πρίσμα αυτό, η διαφάνεια συμβάλλει στην ενίσχυση των αρχών της δημοκρατίας και του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως ορίζονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ και στον Χάρτη¹¹. Το ίδιο το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει τη σύνδεση μεταξύ διαφάνειας και δημοκρατίας, επισημαίνοντας στη νομολογία του ότι σκοπός της αρχής της διαφάνειας είναι να παρασχεθεί στους πολίτες η ευρύτερη δυνατή πρόσβαση στην πληροφορία, προκειμένου να ενισχυθεί ο δημοκρατικός χαρακτήρας των θεσμικών οργάνων και της διοικήσεως¹².

43. Πάντως, η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της αρχής της διαφάνειας, ιδίως μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας¹³, επέτεινε τη σημασία της αρχής αυτής σε τομείς, όπως ο τομέας της ρύθμισης των χρηματοπιστωτικών αγορών, στους οποίους η αρχή αυτή συμβάλλει στην καταπολέμηση φαινομένων όπως η διαφθορά ή η τρομοκρατία, τα οποία δύνανται να διαβρώσουν τη δημοκρατία και να θέσουν σε κίνδυνο αυτή την ιδρυτική αξία της Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ.

¹⁰ Βλέπε, επίσης, άρθρο 298, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και άρθρο 42 του Χάρτη.

¹¹ Συναφώς, βλ. αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ 2001, L 145, σ. 43), και απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹² Απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 68). Συναφώς, βλ. επίσης προτάσεις της γενικής εισαγγελέα Ε. Sharpston επί των υποθέσεων αυτών (EU:C:2010:353, σημείο 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹³ Βλ. απόφαση της 18ης Ιουλίου 2017, Επιτροπή κατά Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44. Εξάλλου, στη νομολογία του Δικαστηρίου υπάρχουν παραδείγματα περιπτώσεων κάμψεως των διαχωριστικών ορίων στις δύο προαναφερθείσες διχοτομίες, δημόσιας σφαίρας/ιδιωτικής σφαίρας και απαιτήσεων διαφάνειας/εμπιστευτικότητας της ιδιωτικής ζωής.

45. Συγκεκριμένα, στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662), το Δικαστήριο έκρινε ότι η δημοσιοποίηση μέσω διαδικτύου των ονομαστικών στοιχείων των δικαιούχων γεωργικών ενισχύσεων καθώς και των συγκεκριμένων ποσών που αυτοί έλαβαν είναι πρόσφορη για την ενίσχυση της διαφάνειας όσον αφορά τη διαχείριση των εν λόγω ενισχύσεων. Το Δικαστήριο επισήμανε ότι τέτοιου είδους πληροφορίες, όταν τίθενται στη διάθεση των πολιτών, ενισχύουν τον δημόσιο έλεγχο της χρήσεως των χορηγούμενων κονδυλίων και συμβάλλουν στη βέλτιστη διαχείριση των δημοσίων πόρων¹⁴.

46. Άλλη πρόσφατη απόφαση, εκδοθείσα από το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου¹⁵, αφορούσε ουγγρικό νόμο ο οποίος, μεταξύ άλλων, επέβαλλε σε ορισμένες κατηγορίες οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, που λάμβαναν ενίσχυση από το εξωτερικό, υποχρεώσεις δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικών με τα πρόσωπα τα οποία παρείχαν την ενίσχυση από το εξωτερικό καθώς και με τις εν λόγω οικονομικές ενισχύσεις. Με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο επίμαχος νόμος θέσπιζε αδικαιολόγητους και εισάγοντες διακρίσεις περιορισμούς και ότι, ως εκ τούτου, παραβίαζε το άρθρο 63 ΣΛΕΕ και τα άρθρα 7, 8 και 12 του Χάρτη.

47. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο αναγνώρισε ρητώς ότι ορισμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ενδέχεται, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκουν και των μέσων που διαθέτουν, να επηρεάζουν σημαντικά τον δημόσιο βίο και τον δημόσιο διάλογο και, για τον λόγο αυτό, ο σκοπός της ενισχύσεως της διαφάνειας των χρηματοοικονομικών ενισχύσεων που χορηγούνται σε τέτοιες οργανώσεις μπορεί να συνιστά επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος¹⁶.

48. Όπως καταδεικνύουν τα ως άνω παραδείγματα, η διαφάνεια, η οποία είναι χαρακτηριστικό στοιχείο του δημοσίου τομέα, μπορεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις να αφορά ορισμένες δραστηριότητες ιδιωτών –και τα σχετιζόμενα με αυτές δεδομένα–, οι οποίες για διάφορους λόγους ενδέχεται να θίγουν θεμελιώδη συμφέροντα της κοινότητας. Η εξέλιξη αυτή δεν προκαλεί έκπληξη αν ληφθεί υπόψη ότι η διαφάνεια αποτελεί «μέσο» που χρησιμοποιείται, εκτός του πλαισίου των δημοσίων αρχών, για την επίτευξη σκοπών γενικού συμφέροντος. Το συνταγματικής φύσεως ζήτημα που ανακύπτει στις υπό κρίση υποθέσεις αφορά τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατόν να επιτευχθεί ο συγκερασμός των απαιτήσεων διαφάνειας με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και, συγκεκριμένα, των δικαιωμάτων της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

¹⁴ Βλ., ιδίως, σκέψη 75 της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662).

¹⁵ Απόφαση της 18ης Ιουνίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Διαφάνεια των ενώσεων) (C-78/18, EU:C:2020:476).

¹⁶ Βλ. απόφαση της 18ης Ιουνίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Διαφάνεια των ενώσεων) (C-78/18, EU:C:2020:476, σκέψη 79).

2. Επί του καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων, το οποίο θεσπίζει η οδηγία 2015/849

49. Είναι σκόπιμο να εκτεθούν εν συντομία τα κύρια στοιχεία του καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων, το οποίο αποτελεί αντικείμενο των προδικαστικών ερωτημάτων στις υπό κρίση υποθέσεις.

50. Όπως προκύπτει από το άρθρο 1 και την αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2015/849, η οδηγία αυτή αποσκοπεί στην πρόληψη των κινδύνων οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάσουν την ακεραιότητα, την ορθή λειτουργία, τη φήμη και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και οι οποίοι απορρέουν από τη χρησιμοποίηση του συστήματος αυτού για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας¹⁷. Προς τούτο, η οδηγία αυτή καθορίζει ένα αποτελεσματικό και ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της συγκέντρωσης χρημάτων ή περιουσιακών στοιχείων για τρομοκρατικούς σκοπούς, απαιτώντας από τα κράτη μέλη να εντοπίζουν, να αντιλαμβάνονται και να μετριάζουν τους κινδύνους σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας¹⁸.

51. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάγκη να διατίθενται ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων που έχουν συσταθεί στο έδαφος των κρατών μελών –όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 3, σημείο 6, της οδηγίας 2015/849– είναι καθοριστικής σημασίας για την εντοπισμό των εγκληματιών, οι οποίοι διαφορετικά θα μπορούσαν να αποκρύπτουν την ταυτότητά τους πίσω από μια εταιρική δομή¹⁹.

52. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 6, της οδηγίας 2015/849, οι πραγματικοί δικαιούχοι είναι το ή τα φυσικά πρόσωπα τα οποία, εν τέλει, κατέχουν ή ελέγχουν τον πελάτη και/ή το ή τα φυσικά πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων εκτελείται μια συναλλαγή ή διεξάγεται μια δραστηριότητα.

53. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 30, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 2015/849 επιβάλλει, αντιστοίχως, στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν, αφενός μεν, ότι οι εταιρίες και άλλες νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί στην επικράτειά τους²⁰ υποχρεούνται να αποκτούν και να φυλάσσουν επαρκείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τους, αφετέρου δε, ότι οι πληροφορίες αυτές φυλάσσονται σε κεντρικό μητρώο σε κάθε κράτος μέλος. Οι ως άνω διατάξεις δεν προσδιορίζουν ποιες ακριβώς πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο πρέπει να κοινοποιούνται στο εν λόγω κεντρικό μητρώο, αφήνοντας σε κάθε κράτος μέλος την ευχέρεια καθορισμού των πληροφοριών αυτών.

54. Όσον αφορά την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές, το άρθρο 30, παράγραφος 5, της οδηγίας 2015/849, όπως ίσχυε αρχικά, προέβλεπε ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους έχουν πρόσβαση σε κάθε περίπτωση οι αρμόδιες αρχές και οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών, χωρίς κανένα περιορισμό

¹⁷ Συναφώς, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Richard de la Tour επί της υποθέσεως Ecotex BULGARIA (C-544/19, EU:C:2020:931, σημείο 46).

¹⁸ Βλ. αιτιολογική σκέψη 1 της οδηγίας 2018/843.

¹⁹ Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν, προς τον σκοπό αυτό, μια κεντρική βάση δεδομένων που συλλέγει πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους ή το εμπορικό μητρώο και μητρώο εταιριών ή άλλο κεντρικό μητρώο.

²⁰ Ειδικοί κανόνες για τις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους εμπιστευμάτων/trust ή νομικών μορφωμάτων με παρεμφερή δομή ή λειτουργία προβλέπονται στο άρθρο 31 της οδηγίας 2015/849.

(στοιχείο α'), οι υπόχρεες οντότητες, στο πλαίσιο των μέτρων δέουσας επιμέλειας για τους πελάτες (στοιχείο β'), και κάθε πρόσωπο ή οργανισμός που μπορεί να αποδείξει έννομο συμφέρον (στοιχείο γ').

55. Από την αιτιολογική σκέψη 2 της οδηγίας 2018/843 προκύπτει ότι, υπό το πρίσμα των «αναδυόμεν[ων] νέ[ων] τάσε[ων], ιδίως όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι τρομοκρατικές ομάδες χρηματοδοτούν και διεξάγουν τις δραστηριότητές τους», κρίθηκε αναγκαίο να ληφθούν «περαιτέρω μέτρα για την αύξηση της διαφάνειας των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, των εταιρικών και άλλων νομικών οντοτήτων». Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2018/843, οι τροποποιήσεις της οδηγίας 2015/849 μέσω των εν λόγω πρόσθετων μέτρων πρέπει, ωστόσο, να «γίνονται λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την τήρηση και την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας».

56. Στο πλαίσιο αυτό, με σκοπό την επίτευξη υψηλότερου βαθμού διαφάνειας όσον αφορά τους πραγματικούς δικαιούχους, η αρχική μορφή του άρθρου 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849 τροποποιήθηκε από την οδηγία 2018/843, ώστε η δυνατότητα πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους να παρέχεται πλέον σε «οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού» χωρίς να απαιτείται η απόδειξη οποιουδήποτε συμφέροντος.

57. Ειδικότερα, βάσει του άρθρου 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849, οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού επιτρέπεται να έχει «πρόσβαση τουλάχιστον στο όνομα, τον μήνα και το έτος γέννησης, τη χώρα διαμονής και την ιθαγένεια του πραγματικού δικαιούχου, καθώς και στη φύση και την έκταση των πραγματικών συμφερόντων που κατέχει». Επιπλέον, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 30, παράγραφος 5, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν πρόσβαση σε «επιπρόσθετες πληροφορίες που επιτρέπουν την ταυτοποίηση του πραγματικού δικαιούχου», οι δε επιπρόσθετες αυτές πληροφορίες περιλαμβάνουν «τουλάχιστον την ημερομηνία γέννησης ή στοιχεία επικοινωνίας, σύμφωνα με τους κανόνες προστασίας δεδομένων».

58. Όσον αφορά τον τρόπο πρόσβασης στα εν λόγω δεδομένα, η οδηγία 2018/843 εισήγαγε στο άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849 την παράγραφο 5α, η οποία παρέχει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να αποφασίσουν να εξαρτήσουν τη διάθεση των πληροφοριών που τηρούνται στα εθνικά μητρώα από την προϋπόθεση ηλεκτρονικής εγγραφής και καταβολής τέλους, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα σχετικά με τη διάθεση των πληροφοριών διοικητικά έξοδα.

59. Πάντως, η πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους δεν είναι απεριόριστη. Συγκεκριμένα, το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους. Η παράγραφος 9 του εν λόγω άρθρου, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2018/843, ορίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις όσον αφορά την πρόσβαση στις πληροφορίες, σε εξαιρετικές περιπτώσεις που θα καθοριστούν στο εθνικό δίκαιο, όταν η πρόσβαση των υπαγόμενων οντοτήτων ή του ευρύτερου κοινού θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού, ή όταν ο πραγματικός δικαιούχος είναι ανήλικος ή άλλως νομικά ανίκανος.

60. Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 30²¹, 31²², 32²³ και 33²⁴ της οδηγίας 2018/843, οι τροποποιήσεις τις οποίες επέφερε η οδηγία αυτή στο άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849 –και, ιδίως, η πρόβλεψη της δυνατότητας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους για «οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού», χωρίς να απαιτείται η απόδειξη οποιουδήποτε συμφέροντος– αποσκοπούν στην προώθηση υψηλότερου βαθμού διαφάνειας όσον αφορά τους πραγματικούς δικαιούχους και τις δομές ελέγχου των εταιριών, με κύριο σκοπό τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που να είναι λιγότερο πιθανό να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας²⁵. Η καθιέρωση μεγαλύτερης διαφάνειας αποσκοπεί, επίσης, στο να υπάρξει, ως δευτερογενής θετική συνέπεια αυτής, βελτίωση της εμπιστοσύνης στις χρηματοπιστωτικές αγορές²⁶.

61. Καίτοι οι τροποποιήσεις που επέφερε στην οδηγία 2015/849 η οδηγία 2018/843 έχουν τον προαναφερθέντα πρωταρχικό σκοπό της προώθησης υψηλότερου βαθμού διαφάνειας, εντούτοις η αιτιολογική σκέψη 34²⁷ της τελευταίας οδηγίας αναγνωρίζει ρητώς την ανάγκη να αναζητηθεί δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, του συμφέροντος του ευρύτερου κοινού για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και, αφετέρου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

²¹ Κατά την αιτιολογική σκέψη 30 της οδηγίας 2018/843 «[η] δημόσια πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με τον πραγματικό δικαιούχο επιτρέπει μεγαλύτερο έλεγχο των πληροφοριών από την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένου του Τύπου και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, και συμβάλλει στη διατήρηση της εμπιστοσύνης στην ακεραιότητα των επιχειρηματικών συναλλαγών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μπορεί να συμβάλει στην καταπολέμηση της κατάχρησης των εταιρικών και άλλων νομικών οντοτήτων και νομικών μορφωμάτων για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, τόσο βοηθώντας τις έρευνες όσο και μέσω αποτελεσμάτων που συνδέονται με τη φήμη, δεδομένου ότι οποιοσδήποτε θα μπορούσε να συνάψει συναλλαγές γνωρίζει την ταυτότητα των πραγματικών δικαιούχων. Διευκολύνει επίσης την έγκαιρη και αποτελεσματική διάθεση πληροφοριών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα καθώς και στις αρχές, συμπεριλαμβανομένων των αρχών τρίτων χωρών, οι οποίες συμμετέχουν στην καταπολέμηση αυτών των αδικημάτων. Η πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές θα βοηθούσε επίσης τις έρευνες σχετικά με νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, συναφή βασικά αδικήματα και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας».

²² Κατά την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2018/843 «[η] εμπιστοσύνη στις χρηματοπιστωτικές αγορές από τους επενδυτές και το ευρύ κοινό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη ακριβούς καθεστώτος γνωστοποίησης που παρέχει διαφάνεια στις δομές του πραγματικού δικαιούχου και του ελέγχου των εταιριών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα συστήματα εταιρικής διακυβέρνησης που χαρακτηρίζονται από συγκεντρωμένη ιδιοκτησία, όπως εκείνη στην Ένωση. Αφενός, οι μεγάλοι επενδυτές με σημαντικά δικαιώματα ψήφου και ταμειακών ροών ενδέχεται να ενθαρρύνουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και απόδοση της επιχείρησης. Αφετέρου, ωστόσο, οι ελέγχοντες πραγματικοί δικαιούχοι με μεγάλες ομάδες ψηφοφορίας ενδέχεται να έχουν κίνητρα για να εκτρέπουν τα εταιρικά περιουσιακά στοιχεία και ευκαιρίες για προσωπικό όφελος σε βάρος των επενδυτών μειοψηφίας. Η δυνητική ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα πρέπει να θεωρείται θετική παρενέργεια και όχι σκοπός της αύξησης της διαφάνειας, ο οποίος είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος λιγότερο πιθανού να χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

²³ Κατά την αιτιολογική σκέψη 32 της οδηγίας 2018/843 «[η] εμπιστοσύνη στις χρηματοπιστωτικές αγορές από τους επενδυτές και το ευρύ κοινό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη ακριβούς καθεστώτος γνωστοποίησης που παρέχει διαφάνεια όσον αφορά τον πραγματικό δικαιούχο και τις δομές ελέγχου των εταιρικών και άλλων νομικών οντοτήτων και ορισμένων τύπων εμπιστευμάτων και παρεμφερών νομικών μορφωμάτων. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο με αρκετά συνεκτικό και συντονισμένο τρόπο, θεσπίζοντας σαφείς κανόνες για την πρόσβαση του κοινού, ούτως ώστε οι τρίτοι να είναι σε θέση να εξακριβώνουν, σε όλη την Ένωση, ποιοι είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι εταιρικών και άλλων νομικών οντοτήτων καθώς και ορισμένων τύπων εμπιστευμάτων και παρεμφερών νομικών μορφωμάτων».

²⁴ Κατά την αιτιολογική σκέψη 33 της οδηγίας 2018/843, «[ω]ς εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο, όσον αφορά εταιρικές και άλλες νομικές οντότητες, με αρκετά συνεκτικό και συντονισμένο τρόπο, μέσω των κεντρικών μητρώων στα οποία ορίζονται οι πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο, θεσπίζοντας σαφή κανόνα για τη δημόσια πρόσβαση, ούτως ώστε οι τρίτοι να είναι σε θέση να εξακριβώνουν, σε όλη την Ένωση, ποιοι είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι εταιρικών και νομικών οντοτήτων».

²⁵ Βλ. αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2018/843, η οποία παρατίθεται στην υποσημείωση 23 των παρουσών προτάσεων, και συγκεκριμένα την τελευταία περίοδο.

²⁶ Όπ.π.

²⁷ Κατά την πρώτη περίοδο της αιτιολογικής σκέψης 34 της οδηγίας 2018/843, «[σ]ε όλες τις περιπτώσεις, τόσο όσον αφορά τις εταιρικές και άλλες νομικές οντότητες, καθώς και τα εμπιστεύματα και παρεμφερή νομικά μορφώματα, θα πρέπει να αναζητηθεί δίκαιη ισορροπία μεταξύ αφενός του γενικού δημόσιου συμφέροντος για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και αφετέρου των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων».

62. Για τον σκοπό αυτό, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 36²⁸ της οδηγίας 2018/843, ήτοι προκειμένου να εξασφαλιστεί μια αναλογική και ισορροπημένη προσέγγιση και να διασφαλιστούν, ιδίως, τα δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οδηγία 2015/849 προέβλεψε εξαιρέσεις από τη δημοσιοποίηση, μέσω μητρώων, των πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους και από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις εν λόγω πληροφορίες, υπό τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας αυτής.

3. Επί της σχέσεως μεταξύ των οδηγιών 2015/849 και 2018/843 και του ΓΚΠΔ

63. Όσον αφορά τη δεύτερη ομάδα ερωτημάτων, η οποία μνημονεύθηκε στο σημείο 35 των παρουσών προτάσεων, δηλαδή τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-601/20, από τη διατύπωσή τους προκύπτει ότι με αυτά ζητείται από το Δικαστήριο να εκτιμήσει το κύρος του καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, το οποίο θεσπίζεται από την οδηγία 2015/849, υπό το πρίσμα διαφόρων διατάξεων του ΓΚΠΔ.

64. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι σκόπιμο να εκτεθούν, εισαγωγικώς, ορισμένες παρατηρήσεις ως προς τη σχέση που υφίσταται μεταξύ των εν λόγω πράξεων του δικαίου της Ένωσης, ήτοι μεταξύ, αφενός, των οδηγιών 2015/849 και 2018/843 και, αφετέρου, του ΓΚΠΔ.

65. Συναφώς, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι πρόκειται για πράξεις του παράγωγου δικαίου οι οποίες, από την άποψη της ιεραρχήσεως των πηγών του δικαίου της Ένωσης, έχουν την ίδια τυπική ισχύ.

66. Από τη νομολογία προκύπτει ότι, όταν δύο πράξεις παράγωγου δικαίου της ίδιας τυπικής ισχύος δεν περιέχουν διάταξη προβλέπουσα ρητώς την υπεροχή της μιας έναντι της άλλης, πρέπει να εξασφαλίζεται η εφαρμογή εκάστης εκ των πράξεων αυτών κατά τρόπο που να είναι συμβατός με την εφαρμογή της άλλης και να καθιστά, ως εκ τούτου, δυνατή τη συνεκτική εφαρμογή αυτών²⁹.

67. Στην προκειμένη περίπτωση, οι επίμαχες πράξεις συνδέονται ρητώς μεταξύ τους. Ο αμεσότερος δεσμός προβλέπεται στο άρθρο 41, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/849, κατά το οποίο, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2019/2177, «η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της παρούσας οδηγίας υπόκειται [στον ΓΚΠΔ]». Η αιτιολογική σκέψη 38 της οδηγίας 2018/843 αναφέρει επίσης ότι ο ΓΚΠΔ «εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με την παρούσα οδηγία» και ότι «οι δικαιούχοι θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματά τους εντός του τρέχοντος ενωσιακού νομικού πλαισίου προστασίας των δεδομένων, όπως ορίζεται στον [ΓΚΠΔ]». Το άρθρο 43 της οδηγίας 2015/849 παραπέμπει επίσης στον ΓΚΠΔ.

²⁸ Κατά την αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2018/843, «[ε]πιπλέον, με τον στόχο της εξασφάλισης αναλογικής και ισορροπημένης προσέγγισης και της εγγύησης των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να εισάγουν εξαιρέσεις από τη γνωστοποίηση μέσω των μητρώων πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο και την πρόσβαση σε αυτές, σε εξαιρετικές περιστάσεις, όταν οι πληροφορίες αυτές θα εξέθεταν τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν επιγραμμική εγγραφή, προκειμένου να προσδιορίζουν κάθε πρόσωπο που ζητεί πληροφορίες από το μητρώο, καθώς και την καταβολή τέλους για την πρόσβαση στις πληροφορίες του μητρώου».

²⁹ Πρβλ. απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Editions Odile Jacob (C-404/10 P, EU:C:2012:393, σκέψη 110). Βλ., επίσης, απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Bavarian Lager (C-28/08 P, EU:C:2010:378, σκέψη 56).

68. Παρά τη χρήση του όρου «υπόκειται» στο εν λόγω άρθρο 41, παράγραφος 1³⁰, οι δεσμοί αυτοί, κατά τη γνώμη μου, δεν προβλέπουν υπεροχή του ΓΚΠΔ έναντι των οδηγιών 2015/849 και 2018/843³¹, κατά τρόπον ώστε ο ΓΚΠΔ να πρέπει να αποτελεί, αυτός καθεαυτός, παράμετρο νομιμότητας για την εκτίμηση του κύρους των διατάξεων των οδηγιών αυτών.

69. Αντιθέτως, οι δεσμοί αυτοί αποτελούν έκφραση της απαιτήσεως συντονισμού μεταξύ, αφενός, της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που απορρέει από την εφαρμογή των εν λόγω οδηγιών και, αφετέρου, του ισχύοντος στο δίκαιο της Ένωσης γενικού νομικού πλαισίου περί προστασίας των δεδομένων, το οποίο θεσπίζει ο ΓΚΠΔ.

70. Εξάλλου, το εν λόγω γενικό νομικό πλαίσιο το οποίο θεσπίζει ο ΓΚΠΔ θέτει σε εφαρμογή – ιδίως (αλλά όχι αποκλειστικώς) στα άρθρα 5 και 6 του εν λόγω κανονισμού– τις απαιτήσεις που απορρέουν από το θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη, και ιδίως τις απαιτήσεις που προβλέπονται ρητώς στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού³².

71. Επομένως, για να είναι σύμφωνο προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 8 του Χάρτη, το σύστημα επεξεργασίας των σχετικών με τους πραγματικούς δικαιούχους δεδομένων, το οποίο θεσπίζει η οδηγία 2015/849, πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο συνεπή προς τις διατάξεις του ΓΚΠΔ, σύμφωνα με τη ρητή πρόβλεψη του άρθρου 41, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.

72. Εξάλλου, οι αρχές των κρατών μελών, και ιδίως ο εθνικός νομοθέτης, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από τους κανόνες του ΓΚΠΔ όταν ρυθμίζουν και εφαρμόζουν το καθεστώς πρόληψης της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, το οποίο θεσπίζεται από τις προαναφερθείσες οδηγίες, και ειδικότερα το καθεστώς επεξεργασίας των δεδομένων των πραγματικών δικαιούχων που προβλέπουν οι δύο αυτές οδηγίες.

73. Επομένως, υπό το πρίσμα αυτών των αρχών πρέπει να αναλυθούν τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου.

³⁰ Συγκεκριμένα, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι αυτή που πρέπει να «υπόκειται» στον ΓΚΠΔ και όχι αυτή καθεαυτήν η οδηγία. Παρατηρώ, επίσης, ότι χρήση του όρου «υπόκειται» γινόταν και στο αρχικό κείμενο του άρθρου 41 όσον αφορά την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31).

³¹ Ούτε υφίσταται, μεταξύ του ΓΚΠΔ και των δύο προαναφερθεισών οδηγιών, σχέση «lex generalis – lex specialis» (γενικής – ειδικής νομοθετικής πράξης), σε αντίθεση με ό,τι μπορεί να συμβαίνει μεταξύ του ΓΚΠΔ και άλλων οδηγιών (βλ. επ' αυτού, μεταξύ άλλων, αιτιολογική σκέψη 173 και άρθρο 95 του ΓΚΠΔ).

³² Πρβλ. όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 95/46, τα οποία αντιστοιχούν στα άρθρα 5 και 6 του ΓΚΠΔ, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 40). Για μια πολύ πρόσφατη ανάλυση του πεδίου εφαρμογής του ΓΚΠΔ, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Richard de la Tour επί της υποθέσεως Facebook Ireland (C-319/20, EU:C:2021:979, σημεία 50 έως 52).

B. Επί του κύρους του άρθρου 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', και παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 (πρώτο προδικαστικό ερώτημα και δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό β', στην υπόθεση C-601/20)

74. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-601/20, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849, καθόσον επιβάλλει στα κράτη μέλη να καθιστούν τις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους προσβάσιμες σε οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού χωρίς δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος, είναι ισχυρό υπό το πρίσμα του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.

75. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό β', στην ίδια υπόθεση, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, το οποίο παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση, μεταξύ άλλων, οποιουδήποτε μέλους του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, είναι ισχυρό υπό το πρίσμα των προαναφερθέντων θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη.

76. Κατά τη γνώμη μου, τα δύο αυτά προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία αφορούν το κύρος δύο παραγράφων του ίδιου άρθρου της οδηγίας 2015/849, πρέπει να εξεταστούν από κοινού. Πράγματι, τα δύο αυτά ερωτήματα αφορούν δύο πτυχές του ίδιου καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, όπως θεσπίζεται από την εν λόγω οδηγία, το κύρος του οποίου πρέπει, κατ' εμέ, να εκτιμηθεί συνολικώς. Συγκεκριμένα, φρονώ ότι, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-601/20, το οποίο αφορά την επέκταση της δυνατότητας πρόσβασης στις εν λόγω πληροφορίες και στο ευρύτερο κοινό χωρίς ανάγκη δικαιολόγησης οποιουδήποτε συμφέροντος, είναι αδύνατον να μη συνεκτιμηθεί και το σύστημα εξαιρέσεων που προβλέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της εν λόγω οδηγίας. Ως εκ τούτου, τα δύο ερωτήματα συνδέονται μεταξύ τους.

77. Κατ' αρχάς, διαπιστώνω, ακόμη, ότι από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-601/20 δεν αμφισβητείται η κοινοποίηση και η διατήρηση των δεδομένων σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους σε κεντρικό μητρώο, ούτε αυτό καθεαυτό το καθεστώς πρόσβασης στις εν λόγω πληροφορίες, όπως προβλέπεται στο άρθρο 30, παράγραφος 5, της οδηγίας 2015/849. Το ως άνω ερώτημα αφορά αποκλειστικώς την τροποποίηση του άρθρου 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849, την οποία επέφερε η οδηγία 2018/843. Συνεπώς, αφορά μόνον την κατάργηση της απαιτήσεως που προέβλεπε το αρχικό κείμενο της διατάξεως αυτής, κατά την οποία κάθε πρόσωπο ή οργάνωση όφειλε να αποδείξει «έννομο συμφέρον» για να μπορεί να έχει πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, και, επομένως, αφορά την εισαγωγή της δυνατότητας πρόσβασης σε τέτοιες πληροφορίες για «οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού» χωρίς να απαιτείται να αποδειχθεί οποιοδήποτε συμφέρον.

1. Τα δικαιώματα που προστατεύονται από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη και οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι επεμβάσεις στα δικαιώματα αυτά

78. Όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα για τα οποία γίνεται λόγος στα δύο προαναφερθέντα προδικαστικά ερωτήματα περί εκτιμήσεως του κύρους, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 7 του Χάρτη εγγυάται το δικαίωμα κάθε προσώπου στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής του

ζωής, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του. Το δε άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη αναγνωρίζει ρητώς το δικαίωμα κάθε προσώπου στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Κατά πάγια νομολογία, τα δικαιώματα αυτά, τα οποία αφορούν οποιαδήποτε πληροφορία σχετική με φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, συνδέονται στενά μεταξύ τους, καθόσον η πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενός φυσικού προσώπου με σκοπό τη διατήρηση ή τη χρήση τους επηρεάζει το δικαίωμα του προσώπου αυτού στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής³³.

79. Ωστόσο, τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη δεν αποτελούν απόλυτα προνόμια, αλλά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε σχέση με τη λειτουργία την οποία επιτελούν στο κοινωνικό σύνολο³⁴. Ως εκ τούτου, το άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη επιτρέπει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να γίνεται «νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο».

80. Κάθε περιορισμός του δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων καθώς και του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή πρέπει, επιπλέον, να τηρεί τις επιταγές του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη. Ως εκ τούτου, ένας τέτοιος περιορισμός πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο, να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων αυτών, να ανταποκρίνεται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζονται από την Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων και να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας.

81. Για την αξιολόγηση ενός μέτρου περιορισμού των εν λόγω δικαιωμάτων πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η σημασία των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 3, 4, 6 και 7 του Χάρτη καθώς και η σημασία που έχουν οι σκοποί της διαφύλαξης της εθνικής ασφάλειας και της καταπολέμησης της σοβαρής εγκληματικότητας, συμβάλλοντας στην προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων³⁵.

82. Επίσης, το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναγκαίας συνοχής μεταξύ των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται σε αυτόν και των αντίστοιχων δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στην ΕΣΔΑ, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ως όριο ελάχιστης προστασίας³⁶. Το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, αντιστοιχεί σε εκείνο που εγγυάται το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ και πρέπει, κατά συνέπεια, να του αναγνωρίζεται η ίδια έννοια και η ίδια εμβέλεια³⁷.

83. Υπό το πρίσμα αυτών των αρχών πρέπει να εξεταστούν τα εν λόγω δύο ερωτήματα περί εκτιμήσεως του κύρους.

³³ Πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Facebook Ireland και Schrems (C-311/18, EU:C:2020:559, σκέψη 170 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁴ Βλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Facebook Ireland και Schrems (C-311/18, EU:C:2020:559, σκέψη 172 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁵ Πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 122).

³⁶ Πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 124 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁷ Βλ. απόφαση της 18ης Ιουνίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Διαφάνεια των ενώσεων) (C-78/18, EU:C:2020:476, σκέψη 122 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

2. Επί της υπάρξεως επεμβάσεων στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη και επί της σοβαρότητας των επεμβάσεων αυτών

84. Προκειμένου να εκτιμηθεί το κύρος των διατάξεων της οδηγίας 2015/849 ως προς τις οποίες εκφράζει αμφιβολίες το αιτούν δικαστήριο, πρέπει, κατ' αρχάς, να εξακριβωθεί αν πράξεις όπως οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις αυτές ενδέχεται να θίγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη και να συνιστούν επεμβάσεις στα εν λόγω δικαιώματα. Εφόσον συμβαίνει αυτό, πρέπει επίσης να προσδιοριστεί ο βαθμός σοβαρότητας των επεμβάσεων³⁸.

85. Όσον αφορά, κατ' αρχάς, την ύπαρξη επεμβάσεων, πρέπει, πρώτον, να επισημανθεί ότι ο σεβασμός του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο αναγνωρίζεται από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, αφορά κάθε πληροφορία σχετική με φυσικό πρόσωπο η ταυτότητα του οποίου είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί³⁹, πράγμα που συμβαίνει εν προκειμένω, δεδομένου ότι οι πραγματικοί δικαιούχοι των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων, όπως ορίζονται στο άρθρο 3, σημείο 6, της οδηγίας 2015/849, είναι φυσικά πρόσωπα η ταυτότητα των οποίων μπορεί να εξακριβωθεί.

86. Δεύτερον, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους στις οποίες έχει πρόσβαση το ευρύτερο κοινό, πληροφορίες απαριθμούμενες στο άρθρο 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849 και μνημονευθείσες στο σημείο 57 των παρουσών προτάσεων, είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα⁴⁰. Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι το γεγονός ότι οι πληροφορίες αυτές άπτονται επαγγελματικής δραστηριότητας δεν είναι ικανό να άρει τον χαρακτηρισμό τους ως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁴¹.

87. Επίσης, από τη νομολογία προκύπτει ότι, για να κριθεί αν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να τυγχάνουν της προβλεπόμενης από το δίκαιο της Ένωσης προστασίας, είναι αδιάφορο αν οι επίμαχες πληροφορίες έχουν ή όχι ευαίσθητο χαρακτήρα. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, για να διαπιστωθεί η ύπαρξη επεμβάσεως στο θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, δεν έχει σημασία αν οι σχετικές με την ιδιωτική ζωή πληροφορίες έχουν ευαίσθητο χαρακτήρα ή αν οι ενδιαφερόμενοι υπέστησαν τυχόν δυσμενείς συνέπειες λόγω της επεμβάσεως αυτής⁴².

88. Τρίτον, όπως επισήμαναν όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία που υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου, πράξεις όπως οι προβλεπόμενες στο άρθρο 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849 –ήτοι η διάθεση και γνωστοποίηση στο κοινό, εκ μέρους του φορέα που είναι αρμόδιος για την τήρηση μητρώου, δεδομένων προσωπικού

³⁸ Ο προσδιορισμός του βαθμού σοβαρότητας της επεμβάσεως είναι αναγκαίος, λαμβανομένης υπόψη της σχέσης συνάρτησης που η νομολογία αναγνωρίζει, στο πλαίσιο της περί τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας εκτιμήσεως, μεταξύ της σοβαρότητας της επεμβάσεως που συνεπάγεται περιορισμό των εν λόγω δικαιωμάτων και της σημασίας του σκοπού γενικού συμφέροντος που επιδιώκεται με τον περιορισμό αυτόν και που μπορεί να τον δικαιολογήσει. Επ' αυτού, βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, σκέψη 55), και της 2ας Μαρτίου 2021, Prokuratuur (Προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2021:152, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. μνημονευόμενη στις παραγράφους 152 και 153 των παρουσών προτάσεων νομολογία.

³⁹ Βλ., μεταξύ άλλων, γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 122 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴⁰ Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 34). Επ' αυτού, βλ., επίσης, τον ορισμό των «δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.

⁴¹ Απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴² Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 115 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

χαρακτήρα σχετικών με τους πραγματικούς δικαιούχους, όπως τα δεδομένα που μνημονεύθηκαν στο σημείο 57 των παρουσών προτάσεων– είναι πράξεις που δύνανται να θίξουν τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη. Ως εκ τούτου, οι πράξεις αυτές συνιστούν επεμβάσεις στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 του Χάρτη⁴³. Επίσης, συνιστούν επεμβάσεις στο θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη, δεδομένου ότι αποτελούν πράξεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁴⁴, εμπίπτουσες στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 8⁴⁵, για τις οποίες υπεύθυνος είναι ο ως άνω φορέας⁴⁶.

89. Επιπλέον, στην προκειμένη περίπτωση, αφ' ης στιγμής τα οικεία δεδομένα καθίστανται διαθέσιμα, τα μέλη του ευρύτερου κοινού τα οποία αποκτούν πρόσβαση στις πληροφορίες που περιέχονται στο μητρώο και είναι προσβάσιμες μέσω αυτού μπορούν να αναζητήσουν τα δεδομένα και, ενδεχομένως, να τα διατηρήσουν ή να τα διαδώσουν⁴⁷. Η εν λόγω πρόσβαση συνιστά πρόσθετη επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη⁴⁸. Από τη στιγμή κατά την οποία το μέλος του ευρύτερου κοινού αποκτά πρόσβαση στα δεδομένα που περιέχονται στο μητρώο, μπορεί επίσης να θεωρηθεί υπεύθυνο για την επεξεργασία αυτή καθώς και για τυχόν επακόλουθες πράξεις επεξεργασίας⁴⁹.

90. Επομένως, επιβάλλεται να συναχθεί το συμπέρασμα ότι πράξεις όπως αυτές που απορρέουν από την εφαρμογή του άρθρου 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849 συνιστούν επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.

91. Εν συνεχεία, όσον αφορά την εκτίμηση της *σοβαρότητας των επεμβάσεων* αυτών, πρέπει κατά πρώτον να επισημανθεί ότι, εν προκειμένω, ο αριθμός των προσώπων τα οποία ενδέχεται να αφορά η επέμβαση δεν είναι απεριόριστος, αόριστος και χωρίς διάκριση, αλλά τουναντίον είναι οριοθετημένος⁵⁰. Πράγματι, τα φυσικά πρόσωπα που μπορούν να προσδιοριστούν ως πραγματικοί δικαιούχοι των εταιριών ή άλλων νομικών οντοτήτων, κατά τον ορισμό που μνημονεύθηκε στο σημείο 85 των παρουσών προτάσεων, αποτελούν ομάδα συγκεκριμένων ατόμων. Τα άτομα αυτά προσδιορίζονται βάσει της θέσεώς τους σε εταιρίες και άλλες νομικές οντότητες, ήτοι λόγω της ιδιότητάς τους ως πραγματικών δικαιούχων των οντοτήτων αυτών. Επιπλέον, ο προσδιορισμός των εν λόγω ατόμων πραγματοποιείται σε συνάρτηση με τους

⁴³ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 58).

⁴⁴ Πρβλ. γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 126 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴⁵ Εξάλλου, το άρθρο 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ ορίζει ότι επεξεργασία αποτελεί, μεταξύ άλλων, η «διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης» των δεδομένων.

⁴⁶ Πρβλ. αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 35) και της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 101).

⁴⁷ Πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 101), η οποία, πάντως, αφορά δεδομένα τα οποία εμπίπτουν στην κατηγορία των δεδομένων σχετικά με ποινικές καταδίκες και αδικήματα και για τα οποία, επομένως, προβλέπονται ειδικές εγγυήσεις κατά το άρθρο 10 του ΓΚΠΔ.

⁴⁸ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, σκέψη 51). Βλ., επίσης, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Facebook Ireland και Schrems (C-311/18, EU:C:2020:559, σκέψη 171 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴⁹ Κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 7, του ΓΚΠΔ. Συναφώς, βλ., κατ' αναλογία, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek επί της υποθέσεως SS (Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για φορολογικούς σκοπούς) (C-175/20, EU:C:2021:690, σημείο 45).

⁵⁰ Για την ανάλυση μιας περιπτώσεως στην οποία ο αριθμός των προσώπων που μπορούσε να αφορά η επέμβαση ήταν περιορισμένος, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα H. Saugmandsgaard Øe επί της υποθέσεως Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, σημείο 34).

σκοπούς που επιδιώκονται⁵¹ με την υποχρέωση κοινοποίησης των επίμαχων δεδομένων στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων. Συνεπώς, υφίσταται σχέση μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων (ήτοι των πραγματικών δικαιούχων) και του σκοπού της επεξεργασίας.

92. Ωστόσο, πρέπει επίσης να σημειωθεί, κατά δεύτερον, ότι ο τρόπος επεξεργασίας των επίμαχων δεδομένων, ο οποίος συνεπάγεται τις επεμβάσεις, ήτοι η διάθεση των δεδομένων αυτών στο κοινό χωρίς να τίθεται, κατ' αρχήν, κανένα όριο στην πρόσβαση, ενδέχεται να καταστήσουν δυνατή τη διάδοση των δεδομένων σε ευρεία κλίμακα.

93. Συναφώς, οι διατάξεις του άρθρου 30 της οδηγίας 2015/849 παρέχουν στον εθνικό νομοθέτη ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τον καθορισμό του τρόπου πρόσβασης του ευρύτερου κοινού στα δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, καθώς και των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθούνται προς τούτο. Υπό τις συνθήκες αυτές, η έκταση των επεμβάσεων στα επίμαχα θεμελιώδη δικαιώματα μπορεί να ποικίλλει αναλόγως του τρόπου κατά τον οποίο λαμβάνει χώρα η πρόσβαση του κοινού.

94. Συγκεκριμένα, σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως στο Λουξεμβούργο, ήτοι στην επίμαχη στις υπό κρίση υποθέσεις χώρα, η εν λόγω πρόσβαση μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω αυτοματοποιημένων διαδικασιών, καθόσον τα δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο. Είναι σαφές ότι ένας τέτοιος τρόπος πρόσβασης, ήτοι η δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης στα δεδομένα αυτά μέσω διαδικτύου, είναι πιθανό να οδηγήσει σε μέγιστη αναπαραγωγή των δεδομένων. Συνεπώς, ένας τέτοιος τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων μπορεί να καταστήσει δυνατή τη διάδοση των δεδομένων αυτών σε ευρεία κλίμακα⁵².

95. Κατά τρίτον, ως προς τα δεδομένα τα οποία αφορούν οι επεμβάσεις, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι όσο περισσότερες είναι οι κατηγορίες δεδομένων στις οποίες παρέχεται πρόσβαση τόσο πιθανότερο είναι η επέμβαση να χαρακτηριστεί «σοβαρή»⁵³.

96. Από το άρθρο 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849 προκύπτει ότι, εν προκειμένω, –υπό την επιφύλαξη του ζητήματος του περιθωρίου εκτιμήσεως που καταλείπεται στα κράτη μέλη, ζήτημα το οποίο εξετάζεται στα σημεία 105 έως 107 κατωτέρω–, τα δεδομένα αυτά αντιστοιχούν σε δύο κατηγορίες: αφενός μεν, μια σειρά δεδομένων που σχετίζονται με την ταυτότητα των πραγματικών δικαιούχων (το όνομα, ο μήνας και το έτος γεννήσεως καθώς και η υπηκοότητα) και με τη χώρα διαμονής τους χωρίς περαιτέρω διευκρίνιση· αφετέρου δε, δεδομένα σχετικά με το είδος και την έκταση των δικαιωμάτων που κατέχουν οι πραγματικοί δικαιούχοι. Οι λοιπές πληροφορίες που περιέχονται στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων δεν αφορούν τις πράξεις που συνεπάγονται τις μνημονευόμενες στα σημεία 88 και 89 των παρούσων προτάσεων επεμβάσεις, οι οποίες αποτελούν αντικείμενο των προδικαστικών ερωτημάτων στην υπό κρίση υπόθεση.

⁵¹ Όσον αφορά τον σκοπό γενικού συμφέροντος που επιδιώκει το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, βλ., λεπτομερέστερα, σημεία 137 επ. των παρούσων προτάσεων.

⁵² Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως ασχοληθεί με περιπτώσεις γνωστοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο κοινό. Πέραν των προπαρατεθεισών αποφάσεων της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662), της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197), και της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504), μια όμοια υπόθεση εκκρεμεί ακόμη ενώπιον του Δικαστηρίου (υπόθεση C-184/20, Vygriausioji tarnybinės etikos komisija) και αφορά εθνική νομοθεσία που προβλέπει τη δημοσίευση στο διαδίκτυο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία περιέχονται σε δηλώσεις περί υπάρξεως συμφερόντων με σκοπό την πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων και της διαφθοράς στον δημόσιο τομέα (βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Pikamäe επί της υποθέσεως αυτής, EU:C:2021:991).

⁵³ Βλ., συναφώς, τις προτάσεις μου επί της υποθέσεως Prokuratuur (Προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2020:18, σημείο 79).

97. Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία δεδομένων, πρόκειται για περιορισμένη σειρά δεδομένων, τα οποία παρέχουν μεν τη δυνατότητα εξατομικευμένου προσδιορισμού ενός προσώπου, αποτελούν όμως δεδομένα που μπορούν να χαρακτηριστούν ως «στοιχεία επικοινωνίας»⁵⁴ ή ταυτοποίησης, και όχι δεδομένα, ούτως ειπείν, «εμπιστευτικά», τα οποία να σχετίζονται ουσιαδώς με την ιδιωτική και προσωπική ζωή ή να παρέχουν τη δυνατότητα πιστής, ακριβούς και εξαντλητικής σκιαγράφησης της ιδιωτικής ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων⁵⁵. Καίτοι τα δεδομένα αυτά καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό, με ορισμένο βαθμό ακριβείας, της ταυτότητας του περί ου ο λόγος προσώπου, ήτοι του πραγματικού δικαιούχου, εντούτοις δεν παρέχουν, κατά τη γνώμη μου, τη δυνατότητα να συναχθούν ιδιαιτέρως ακριβή συμπεράσματα σχετικά με την ιδιωτική ζωή των προσώπων τα οποία αφορούν⁵⁶.

98. Όσον αφορά τη δεύτερη κατηγορία δεδομένων, πρόκειται για δεδομένα οικονομικής φύσεως, τα οποία αποκαλύπτουν το είδος των δικαιωμάτων που κατέχει ο πραγματικός δικαιούχος στην εταιρία ή την οντότητα –όπως, για παράδειγμα, την κατοχή μετοχών– και την έκταση των δικαιωμάτων αυτών, η οποία μπορεί να είναι εκπεφρασμένη, επί παραδείγματι, ως ποσοστό συμμετοχής στην οντότητα. Τέτοια δεδομένα όμως, μολονότι ασφαλώς καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό της εμβέλειας των δικαιωμάτων του πραγματικού δικαιούχου επί της συγκεκριμένης εταιρίας ή νομικής οντότητας και, ως εκ τούτου, έχουν κάποια οικονομική σημασία, εντούτοις, όπως και η πρώτη κατηγορία δεδομένων, κατά τη γνώμη μου, δεν παρέχουν τη δυνατότητα να συναχθούν ακριβή συμπεράσματα σχετικά με την ιδιωτική ζωή των προσώπων τα οποία αφορούν⁵⁷.

99. Επομένως, τα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους δεδομένα, στα οποία μπορεί να έχει πρόσβαση οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού, φαίνεται ότι είναι λιγότερο ευαίσθητα από ορισμένες άλλες κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁵⁸.

100. Πάντως, στις γραπτές παρατηρήσεις της, η Sovim ισχυρίστηκε ότι η ελεύθερη πρόσβαση του κοινού στα δεδομένα του άρθρου 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849 παρέχει τη δυνατότητα αποτιμήσεως της περιουσίας του ενδιαφερομένου και καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό των προτιμήσεων του όσον αφορά το είδος και την έκταση των επενδύσεων του. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Sovim υποστήριξε επίσης ότι η πρόσβαση στα δεδομένα αυτά καθιστά δυνατή την άντληση οικονομικών πληροφοριών για σκοπούς κατάρτισης επιχειρηματικού προφίλ.

101. Επ' αυτού, επισημαίνω ότι, βεβαίως, η πρόσβαση σε δεδομένα που αφορούν το είδος και την έκταση των δικαιωμάτων τα οποία κατέχει ο πραγματικός δικαιούχος σε μια εταιρία καθιστά δυνατή την απόκτηση ορισμένων πληροφοριών σχετικά με την περιουσία του προσώπου, πλην όμως δύο επισημάνσεις είναι κρίσιμες. Αφενός, οι επενδύσεις σε εταιρίες συνήθως αποτελούν μόνο ένα μέρος της περιουσίας ενός προσώπου, δεδομένου ότι η περιουσία αυτή, κατά κανόνα, αποτελείται από σειρά επενδύσεων διαφορετικής φύσεως, στις οποίες περιλαμβάνονται και επενδύσεις άλλου είδους, όπως τοποθετήσεις σε χρηματοπιστωτικά μέσα ή επενδύσεις σε

⁵⁴ Πρβλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα H. Saugmandsgaard Øe επί της υποθέσεως *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:300, σημείο 35).

⁵⁵ Συναφώς, πρβλ. σκέψεις διαλαμβανόμενες στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Cruz Villalón επί των συνεκδικασθεισών υποθέσεων *Digital Rights Ireland* κ.λπ. (C-293/12 και C-594/12, EU:C:2013:845, σημεία 64, 65 και 74).

⁵⁶ Πρβλ. απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2018, *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:788, σκέψη 60, τελευταία περίοδος).

⁵⁷ Πρβλ. απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2018, *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:788, σκέψη 60, τελευταία περίοδος).

⁵⁸ Συναφώς, υπενθυμίζω ότι ο ΓΚΠΔ προβλέπει, στο άρθρο 9, ειδικούς κανόνες για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και για την επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό τη μοναδική ταυτοποίηση φυσικού προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό φυσικού προσώπου.

ακίνητα. Επομένως, απλώς και μόνον η πρόσβαση σε στοιχεία που αφορούν τις επενδύσεις σε εταιρίες παρέχει συνήθως περιορισμένη εικόνα της περιουσίας ενός προσώπου. Αφετέρου, πλην της περιπτώσεως κατά την οποία τα δικαιώματα του πραγματικού δικαιούχου των οποίων το είδος και η έκταση δημοσιοποιούνται αφορούν εταιρίες που η αξία τους είναι, κατά κάποιον τρόπο, δημοσίως γνωστή, δεν είναι καθόλου εύκολο, χωρίς άλλες πληροφορίες, να προσδιοριστεί η ακριβής αξία μιας εταιρίας ή μιας επένδυσης η οποία συνίσταται στην κατοχή μεριδίων της εταιρίας αυτής. Επομένως, ακόμη και αν κάποιος, έχοντας πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα, μπορεί να αποκτήσει μια περιορισμένη εικόνα της περιουσίας ενός προσώπου, η εικόνα αυτή συνήθως δεν παρέχει τη δυνατότητα να συναχθούν ακριβή συμπεράσματα σχετικά με τον ποσοτικό προσδιορισμό της περιουσίας αυτής.

102. Παρόμοιες εκτιμήσεις ισχύουν, κατά τη γνώμη μου, και για τον κίνδυνο η πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες να χρησιμοποιηθεί για τη σκιαγράφηση του επιχειρηματικού προφίλ ενός ατόμου. Μολονότι, βεβαίως, η πρόσβαση στα μνημονεύμενα στο σημείο 98 των παρουσών προτάσεων δεδομένα καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό των τομέων (ή, τουλάχιστον, ορισμένων τομέων) στους οποίους ένα άτομο πραγματοποιεί επενδύσεις, εντούτοις η πρόσβαση αυτή δεν παρέχει κατ' ανάγκην τη δυνατότητα να συναχθούν ακριβή συμπεράσματα σχετικά με το επενδυτικό προφίλ του ατόμου. Επ' αυτού, επισημαίνω, επιπλέον, ότι ο συγκεκριμένος τρόπος μέσω του οποίου πραγματοποιείται η πρόσβαση του κοινού στο μητρώο επηρεάζει και το ζήτημα αυτό, μπορεί δε να οδηγήσει στην περαιτέρω μείωση του ως άνω κινδύνου. Συναφώς, παρατηρώ ότι στο Λουξεμβούργο η μέσω διαδικτύου αναζήτηση σχετικά με τα επίμαχα δεδομένα μπορεί να πραγματοποιηθεί αποκλειστικώς βάσει της νομικής οντότητας και όχι βάσει του προσώπου του πραγματικού δικαιούχου. Η μη ύπαρξη δυνατότητας έρευνας βάσει προσώπου στο μητρώο περιορίζει ακόμη περισσότερο τον πιθανό κίνδυνο σκιαγραφήσεως του επιχειρηματικού προφίλ του οικείου προσώπου.

103. Τούτου λεχθέντος, επισημαίνω επίσης ότι τα ακριβή στοιχεία σχετικά με το είδος και την έκταση των δικαιωμάτων που κατέχει ο πραγματικός δικαιούχος σε μια εταιρία ή άλλη νομική οντότητα είναι δυνατό να έχουν αυτοτελή οικονομική και εμπορική σημασία, καθόσον, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να παρέχουν τη δυνατότητα να γίνει αντιληπτή η πραγματική δομή ελέγχου ορισμένων εταιριών, η οποία ενδέχεται να μην είναι σαφής βάσει πληροφοριών που προέρχονται από άλλες πηγές πληροφοριών.

104. Συμπερασματικώς, από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η διάθεση και η γνωστοποίηση στο κοινό, εκ μέρους του υπεύθυνου για την τήρηση μητρώου φορέα, δεδομένων όπως τα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους δεδομένα που μνημονεύονται στο σημείο 57 των παρουσών προτάσεων, καθώς και η πρόσβαση του κοινού στα δεδομένα αυτά, συνιστούν χωρίς αμφιβολία επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη. Πάντως, φρονώ ότι, καίτοι δεν αποκλείεται, στο πλαίσιο του περιθωρίου εκτιμήσεως που καταλείπει η οδηγία 2015/849 στα κράτη μέλη όσον αφορά τον καθορισμό του τρόπου επεξεργασίας των επίμαχων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να υπάρξει διάδοση των δεδομένων αυτών σε ευρεία κλίμακα, εντούτοις, λόγω του μάλλον περιορισμένου εύρους των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν οι επεμβάσεις και του όχι ιδιαιτέρως ευαίσθητου χαρακτήρα των δεδομένων αυτών, οι δυνητικώς επιβλαβείς συνέπειες για τα θιγόμενα από τις επίμαχες επεμβάσεις πρόσωπα μπορούν να θεωρηθούν περιορισμένες. Επομένως, οι εν λόγω επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, οι οποίες προκαλούνται από τις πράξεις που μνημονεύονται στα σημεία 88 και 89 των παρουσών προτάσεων, δεν έχουν, κατά τη γνώμη μου, ιδιαιτέρως σοβαρό χαρακτήρα,

δεδομένου ότι δεδομένα τέτοιας εκτάσεως και φύσεως δεν παρέχουν, αφ' εαυτών, τη δυνατότητα να ληφθούν ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τα υποκείμενα των δεδομένων και, επομένως, δεν επηρεάζουν με άμεσο και έντονο τρόπο την ιδιωτική τους ζωή.

105. Τούτου λεχθέντος, πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί και το γεγονός ότι το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο του άρθρου 30, παράγραφος 5, της οδηγίας 2015/849 αφήνουν στα κράτη μέλη περιθώριο εκτιμήσεως ως προς τα δεδομένα που μπορούν να καθίστανται προσβάσιμα στο ευρύτερο κοινό. Συγκεκριμένα, αφενός, το εν λόγω δεύτερο εδάφιο ορίζει ότι οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού επιτρέπεται να έχει πρόσβαση «τουλάχιστον» στα δεδομένα που μνημονεύονται στο εδάφιο αυτό, πράγμα από το οποίο συνάγεται ότι τα κράτη μέλη δύνανται να παρέχουν πρόσβαση και σε επιπλέον δεδομένα. Αφετέρου, το εν λόγω τρίτο εδάφιο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν, υπό προϋποθέσεις που καθορίζονται στο εθνικό δίκαιο, να παρέχουν πρόσβαση σε «επιπρόσθετες πληροφορίες» οι οποίες καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση του πραγματικού δικαιούχου και οι οποίες περιλαμβάνουν, *τουλάχιστον*, την ημερομηνία γέννησης ή στοιχεία επικοινωνίας, σύμφωνα με τους κανόνες προστασίας δεδομένων.

106. Επομένως, ο νομοθέτης της Ένωσης άφησε περιθώριο εκτιμήσεως στα κράτη μέλη ώστε να διευρύνουν το πλήθος των σχετικών με τους πραγματικούς δικαιούχους δεδομένων στα οποία μπορεί να έχει πρόσβαση το ευρύτερο κοινό, πέραν των δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο του άρθρου 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849 και τα οποία υπομνήσθηκαν στο σημείο 96 των παρουσών προτάσεων.

107. Είναι σαφές όμως ότι αυτή η δυνατότητα διεύρυνσης του πλήθους των δεδομένων σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τα οποία είναι προσβάσιμα στο ευρύτερο κοινό είναι πιθανό να προκαλέσει ακόμη μεγαλύτερη επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη για τα πρόσωπα αυτά. Πέραν του ζητήματος του αόριστου χαρακτήρα των επιπλέον δεδομένων που δύνανται να προσθέσουν τα κράτη μέλη στον κατάλογο των δεδομένων στα οποία μπορεί να έχει πρόσβαση το ευρύτερο κοινό, κατάλογο ο οποίος μνημονεύεται στο εν λόγω δεύτερο εδάφιο και παρατίθεται στο σημείο 96 των παρουσών προτάσεων⁵⁹, επισημαίνω ότι η παροχή στο κοινό πρόσβασης στα ακριβή στοιχεία επικοινωνίας ενός προσώπου (δηλαδή τη διεύθυνση διαμονής ή κατοικίας), όπως προβλέπεται στο άρθρο 30, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849, κατά τη γνώμη μου, είναι πιθανό να συνεπάγεται, σε αντίθεση με το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξα στο σημείο 104 των παρουσών προτάσεων, σοβαρή επέμβαση στην ιδιωτική ζωή ενός προσώπου. Ως εκ τούτου, η δυνατότητα των κρατών μελών να καταστήσουν προσβάσιμα επιπλέον δεδομένα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερης ανάλυσης.

3. Επί της δικαιολογήσεως των επεμβάσεων

108. Δεδομένου ότι το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης που θεσπίζει η οδηγία 2015/849 συνεπάγεται επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, επιβάλλεται να εξεταστεί αν οι περιορισμοί στα εν λόγω δικαιώματα μπορούν να δικαιολογηθούν κατ' εφαρμογήν των διατάξεων και των αρχών που μνημονεύθηκαν στα σημεία 79 και 80 των παρουσών προτάσεων.

⁵⁹ Το ζήτημα αυτό αναλύεται στα σημεία 114 επ. των παρουσών προτάσεων.

α) Επί της τήρησης της απαιτήσεως κατά την οποία κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο

109. Η πρώτη από τις προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι περιορισμοί στην άσκηση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, η οποία προβλέπεται τόσο στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη όσο και, γενικότερα, στο άρθρο 52, παράγραφος 1, αυτού, επιβάλλει τέτοιοι περιορισμοί να «προβλέπονται από τον νόμο».

110. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου⁶⁰, η οποία βασίζεται στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου⁶¹, η απαίτηση κατά την οποία κάθε περιορισμός στην άσκηση θεμελιώδους δικαιώματος πρέπει να «προβλέπεται από τον νόμο» δεν αφορά αποκλειστικώς και μόνον τη «νομική» αιτία της επεμβάσεως, αλλά συνεπάγεται και ότι η νομική βάση που επιτρέπει την επέμβαση αυτή πρέπει να προσδιορίζει η ίδια, με *σαφήνεια* και *ακρίβεια*, την έκταση της επεμβάσεως. Δεδομένου ότι αφορά την «ποιότητα του νόμου» και, επομένως, την προσβασιμότητα και την προβλεψιμότητα του οικείου μέτρου, η δεύτερη αυτή πτυχή της εκφράσεως «προβλέπεται από τον νόμο», κατά την έννοια τόσο του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη όσο και του άρθρου 8, παράγραφος 2, του Χάρτη και του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, δεν έχει σκοπό απλώς και μόνον να διασφαλίσει την τήρηση της αρχής της νομιμότητας και κατάλληλη προστασία κατά των αυθαιρεσιών⁶², αλλά ανταποκρίνεται και στην επιταγή της ασφάλειας δικαίου.

111. Στην υπό κρίση υπόθεση, επισημαίνω, πρώτον, ότι η υποχρέωση που υπέχει ο φορέας που τηρεί το μητρώο πραγματικών δικαιούχων να θέτει στη διάθεση του κοινού ορισμένα δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τα οποία ο ίδιος έχει συλλέξει και αποθηκεύσει καθώς και η παρεχόμενη στο ευρύτερο κοινό δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης στα δεδομένα αυτά ερείδονται στο άρθρο 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849 καθώς και στη διάταξη της εθνικής νομοθεσίας με την οποία μεταφέρεται στην εσωτερική έννομη τάξη ο κανόνας αυτός.

112. Δεύτερον, τόσο οι επίμαχες οδηγίες, ήτοι οι οδηγίες 2015/849 και 2018/843, όσο και ο εθνικός νόμος περί μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο δημοσιεύθηκαν σε επίσημες εφημερίδες στις οποίες έχει πρόσβαση οποιοδήποτε πρόσωπο. Υπό τις συνθήκες αυτές, μπορεί να γίνει δεκτό ότι πληρούνται οι απαιτήσεις περί διαφάνειας της νομικής βάσεως που δικαιολογεί τους επίμαχους περιορισμούς⁶³.

113. Τρίτον, διαπιστώνω ότι το άρθρο 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849 προβλέπει σαφή και ακριβή κατάλογο των συλλεγόμενων και αποθηκευόμενων δεδομένων τα οποία ο υπεύθυνος για την τήρηση του μητρώου φορέας οφείλει να θέτει στη διάθεση του κοινού που μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτά.

⁶⁰ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2020, Facebook Ireland και Schrems (C-311/18, EU:C:2020:559, σκέψη 175)· της 8ης Σεπτεμβρίου 2020, Recorded Artists Actors Performers (C-265/19, EU:C:2020:677, σκέψη 86 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Privacy international (C-623/17, EU:C:2020:790, σκέψη 65).

⁶¹ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 8ης Ιουνίου 2006, Lupsa κατά Ρουμανίας (CE:ECHR:2006:0608JUD00103370, §§ 32 και 33), και της 15ης Δεκεμβρίου 2020, Pişkin κατά Τουρκίας (CE:ECHR:2020:1215JUD00333991, § 206). Σχετικά με την ανάγκη να δοθεί στην έκφραση «προβλέπεται από τον νόμο» στο άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη η ίδια ερμηνεία με εκείνη του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Wathelet επί της υποθέσεως WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:606, σημεία 134 έως 143).

⁶² Βλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2015, WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832, σκέψη 81).

⁶³ Η απαίτηση περί διαφάνειας της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπεται ρητώς στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ, μνημονεύεται δε εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, υπό α', στην υπόθεση C-601/20.

114. Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή τελεί υπό την επιφύλαξη της παρεχόμενης στα κράτη μέλη δυνατότητας να καθιστούν προσβάσιμα στο ευρύ κοινό επιπλέον δεδομένα, όπως συνάγεται από τη χρήση της λέξεως «τουλάχιστον» στο δεύτερο εδάφιο καθώς και από το τρίτο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 30, παράγραφος 5, της οδηγίας 2015/849. Πράγματι, μολονότι είναι αληθές ότι η πρόσβαση του κοινού στα «επιπρόσθετα δεδομένα», την οποία μπορούν να προβλέπουν τα κράτη μέλη δυνάμει της διατάξεως του εν λόγω τρίτου εδαφίου, πρέπει να προβλέπεται και αυτή από το εθνικό δίκαιο, να είναι σύμφωνη προς τους κανόνες περί προστασίας των δεδομένων και να έχει αποκλειστικό σκοπό να καταστήσει δυνατή την ταυτοποίηση του πραγματικού δικαιούχου, εντούτοις η ως άνω διάταξη προσομοιάζει με διάταξη «ελευθέρου κειμένου»⁶⁴, όπως αποκαλείται, η οποία τείνει να περιλάβει, πέραν των πληροφοριών που απαριθμούνται συγκεκριμένα στον κατάλογο που περιέχεται στο εν λόγω δεύτερο εδάφιο, και σειρά επιπλέον πληροφοριών οι οποίες δεν προσδιορίζονται ούτε μπορούν να προσδιοριστούν επακριβώς.

115. Πλην όμως, όταν τα μέτρα τα οποία συνεπάγονται επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη πηγάζουν από νομοθετική πράξη της Ένωσης, εναπόκειται στον νομοθέτη της Ένωσης να καθορίσει, τηρώντας τα κριτήρια σαφήνειας και ακρίβειας που απορρέουν από την υπομνησθείσα στο σημείο 110 των παρουσών προτάσεων νομολογία⁶⁵, την ακριβή έκταση των επεμβάσεων αυτών. Επομένως, όταν η νομοθετική πράξη που έχει επιλέξει ο εν λόγω νομοθέτης είναι οδηγία, φρονώ ότι δεν μπορεί να ανατεθεί στα κράτη μέλη να προσδιορίσουν, κατά τη μεταφορά της οδηγίας στα εθνικά τους δίκαια, τα ουσιώδη στοιχεία που καθορίζουν την έκταση της επεμβάσεως, όπως είναι, προκειμένου περί περιορισμών των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, το είδος και το εύρος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία.

116. Στην προκειμένη περίπτωση, εκδίδοντας τις οδηγίες 2015/849 και 2018/843, ο νομοθέτης της Ένωσης προέβη ο ίδιος σε περιορισμό των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη. Επομένως, οι επιτρεπόμενες από τις οδηγίες αυτές επεμβάσεις στα εν λόγω δικαιώματα δεν μπορούν να θεωρηθούν αποτέλεσμα της επιλογής των κρατών μελών⁶⁶, παρά το περιθώριο εκτιμήσεως που αυτά διαθέτουν κατά τη μεταφορά των οδηγιών στο εσωτερικό δίκαιο, αλλά πρέπει να γίνει δεκτό ότι η νομική βάση των επεμβάσεων είναι οι ίδιες οι εν λόγω οδηγίες. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο νομοθέτης της Ένωσης, σύμφωνα με την υπομνησθείσα στο σημείο 110 των παρουσών προτάσεων νομολογία καθώς και με τους αυξημένης τυπικής ισχύος κανόνες προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που περιέχονται ιδίως στον Χάρτη, όφειλε να προσδιορίσει με σαφήνεια και ακρίβεια την έκταση και το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Επομένως, ο προσδιορισμός αυτός συνιστά ουσιώδη διεργασία την οποία πρέπει υποχρεωτικώς να πραγματοποιεί, κατά τον πλέον σαφή και ακριβή τρόπο, οποιαδήποτε νομική βάση λήψεως μέτρου που περιορίζει την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη⁶⁷.

117. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η νομική βάση που επιτρέπει τις επεμβάσεις, ήτοι η οδηγία 2015/849, καθορίζει η ίδια, κατά τρόπο σαφή και ακριβή, την έκταση του περιορισμού των οικείων θεμελιωδών δικαιωμάτων μόνον όσον αφορά τα δεδομένα στα οποία δύναται να έχει πρόσβαση το ευρύτερο κοινό, όπως αυτά προσδιορίζονται συγκεκριμένα στον κατάλογο που περιέχεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 30, παράγραφος 5,

⁶⁴ Συναφώς, βλ. γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 160).

⁶⁵ Τηρώντας επίσης την αρχή της αναλογικότητας. Επί του ζητήματος αυτού, βλ. σημείο 165 κατωτέρω.

⁶⁶ Βλ., a contrario, απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2019, Τσεχική Δημοκρατία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (C-482/17, EU:C:2019:1035, σκέψη 135).

⁶⁷ Παρόμοια περίπτωση αφορά η υπόθεση *Ligue des droits humains* (C-817/19), επί της οποίας θα αναπτύξω τις προτάσεις μου προσεχώς.

της οδηγίας 2015/849. Αντιθέτως, η πρόβλεψη, στο εν λόγω δεύτερο εδάφιο και στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 5, της δυνατότητας των κρατών μελών να καθιστούν προσβάσιμα για το ευρύ κοινό και επιπλέον δεδομένα, τα οποία δεν προσδιορίζονται επακριβώς, δεν πληροί την προϋπόθεση αυτή.

118. Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι μόνον όσον αφορά τον κατάλογο των δεδομένων που περιέχεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 30, παράγραφος 5, της οδηγίας 2015/849 οι περιορισμοί στην άσκηση των επίμαχων δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη προβλέπονται από τον νόμο σύμφωνα με το άρθρο 52 του Χάρτη.

119. Όσον αφορά ειδικότερα τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη, στο σημείο 70 των παρουσών προτάσεων επισημάνθηκε ότι αυτές συγκεκριμενοποιούνται, ιδίως, στα άρθρα 5 και 6 του ΓΚΠΔ.

120. Η απαίτηση που αφορά το σύννομο της επεξεργασίας, δηλαδή η απαίτηση κατά την οποία τα οικεία δεδομένα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία με βάση τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ή με άλλη θεμιτή βάση προβλεπόμενη από τον νόμο⁶⁸, προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ⁶⁹ και εξειδικεύεται στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ, το οποίο προβλέπει εξαντλητικό και περιοριστικό κατάλογο των περιπτώσεων στις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να θεωρηθεί σύννομη. Επομένως, για να μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να εμπίπτει σε μία από τις περιπτώσεις που προβλέπει το εν λόγω άρθρο 6⁷⁰.

121. Επ' αυτού, φρονώ ότι δύο παρατηρήσεις είναι κρίσιμες.

122. Κατά πρώτον, επιβάλλεται οι διαπίστωση ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από τον φορέα που είναι υπεύθυνος για την τήρηση του μητρώου των πραγματικών δικαιούχων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849 πληροί πλείονες νομιμοποιητικούς λόγους προβλεπόμενους στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ⁷¹.

123. Συγκεκριμένα, η επεξεργασία αυτή πληροί, πρώτον, τον λόγο που προβλέπεται στο άρθρο 6, στοιχείο γ' του ΓΚΠΔ, σχετικά με τη συμμόρφωση προς νόμιμη υποχρέωση, δεδομένου ότι ο εν λόγω οργανισμός υπέχει εκ του νόμου υποχρέωση να πραγματοποιεί τέτοια επεξεργασία, όπως επισημάνθηκε στο σημείο 111 των παρουσών προτάσεων.

124. Δεύτερον, η εν λόγω επεξεργασία πληροί τον λόγο που προβλέπεται στο άρθρο 6, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ, σχετικά με την εκπλήρωση αποστολής δημοσίου συμφέροντος που έχει ανατεθεί στον φορέα⁷². Πράγματι, τηρώντας το μητρώο των πραγματικών δικαιούχων και εκπληρώνοντας το σύνολο των καθηκόντων που προβλέπει το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849 σχετικά με το μητρώο αυτό, ο εν λόγω φορέας συμβάλλει στην υλοποίηση του σκοπού γενικού συμφέροντος που επιδιώκει η οδηγία αυτή, ήτοι στην καταπολέμηση και την πρόληψη της

⁶⁸ Βλ. αιτιολογική σκέψη 40 του ΓΚΠΔ.

⁶⁹ Το αιτούν δικαστήριο ανέφερε την κατ' άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ απαίτηση περί του συννόμου της επεξεργασίας στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, υπό α', στην υπόθεση C-601/20.

⁷⁰ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 99 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).

⁷¹ Βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την αρχή που είναι επιφορτισμένη με την τήρηση του μητρώου των εταιριών, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 42).

⁷² Συναφώς, βλ., επίσης, απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 99, τελευταία περίοδος).

νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁷³. Άλλωστε, το άρθρο 43, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/849 αναφέρει ρητώς ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της εν λόγω οδηγίας για τους σκοπούς της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, στην οποία αποσκοπεί η οδηγία, θεωρείται ζήτημα δημόσιου συμφέροντος κατά τον ΓΚΠΔ.

125. Τρίτον, η ίδια επεξεργασία πληροί τον λόγο που προβλέπεται στο άρθρο 6, στοιχείο στ', του ΓΚΠΔ, σχετικά με την επίτευξη εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή οι τρίτοι που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα. Πράγματι, επιτρέποντας την πρόσβαση στα δεδομένα αυτά, ο εν λόγω φορέας παρέχει τη δυνατότητα στους τρίτους να συμβάλουν στην επίτευξη του προαναφερθέντος σκοπού.

126. Κατά δεύτερον, επισημαίνω ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ούτε το άρθρο 5 ούτε το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ απαγορεύουν κατά τρόπο γενικό και απόλυτο το να έχει, βάσει εθνικής νομοθεσίας, μια δημόσια αρχή ή φορέας υπεύθυνος εκ του νόμου για την τήρηση μητρώου, όπως το μητρώο των πραγματικών δικαιούχων, την εξουσία ή ακόμη και την υποχρέωση να γνωστοποιεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο κοινό, εφόσον η γνωστοποίηση αυτή είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας⁷⁴.

127. Επομένως, τα άρθρα 5 και 6 του ΓΚΠΔ δεν αντιτίθενται, αυτά καθεαυτά, στην τήρηση μητρώου το οποίο περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και είναι προσβάσιμο στο ευρύ κοινό, ήτοι σε απεριόριστο και αόριστο αριθμό προσώπων, χωρίς έλεγχο και δικαιολόγηση και χωρίς το υποκείμενο των δεδομένων να μπορεί να γνωρίζει ποιος έχει πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα. Το ζήτημα που εγείρεται αφορά περισσότερο την αναλογικότητα της συγκεκριμένης προσεγγίσεως, υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος και λαμβανομένου υπόψη του βαθμού σοβαρότητας της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα των θιγόμενων προσώπων.

128. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι οι πράξεις επεξεργασίας που απορρέουν από το άρθρο 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849 είναι σύννομες κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη και το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', και παράγραφος 6, του ΓΚΠΔ.

β) Επί του σεβασμού του βασικού περιεχομένου των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη

129. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει όχι μόνο να στηρίζεται σε αρκούντως ακριβή νομική βάση, αλλά και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων αυτών. Η μνημονευόμενη στο άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη απαίτηση, κατά την οποία κάθε περιορισμός των δικαιωμάτων ή ελευθεριών που κατοχυρώνονται στον Χάρτη πρέπει να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων ή των ελευθεριών αυτών, συνεπάγεται ότι, σε περίπτωση που μια επέμβαση θίγει το εν λόγω βασικό περιεχόμενο, κανένας θεμιτός σκοπός δεν

⁷³ Επ' αυτού, βλ., λεπτομερέστερα, σημεία 137 επ. των παρούσων προτάσεων

⁷⁴ Πρβλ. σχετική ρητή μνεία στην απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής)* (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψεις 103 και 104). Ομοίως, η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, *Manni* (C-398/15, EU:C:2017:197), αφορούσε την πρόσβαση τρίτων σε μητρώο που περιείχε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

μπορεί να τη δικαιολογήσει. Στην περίπτωση αυτή, η επέμβαση κρίνεται ότι είναι αντίθετη προς τον Χάρτη, χωρίς να πρέπει να εξεταστεί αν είναι κατάλληλη και αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού⁷⁵.

130. Συναφώς, τόσο από το γράμμα του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη όσο και από τη νομολογία του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι η εκτίμηση σχετικά με την ύπαρξη επεμβάσεως στο βασικό περιεχόμενο του επίμαχου θεμελιώδους δικαιώματος πρέπει να πραγματοποιείται πριν από την αξιολόγηση της αναλογικότητας του εξεταζόμενου μέτρου και ανεξαρτήτως αυτής και ότι, συνεπώς, πρόκειται για μια εκτίμηση η οποία είναι αυτοτελής⁷⁶.

131. Τούτου δοθέντος, είμαι της γνώμης ότι, εν προκειμένω, οι περιορισμοί στην άσκηση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα επίμαχα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, οι οποίοι απορρέουν από την επεξεργασία των δεδομένων που μνημονεύονται στον κατάλογο του άρθρου 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849, δεν θίγουν το βασικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων αυτών.

132. Συγκεκριμένα, όσον αφορά το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, όπως προκύπτει από τα σημεία 96 έως 104 των παρουσών προτάσεων, οι επεμβάσεις που απορρέουν από τις μνημονευόμενες στο προηγούμενο σημείο πράξεις επεξεργασίας δεν παρέχουν τη δυνατότητα να ληφθούν ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τα υποκείμενα των δεδομένων και, επομένως, δεν θίγουν άμεσα και έντονα την ιδιωτική τους ζωή. Συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι περιορισμοί του εν λόγω δικαιώματος, οι οποίοι απορρέουν από το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους που θεσπίζει η οδηγία 2015/849, θίγουν το βασικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη⁷⁷.

133. Όσον αφορά το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη, το Δικαστήριο έχει κρίνει, με τη νομολογία του, ότι το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος αυτού διασφαλίζεται εφόσον οι σκοποί της επεξεργασίας οριοθετούνται και η επεξεργασία διέπεται από κανόνες που αποσκοπούν στο να εγγυηθούν, μεταξύ άλλων, την ασφάλεια, την εμπιστευτικότητα και την ακεραιότητα των δεδομένων αυτών καθώς και στο να τα προστατεύσουν από τον κίνδυνο παράνομης προσβάσεως και επεξεργασίας⁷⁸.

134. Επ' αυτού, πρέπει να επισημανθεί, κατ' αρχάς, ότι οι σκοποί που δικαιολογούν την επεξεργασία των δεδομένων σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιριών, στο πλαίσιο του καθεστώτος που θεσπίζει η οδηγία 2015/849, είναι οριοθετημένοι. Συγκεκριμένα, η επεξεργασία των εν λόγω πληροφοριών δικαιολογείται αποκλειστικώς και μόνον για την επίτευξη των σκοπών γενικού συμφέροντος που μνημονεύονται στην οδηγία αυτή και, όσον αφορά την πρόσβαση του κοινού στα δεδομένα, των σκοπών που μνημονεύονται στα σημεία 138 επ. των παρουσών προτάσεων, ιδίως δε του σκοπού της καταπολέμησης και της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

⁷⁵ Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα H. Saugmandsgaard Øe επί της υποθέσεως Facebook Ireland και Schrems (C-311/18, EU:C:2019:1145, σημείο 272).

⁷⁶ Για λεπτομερή ανάλυση του ζητήματος που αφορά τον σεβασμό του βασικού περιεχομένου των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, παραπέμπω στις προτάσεις μου επί της υποθέσεως Ligue des droits humains (C-817/19), οι οποίες θα αναπτυχθούν προσεχώς.

⁷⁷ Πρβλ. γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 150).

⁷⁸ Πρβλ. γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 150).

135. Εν συνεχεία, από το άρθρο 41 της οδηγίας 2015/849 καθώς και από την αιτιολογική σκέψη 38 της οδηγίας 2018/843 προκύπτει ότι ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται στις πράξεις επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του θεσπιζόμενου από τις δύο αυτές οδηγίες καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους. Οι πράξεις αυτές, όπως επισημάνθηκε στα σημεία 65 έως 72 των παρουσών προτάσεων, πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο σύμφωνο προς τον ΓΚΠΔ. Ο δε ΓΚΠΔ προβλέπει κανόνες που αποσκοπούν στο να εγγυηθούν, μεταξύ άλλων, την ασφάλεια, την εμπιστευτικότητα και την ακεραιότητα των δεδομένων καθώς και στο να τα προστατεύσουν έναντι του κινδύνου παράνομης πρόσβασης και επεξεργασίας.

136. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε ότι οι περιορισμοί του κατοχυρωμένου στο άρθρο 8 του Χάρτη δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίοι απορρέουν από το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους που θεσπίζει η οδηγία 2015/849, θίγουν το βασικό περιεχόμενο του συγκεκριμένου θεμελιώδους δικαιώματος.

137. Αντιθέτως, όσον αφορά τις «επιπρόσθετες πληροφορίες» περί των οποίων έγινε λόγος στα σημεία 105 έως 107 καθώς και στα σημεία 114 έως 116 των παρουσών προτάσεων, εφόσον οι πληροφορίες αυτές δεν προσδιορίζονται επακριβώς, δεν είναι δυνατόν να κριθεί αν οι περιορισμοί των επίμαχων θεμελιωδών δικαιωμάτων που απορρέουν από το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στα εν λόγω δεδομένα ενδέχεται ή όχι να θίξουν το βασικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.

γ) Επί των σκοπών γενικού συμφέροντος που επιδιώκει το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους

138. Για να μπορούν να θεωρηθούν δικαιολογημένοι σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, οι περιορισμοί στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη πρέπει να ανταποκρίνονται σε σκοπούς γενικού συμφέροντος.

139. Συναφώς, επισημαίνω ότι η οδηγία 2018/843 εκθέτει κατά τρόπο αρκετά λεπτομερή, στις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 30 έως 38⁷⁹, τους λόγους που οδήγησαν τον νομοθέτη της Ένωσης στο να τροποποιήσει το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, όπως αυτό προβλεπόταν αρχικώς με την οδηγία 2015/849.

140. Όπως επισημάνθηκε στα σημεία 50 και 60 των παρουσών προτάσεων, από τις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει ότι το εν λόγω καθεστώς εντάσσεται στο πλαίσιο επιδίωξης του κύριου σκοπού της οδηγίας 2015/849, ο οποίος διακηρύσσεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας και συνίσταται στην πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Στο πλαίσιο αυτό, με τις τροποποιήσεις που εισήχθησαν από την οδηγία 2018/843 επιδιώχθηκε η προώθηση μεγαλύτερου βαθμού διαφάνειας όσον αφορά τους πραγματικούς δικαιούχους και τις δομές ελέγχου των εταιριών, με κύριο σκοπό τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που να είναι λιγότερο πιθανό να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁸⁰. Υπό τις συνθήκες αυτές, στον βαθμό που η οδηγία 2018/843 αποσκοπεί όχι

⁷⁹ Οι εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις παρατίθενται στις υποσημειώσεις 21 έως 24, 27 και στα σημεία 161, 181, 184, 204 και 212 των παρουσών προτάσεων.

⁸⁰ Βλ. αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2018/843, ειδικά την τελευταία περίοδο, η οποία παρατίθεται στην υποσημείωση 23 των παρουσών προτάσεων.

μόνο στην ανίχνευση και διερεύνηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αλλά και στην πρόληψη αυτής, η βελτίωση της διαφάνειας έχει σκοπό να αποτελέσει ισχυρό αποτρεπτικό παράγοντα⁸¹.

141. Στο πλαίσιο αυτό, η αιτιολογική σκέψη 30 της οδηγίας 2018/843 μνημονεύει ορισμένους ειδικούς σκοπούς τους οποίους επιδιώκει το καθεστώς πρόσβασης του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους. Συγκεκριμένα, μια τέτοια πρόσβαση αποσκοπεί, πρώτον, στο να παράσχει τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου των πληροφοριών από την κοινωνία των πολιτών, μεταξύ άλλων, από τον Τύπο ή τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Δεύτερον, συμβάλλει στη διαφύλαξη της εμπιστοσύνης στην ακεραιότητα των εμπορικών συναλλαγών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Τρίτον, συμβάλλει στην καταπολέμηση της καταχρηστικής χρησιμοποίησης εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων και μορφωμάτων για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, τόσο διευκολύνοντας τις σχετικές έρευνες όσο και μέσω αποτελεσμάτων που συνδέονται με τη φήμη, στο μέτρο που παρέχει τη δυνατότητα σε οποιονδήποτε ενδέχεται να συνάψει συναλλαγές να γνωρίζει την ταυτότητα των πραγματικών δικαιούχων. Τέταρτον, αποσκοπεί στη διευκόλυνση της αποτελεσματικής και έγκαιρης διάθεσης πληροφοριών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις αρχές, συμπεριλαμβανομένων των αρχών τρίτων χωρών, οι οποίες συμμετέχουν στην καταπολέμηση των αδικημάτων αυτών. Πέμπτον, έχει ως σκοπό να χρησιμεύσει κατά τη διενέργεια ερευνών σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τα συνδεδόμενα με αυτή συναφή αδικήματα και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

142. Κατά συνέπεια, ο κύριος αντικειμενικός σκοπός του επίμαχου μέτρου –ήτοι της τροποποίησης του άρθρου 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849 από την οδηγία 2018/843, διά της οποίας καταργήθηκε η απαίτηση να πρέπει κάθε πρόσωπο ή οργάνωση να αποδείξει «έννομο συμφέρον» για να μπορεί να έχει πρόσβαση στα δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους– είναι να ενισχύσει τη διαφάνεια προκειμένου να συμβάλει στην πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

143. Συναφώς, επισημαίνω κατά πρώτον ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας συνιστά θεμιτό σκοπό, με τον οποίο έχουν συνταχθεί τα κράτη μέλη τόσο σε διεθνές επίπεδο⁸² όσο και στο επίπεδο της Ένωσης και ο οποίος είναι ικανός να δικαιολογήσει εμπόδιο στα δικαιώματα που προστατεύονται από την έννομη τάξη της Ένωσης⁸³.

144. Δεύτερον, ο σκοπός του μέτρου που περιγράφηκε στο σημείο 142 ανωτέρω συνδέεται με την αρχή της διαφάνειας, η οποία, όπως επισημάνθηκε στα σημεία 38 έως 48 των παρουσών προτάσεων, έχει ισχύ πρωτογενούς δικαίου.

⁸¹ Βλ. αιτιολογική σκέψη 4, τελευταίο τμήμα, της οδηγίας 2018/843.

⁸² Συγκεκριμένα, ο σκοπός αυτός εντάσσεται στο πλαίσιο εξελίξεων σε διεθνές επίπεδο που αποβλέπουν στην ενίσχυση της συνολικής διαφάνειας του οικονομικού και χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος. Βλ. πρόταση της Επιτροπής για την έκδοση της οδηγίας 2018/843 (COM(2016) 450 final., σ. 4). Βλ., επίσης, αιτιολογική σκέψη 4 της οδηγίας 2018/843.

⁸³ Πρβλ. αποφάσεις της 25ης Απριλίου 2013, Jyske Bank Gibraltar (C-212/11, EU:C:2013:270, σκέψεις 62 και 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 10ης Μαρτίου 2016, Safe Interenvios (C-235/14, EU:C:2016:154, σκέψη 102). Όσον αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, βλ., επίσης, απόφαση της 31ης Μαΐου 2018, Zheng (C-190/17, EU:C:2018:357, σκέψη 38).

145. Τρίτον, με τη νομολογία του, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ότι ο σκοπός της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας άπτεται του σκοπού της προστασίας της δημοσίας τάξεως⁸⁴. Σύμφωνα με τη νομολογία αυτή, πρέπει να γίνει δεκτό ότι με το επίμαχο μέτρο επιδιώκονται οι σκοποί της πρόληψης σοβαρών ποινικών αδικημάτων (ήτοι της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες) και της πρόληψης σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας (ήτοι της τρομοκρατίας), σκοποί οι οποίοι, κατά τη νομολογία, μπορούν να δικαιολογήσουν ακόμη και σοβαρές επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη⁸⁵.

δ) *Επί της τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας*

146. Κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη, περιορισμοί στην άσκηση θεμελιώδους δικαιώματος που αναγνωρίζεται από τον Χάρτη μπορούν να επιβληθούν μόνον εφόσον τηρείται η αρχή της αναλογικότητας.

147. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης να είναι ικανές να επιτύχουν τους θεμιτούς σκοπούς που επιδιώκει η οικεία ρύθμιση και να μην υπερβαίνουν τα όρια του πρόσφορου και του αναγκαίου μέτρου για την υλοποίηση των σκοπών αυτών⁸⁶.

1) *Επί της ικανότητας του μέτρου να επιτύχει τον επιδιωκόμενο σκοπό*

148. Κατ' αρχάς, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον το επίμαχο μέτρο που περιγράφηκε στο σημείο 142 ανωτέρω είναι ικανό να επιτύχει τους επιδιωκόμενους σκοπούς που μνημονεύθηκαν στα σημεία 140 έως 142 των παρουσών προτάσεων.

149. Συναφώς, δεν φαίνεται να αμφισβητείται ότι η διευρυμένη πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, όπως αυτή που θέσπισε το εν λόγω μέτρο, μπορεί να αποκαλύψει έτι περαιτέρω πιθανές περιπτώσεις καταχρηστικής χρησιμοποίησης εταιριών ή άλλων νομικών οντοτήτων και μορφωμάτων για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ότι μια τέτοια πρόσβαση αποτελεί ικανό μέσο για τη δημιουργία περιβάλλοντος που είναι λιγότερο πιθανό να χρησιμοποιηθεί για τέτοιες δραστηριότητες.

150. Επομένως, η εν λόγω διευρυμένη πρόσβαση αποτελεί πρόσθετο μέσο αποτροπής τέτοιων συμπεριφορών το οποίο είναι *ικανό* να συμβάλλει στην *πρόληψη* της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁸⁷.

⁸⁴ Βλ. αποφάσεις της 25ης Απριλίου 2013, Jyske Bank Gibraltar (C-212/11, EU:C:2013:270, σκέψη 64), και της 10ης Μαρτίου 2016, Safe Interenvíos (C-235/14, EU:C:2016:154, σκέψη 102).

⁸⁵ Αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, σκέψεις 56 και 57)· της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 140), και της 2ας Μαρτίου 2021, Prokuratuur (Προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2021:152, σκέψη 35). Βλ., επίσης, γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 149).

⁸⁶ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ. (C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψη 46 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).

⁸⁷ Αυτό τονίζεται, εξάλλου, στην αιτιολογική σκέψη 4 της οδηγίας 2018/843, η οποία αναφέρει ότι «[η] πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μπορεί να είναι αποτελεσματική μόνο αν το περιβάλλον είναι εχθρικό για τους εγκληματίες που αναζητούν καταφύγιο για τα οικονομικά τους μέσω αδιαφανών δομών».

2) Επί του απολύτως αναγκαίου χαρακτήρα των επεμβάσεων

151. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής στο επίπεδο της Ένωσης απαιτεί οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί της να μην υπερβαίνουν τα όρια του *απολύτως αναγκαίου*⁸⁸.

152. Η εν λόγω απαίτηση περί αναγκαιότητας δεν πληρούται όταν ο επιδιωκόμενος σκοπός γενικού συμφέροντος μπορεί ευλόγως να επιτευχθεί κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα μέσα τα οποία θίγουν σε μικρότερο βαθμό τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως δε τα δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, δεδομένου ότι οι παρεκκλίσεις και οι περιορισμοί όσον αφορά την αρχή της προστασίας τέτοιων δεδομένων δεν πρέπει να υπερβαίνουν το αυστηρώς αναγκαίο μέτρο⁸⁹.

153. Επιπλέον, δεν μπορεί να επιδιώκεται σκοπός γενικού συμφέροντος χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι πρέπει να συμβιβάζεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα που αφορά το μέτρο, μέσω ισόρροπης σταθμίσεως μεταξύ, αφενός, του σκοπού γενικού συμφέροντος και, αφετέρου, των επίμαχων δικαιωμάτων⁹⁰.

154. Ειδικότερα, για την εκτίμηση της αναλογικότητας περιορισμού των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σοβαρότητα της επεμβάσεως που συνεπάγεται ο περιορισμός αυτός και να ελέγχεται αν η σημασία του σκοπού γενικού συμφέροντος που επιδιώκεται με τον εν λόγω περιορισμό τελεί σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα αυτή⁹¹.

155. Προκειμένου να πληροί την απαίτηση αναλογικότητας, η επίμαχη ρύθμιση που συνεπάγεται την επέμβαση πρέπει να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν την έκταση και την εφαρμογή του οικείου μέτρου και να επιβάλλουν έναν ελάχιστο αριθμό απαιτήσεων, έτσι ώστε τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποτελούν αντικείμενο του μέτρου αυτού να έχουν επαρκείς εγγυήσεις δυνάμενες να προστατεύσουν αποτελεσματικά τα εν λόγω δεδομένα από κινδύνους κατάχρησης. Η ρύθμιση αυτή πρέπει να ορίζει υπό ποιες περιστάσεις και υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί να ληφθεί μέτρο το οποίο προβλέπει την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, προκειμένου να διασφαλίζεται κατά τον τρόπο αυτόν ότι η επέμβαση θα περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο. Η ανάγκη παροχής τέτοιων εγγυήσεων καθίσταται έτι σημαντικότερη όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία, ιδίως δε όταν υπάρχει σημαντικός κίνδυνος παράνομης πρόσβασης στα δεδομένα⁹².

⁸⁸ Βλ. γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 140), και απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 130 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁸⁹ Πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψεις 109 και 110). Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Pikamäe επί της υποθέσεως Vyrtausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2021:991, σημείο 54).

⁹⁰ Βλ. γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 140), και απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 130 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁹¹ Πρβλ. απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2018, Ministerio Fiscal, C-207/16, EU:C:2018:788 (σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)· της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 131), και της 2ας Μαρτίου 2021, Prokuratuur (Προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2021:152, σκέψη 32).

⁹² Βλ. γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 141), και απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 132).

156. Υπό το πρίσμα των ως άνω αρχών πρέπει να εξακριβωθεί ο απολύτως αναγκαίος χαρακτήρας της επίμαχης επεμβάσεως.

ι) Επί της εκτάσεως των γνωστοποιούμενων πληροφοριών

157. Κατ' αρχάς, τίθεται το ζήτημα του απολύτως αναγκαίου χαρακτήρα των επίμαχων πράξεων επεξεργασίας –για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών γενικού συμφέροντος– όσον αφορά τα είδη δεδομένων που δημοσιοποιούνται και στα οποία έχει πρόσβαση το ευρύτερο κοινό. Πράγματι, μεταξύ των στοιχείων που λαμβάνει υπόψη το Δικαστήριο προκειμένου να εκτιμήσει τον αναλογικό χαρακτήρα ενός μέτρου το οποίο συνεπάγεται επεμβάσεις στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη συγκαταλέγεται ο κατάλληλος, συναφής και μη υπερβολικός χαρακτήρας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία⁹³.

158. Εξάλλου, η περί αναγκαιότητας της επεξεργασίας προϋπόθεση πρέπει να εξεταστεί από κοινού με τη λεγόμενη αρχή της «ελαχιστοποίησης των δεδομένων», η οποία καθιερώνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ και κατά την οποία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι «κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται μεταγενέστερη επεξεργασία»⁹⁴. Το αιτούν δικαστήριο μνημονεύει ρητώς την εν λόγω διάταξη του ΓΚΠΔ στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, υπό γ', στην υπόθεση C-601/20.

159. Όπως ήδη επισημάνθηκε, μόνο ένα μέρος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία παρέχουν οι εταιρίες και οι λοιπές νομικές οντότητες στο μητρώο των πραγματικών δικαιούχων κατ' άρθρο 30, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 2015/849 καθίσταται προσβάσιμο στο ευρύτερο κοινό. Με την επιφύλαξη των «επιπρόσθετων πληροφοριών» οι οποίες μνημονεύθηκαν στα σημεία 105 έως 107 καθώς και 114 έως 116 των παρουσών προτάσεων, πρόκειται για τα δεδομένα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 5 του εν λόγω άρθρου 30, ήτοι για τα δεδομένα τα οποία μνημονεύθηκαν στο σημείο 57 των παρουσών προτάσεων. Άλλα δεδομένα τα οποία είναι δυνατόν να αποθηκεύονται στο μητρώο αυτό και στα οποία μπορούν να έχουν πρόσβαση οι αρμόδιες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας αρχές, όπως επί παραδείγματι, στο Λουξεμβούργο, ο εθνικός αριθμός ταυτοποίησης και η ακριβής διεύθυνση, δεν είναι προσβάσιμα στο ευρύ κοινό. Επομένως, με εξαίρεση τις λεγόμενες «επιπρόσθετες πληροφορίες», τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία προσδιορίζονται κατά τρόπο σαφή και ακριβή, όπως απαιτεί η νομολογία⁹⁵.

160. Ωστόσο, επιβάλλεται να εξεταστεί κατά πόσον τα εν λόγω δεδομένα μπορούν να θεωρηθούν μη υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς που επιδιώκει το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης που θεσπίζει η οδηγία 2015/849.

⁹³ Πρβλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ. (C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψη 57). Σχετικά με την απαίτηση οι κατηγορίες δεδομένων τις οποίες αφορά ένα μέτρο προσβάσεως να περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, βλ. την πλέον πρόσφατη απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Prokuratuur (Συνθήκες πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2021:152, σκέψη 38).

⁹⁴ Πρβλ. απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2019, Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (C-708/18, EU:C:2019:1064, σκέψη 48). Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Pikamäe επί της υποθέσεως Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2021:991, σημείο 64).

⁹⁵ Πρβλ. μεταξύ άλλων, γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία PNR ΕΕ-Καναδά), της 26ης Ιουλίου 2017 (EU:C:2017:592, σκέψη 154).

161. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η αιτιολογική σκέψη 34 της οδηγίας 2018/843 μνημονεύει ρητώς την τήρηση της απαιτήσεως ελαχιστοποίησης των δεδομένων, καθόσον αναφέρει ότι «[τ]ο σύνολο των δεδομένων που πρέπει να τίθενται στη διάθεση του κοινού θα πρέπει να περιορίζεται, να ορίζεται σαφώς και αναλυτικά και να είναι γενικού χαρακτήρα, ούτως ώστε να ελαχιστοποιείται η δυνητική βλάβη των πραγματικών δικαιούχων. Ταυτόχρονα, οι πληροφορίες που καθίστανται προσβάσιμες στο κοινό δεν θα πρέπει να διαφέρουν σημαντικά από τα δεδομένα που συλλέγονται επί του παρόντος. Για να περιοριστεί η παρέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής τους, γενικά, και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τους, ειδικότερα, οι εν λόγω πληροφορίες θα πρέπει να αφορούν ουσιαστικά την κατάσταση των πραγματικών δικαιούχων [...] και θα πρέπει να αφορούν αυστηρά τη σφαίρα της οικονομικής δραστηριότητας στην οποία λειτουργούν οι πραγματικοί δικαιούχοι».

162. Όπως επισημάνθηκε στα σημεία 96 έως 98 των παρουσών προτάσεων, τα προσβάσιμα στο κοινό δεδομένα εντάσσονται σε δύο κατηγορίες που αποσκοπούν, αντιστοίχως, στον προσδιορισμό της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου και του είδους και της εκτάσεως των δικαιωμάτων που αυτός κατέχει.

163. Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία δεδομένων, εκτιμώ ότι η αναφορά του ονόματος, του μήνα και του έτους γεννήσεως μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί ελάχιστο και επαρκές σύνολο δεδομένων το οποίο καθιστά δυνατή την κατ' ακριβή τρόπο ταυτοποίηση του πραγματικού δικαιούχου. Ως προς την υπηκοότητα⁹⁶ και τη χώρα διαμονής, τα δεδομένα αυτά επιτρέπουν, αφενός, να διευκρινιστεί η ταυτοποίηση αυτή και, αφετέρου, να αποσαφηνιστεί ο τοπικός ή μη χαρακτήρας της επενδύσεως ή της συμμετοχής, στοιχείο το οποίο φαίνεται ότι αποτελεί λυσιτελή και αναγκαία πληροφορία για τον προσδιορισμό πιθανών κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

164. Όσον αφορά τη δεύτερη κατηγορία δεδομένων, φρονώ ότι η αναφορά του είδους και της εκτάσεως των δικαιωμάτων που κατέχει ο πραγματικός δικαιούχος επίσης αποτελεί ελάχιστο και επαρκές σύνολο δεδομένων το οποίο καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό του περιεχομένου της επενδύσεως ή της συμμετοχής, στοιχείο που είναι επίσης κρίσιμο για την εκτίμηση των κινδύνων καταχρηστικής χρησιμοποίησης εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

165. Όσον αφορά τις προαναφερθείσες «επιπρόσθετες πληροφορίες», τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να καταστήσουν προσβάσιμες στο ευρύ κοινό κατ' εφαρμογήν του περιθωρίου εκτιμήσεως που τους καταλείπεται με το άρθρο 30, παράγραφος 5, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849, κατ' αρχάς, όπως επισημάνθηκε στα σημεία 114 έως 116 των παρουσών προτάσεων, οι πληροφορίες αυτές δεν προσδιορίζονται κατά τρόπο σαφή και ακριβή. Ως εκ τούτου, δεν πληρούν την απαίτηση αναλογικότητας, όπως προκύπτει από τη νομολογία που μνημονεύθηκε στο σημείο 155 των παρουσών προτάσεων. Επιπλέον, φαίνεται ότι δεν είναι ούτε αναγκαίες για τον προσδιορισμό της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου. Πράγματι, το

⁹⁶ Η αιτιολογική σκέψη 34 της οδηγίας 2018/843 αναφέρει επίσης ότι «[ό]σον αφορά τις πληροφορίες για τον πραγματικό δικαιούχο, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι οι πληροφορίες αυτές θα περιλαμβάνονται στο κεντρικό μητρώο, ιδίως για πραγματικούς δικαιούχους που δεν είναι υπήκοοι. Προκειμένου να διευκολύνουν τις διαδικασίες καταχώρισης και δεδομένου ότι η μεγάλη πλειονότητα των πραγματικών δικαιούχων θα είναι υπήκοοι του κράτους διατήρησης του κεντρικού μητρώου, τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρούν ότι ένας πραγματικός δικαιούχος είναι της δικής τους ιθαγένειας εφόσον δεν έχει γίνει εγγραφή για το αντίθετο».

πρόσωπο του πραγματικού δικαιούχου μπορεί να προσδιοριστεί, σύμφωνα με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, βάσει των πληροφοριών που μνημονεύονται στο εν λόγω δεύτερο εδάφιο⁹⁷.

ii) Επί του εύρους των προσώπων τα οποία έχουν πρόσβαση στα δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους και επί του καθεστώτος πρόσβασης στα δεδομένα αυτά

166. Εν συνεχεία, τίθεται το ζήτημα του απολύτως αναγκαίου, για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών γενικού συμφέροντος, χαρακτήρα της δυνατότητας του ευρύτερου κοινού, ήτοι ενός απεριόριστου και μη προσδιορίσιμου αριθμού προσώπων, να έχει πρόσβαση στα επίμαχα δεδομένα. Το ζήτημα αυτό συνδέεται με το ζήτημα κατά πόσον είναι απολύτως αναγκαίο να προβλέπεται πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα χωρίς έλεγχο ή δικαιολόγηση. Το δεύτερο αυτό ζήτημα, το οποίο αφορά τις προϋποθέσεις πρόσβασης των τρίτων, απορρέει άμεσα από την κατάργηση με την οδηγία 2018/843 της υποχρέωσης να αποδεικνύεται, για την πρόσβαση αυτή, η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος, όπως προβλεπόταν προηγουμένως στο αρχικό κείμενο του άρθρου 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849. Το αιτούν δικαστήριο θίγει το σύνολο των εν λόγω ζητημάτων στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, υπό α', στην υπόθεση C-601/20.

167. Όσον αφορά το ζήτημα της πρόσβασης απεριόριστου και μη προσδιορίσιμου αριθμού προσώπων στα επίμαχα δεδομένα, επισημαίνω ότι πρόκειται για συνέπεια συμφυή της επιλογής να θεσπιστεί σύστημα δημόσιας πρόσβασης σε μητρώο. Πράγματι, σε κάθε δημόσιο μητρώο έχει, δυνητικώς, πρόσβαση απεριόριστος και μη προσδιορίσιμος αριθμός προσώπων. Συναφώς, από τα σημεία 126 και 127 των παρουσών προτάσεων προκύπτει ότι, κατά τη νομολογία, το δίκαιο της Ένωσης δεν απαγορεύει αυτό καθεαυτό την τήρηση μητρώου το οποίο περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και είναι προσβάσιμο στο κοινό.

168. Όπως όμως επισημάνθηκε στο σημείο 77 των παρουσών προτάσεων, με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-601/20 δεν τίθεται εν αμφιβόλω η επιλογή του νομοθέτη της Ένωσης να θεσπίσει μητρώο πραγματικών δικαιούχων το οποίο να είναι δημόσιο, δηλαδή προσβάσιμο από τρίτους και όχι μόνον από τις δημόσιες αρχές. Το συγκεκριμένο προδικαστικό ερώτημα αφορά αποκλειστικώς τις προϋποθέσεις πρόσβασης των τρίτων στο μητρώο αυτό, ήτοι την κατάργηση με την οδηγία 2018/843 της υποχρέωσης να αποδεικνύεται η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος για την εν λόγω πρόσβαση.

169. Πάντως, με τις παρατηρήσεις της, η Sovim αμφισβητεί ότι η πρόσβαση του ευρύτερου κοινού είναι αναγκαία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ειδικότερα, η Sovim ισχυρίζεται ότι η δημόσια πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους δεν είναι ούτε χρήσιμη ούτε αναγκαία προς τούτο, διότι την καταπολέμηση αυτή διασφαλίζουν οι αρμόδιες δημόσιες αρχές, οι οποίες έχουν στη διάθεσή τους σημαντικά νομικά εργαλεία και μέσα. Ωστόσο, φρονώ ότι το επιχείρημα αυτό παραγνωρίζει ότι το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, ενώ είναι συμπληρωματικό προς τα καθήκοντα των αρχών *ανίχνευσης και δίωξης* των εν λόγω εγκληματικών δραστηριοτήτων, επιδιώκει ακριβώς τον σκοπό της *πρόληψης* των δραστηριοτήτων αυτών. Όπως προκύπτει από

⁹⁷ Συναφώς, παρατηρώ ότι το αιτούν δικαστήριο, με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, υπό γ', στην υπόθεση C-601/20, διερωτάται ως προς την προσθήκη στη λουξεμβουργιανή νομοθεσία, κατ' εφαρμογήν του περιθωρίου εκτιμήσεως που καταλείπει στα κράτη μέλη το τρίτο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 30, παράγραφος 5, της πλήρους ημερομηνίας γεννήσεως, περιλαμβανομένης και της ημέρας και του τόπου γεννήσεως του πραγματικού δικαιούχου. Στις γραπτές παρατηρήσεις της, η Sovim αμφισβήτησε την αναγκαιότητα της προσθήκης και αυτών των δεδομένων.

τις αιτιολογικές σκέψεις 30 έως 33 της οδηγίας 2018/843⁹⁸ και όπως επισημάνθηκε στα σημεία 140 επ. των παρουσών προτάσεων, η επιδίωξη του εν λόγω σκοπού πρόληψης ήταν αυτή που καθοδήγησε τον νομοθέτη της Ένωσης κατά τη μεταρρύθμιση του 2018.

170. Στο πλαίσιο αυτό, εφόσον ο επιδιωκόμενος σκοπός έγκειται στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που να είναι λιγότερο πιθανό να χρησιμοποιηθεί για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και εφόσον το μέσο που επελέγη είναι η ενίσχυση του επιπέδου διαφάνειας σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους ώστε να διασφαλισθεί αυξημένος έλεγχος των πληροφοριών από την κοινωνία των πολιτών, φαίνεται αναγκαία η θέσπιση, για τους σκοπούς αυτούς, δημόσιου μητρώου πραγματικών δικαιούχων το οποίο να είναι προσβάσιμο από τρίτους. Στους εν λόγω τρίτους περιλαμβάνονται ιδίως (αλλά όχι αποκλειστικώς) ο Τύπος ή οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών⁹⁹, ήτοι οι αποκαλούμενοι «λειτουργοί της Δημοκρατίας»¹⁰⁰ οι οποίοι διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στην άσκηση του ελέγχου της κοινωνίας των πολιτών επί δραστηριοτήτων που ενδέχεται να θίγουν τα ουσιώδη συμφέροντα του κοινωνικού συνόλου¹⁰¹. Ο σκοπός αυτός δεν φαίνεται να μπορεί να υλοποιηθεί με άλλα μέσα¹⁰².

171. Πάντως, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύθηκε στο σημείο 152 των παρουσών προτάσεων, η ανάλυση περί του απολύτως αναγκαίου χαρακτήρα της επίμαχης επέμβασης περιλαμβάνει την εξέταση του κατά πόσον ο εν λόγω σκοπός πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, μέσω ενίσχυσης του βαθμού διαφάνειας, θα μπορούσε επίσης να επιτευχθεί με τρόπο λιγότερο περιοριστικό για τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων απ' ό,τι με την εξασφάλιση πρόσβασης σε οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού χωρίς έλεγχο ή δικαιολόγηση. Ειδικότερα, πρέπει να εξακριβωθεί αν ο σκοπός αυτός μπορεί να επιτευχθεί με περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες που αφορούν τους πραγματικούς δικαιούχους, όπως ίσχυε πριν από τη μεταρρύθμιση του 2018, μόνο στα πρόσωπα που μπορούν να αποδείξουν την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος για την πρόσβαση στα δεδομένα αυτά. Πρόκειται για το δεύτερο ζήτημα που μνημονεύεται στο σημείο 165 των παρουσών προτάσεων, το οποίο αφορά τις προϋποθέσεις πρόσβασης.

172. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι από την εκτίμηση επιπτώσεων που συνέταξε η Επιτροπή¹⁰³ –η οποία συνόδευε την πρόταση οδηγίας που κατέληξε στην έκδοση της οδηγίας 2018/843¹⁰⁴– προκύπτει ότι η εφαρμογή του κριτηρίου του εννόμου συμφέροντος, το οποίο, υπό το καθεστώς του αρχικού κειμένου της οδηγίας 2015/849, έπρεπε να οριστεί στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, είχε οδηγήσει σε υπέρμετρους περιορισμούς της δυνατότητας πρόσβασης στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων και σε έλλειψη ομοιομορφίας εντός της Ένωσης όσον αφορά τις προϋποθέσεις πρόσβασης στο μητρώο αυτό.

⁹⁸ Βλ. υποσημειώσεις 22 έως 25 των παρουσών προτάσεων.

⁹⁹ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 30 έως 32 της οδηγίας 2018/843, το κείμενο των οποίων παρατίθεται στις υποσημειώσεις 22 έως 24 των παρουσών προτάσεων.

¹⁰⁰ Βλ. την έκφραση αυτή στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Pikamäe επί της υποθέσεως Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2021:991, υποσημείωση 49).

¹⁰¹ Βλ. συναφώς, σημείο 48 των παρουσών προτάσεων.

¹⁰² Κατά τη γνώμη μου, ο εν λόγω σκοπός πρόληψης δεν μπορεί να επιτευχθεί αποκλειστικώς και μόνον από τις δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την ανίχνευση και την καταστολή των επίμαχων εγκληματικών δραστηριοτήτων. Επομένως, δεν συμφωνώ με την παραπομπή στη σκέψη 88 της αποφάσεως της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ., την οποία έκανε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων. (C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294).

¹⁰³ Έγγραφο SWD(2016) 223 final, της 5ης Ιουλίου 2016 (βλ., ειδικότερα, σ. 99 έως 104).

¹⁰⁴ Έγγραφο COM(2016) 450 final, της 5ης Ιουλίου 2016.

173. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη είχαν επισημάνει δυσχέρειες όσον αφορά τον ορισμό της έννοιας του εννόμου συμφέροντος και τον καθορισμό των κατηγοριών προσώπων και οργανώσεων που θα έπρεπε να είναι σε θέση να αποδείξουν έννομο συμφέρον σχετικά με την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η δυσχέρεια ως προς τον ορισμό της εν λόγω έννοιας είχε ως συνέπεια, σε ορισμένες περιπτώσεις, υπέρμετρο περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες που περιέχονται στο μητρώο.

174. Η εφαρμογή του κριτηρίου του «εννόμου συμφέροντος» είχε επίσης καταστήσει περίπλοκη και αργή την «ενδοενοσιακή» πρόσβαση στο μητρώο, δηλαδή την πρόσβαση υπόχρεων οντοτήτων και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών άλλων κρατών μελών. Ειδικότερα, προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση στο μητρώο ενός κράτους μέλους, μια μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών άλλου κράτους μέλους έπρεπε να ζητήσει την πρόσβαση από τη μονάδα του οικείου κράτους μέλους, πράγμα που ήταν πιθανό να καταστήσει τη διαδικασία πολύ δυσκολότερη και βραδύτερη.

175. Στην εν λόγω εκτίμηση επιπτώσεων σημειωνόταν ότι, αντιθέτως, η πλήρης απελευθέρωση της πρόσβασης στο μητρώο, με κατάργηση της προϋποθέσεως της προηγούμενης απόδειξης εννόμου συμφέροντος για την πρόσβαση σε αυτό, θα καθιστούσε την πρόσβαση απλούστερη, ταχύτερη, λιγότερο περίπλοκη και συνεπέστερη στο επίπεδο της Ένωσης.

176. Κατά τη γνώμη μου, από τις ως άνω εκτιμήσεις προκύπτει σαφώς ότι, εφόσον, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός πρόληψης που μνημονεύεται στα σημεία 140 έως 142 και 170 των παρυσών προτάσεων, το επίμαχο μέτρο αποβλέπει στο να επιτευχθεί ο μέγιστος δυνατός βαθμός διαφάνειας ως προς τα επίμαχα δεδομένα και στο να ελαχιστοποιηθούν τα εμπόδια στην πρόσβαση, τα οποία ενδέχεται να παρεμποδίζουν την αποτελεσματική και ταχεία πρόσβαση, στα δεδομένα, εκ μέρους τόσο των μελών του κοινού όσο και οποιουδήποτε άλλου προσώπου ή οργανώσεως ενδιαφέρεται να έχει πρόσβαση σε αυτά, είναι αναγκαία η κατάργηση της προϋποθέσεως που αφορά την προηγούμενη απόδειξη εννόμου συμφέροντος για την εν λόγω πρόσβαση¹⁰⁵. Ενώ η πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους αποτελεί, γενικώς, σημαντικό παράγοντα για τον εντοπισμό των εγκληματιών¹⁰⁶, μόνο με αυτόν τον τρόπο, ήτοι με την εν λόγω κατάργηση, μπορεί να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει εμπόδιο στην πρόσβαση στα δεδομένα αυτά και ότι θα επιτευχθεί ο μέγιστος δυνατός βαθμός διαφάνειας.

177. Επομένως, για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω της ενίσχυσης του βαθμού διαφάνειας ως προς τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων, η κατάργηση της προϋποθέσεως αποδείξεως εννόμου συμφέροντος φαίνεται ότι είναι απολύτως αναγκαία.

¹⁰⁵ Μια άλλη δυνατότητα, η οποία φαίνεται ότι δεν εξετάστηκε (ή τουλάχιστον δεν προκύπτει από τα διαθέσιμα έγγραφα), θα μπορούσε να είναι ο ορισμός της έννοιας του «εννόμου συμφέροντος» το οποίο θα δικαιολογούσε την πρόσβαση στο μητρώο στο επίπεδο του δικαίου της Ένωσης. Ωστόσο, πέραν των δυσχερειών ως προς τον ορισμό της έννοιας αυτής και του κινδύνου οι αρχές ή οργανισμοί που είναι επιφορτισμένοι με την τήρηση του μητρώου να ερμηνεύσουν ή να εφαρμόσουν την εν λόγω έννοια κατ' αποκλίνοντα τρόπο στα διάφορα κράτη μέλη, είναι σαφές ότι κάθε υποχρέωση απόδειξης οποιουδήποτε συμφέροντος για την πρόσβαση στο μητρώο συνιστά εμπόδιο στην πρόσβαση αυτή και, επομένως, ενδέχεται να καταστήσει την πρόσβαση στις πληροφορίες λιγότερο ταχεία και λιγότερο αποτελεσματική.

¹⁰⁶ Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας 2018/843, «[η] ανάγκη για ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τον εντοπισμό των εγκληματιών, οι οποίοι διαφορετικά θα μπορούσαν να αποκρύπτουν την ταυτότητά τους πίσω από μια εταιρική δομή».

178. Ανάλογες εκτιμήσεις ισχύουν, κατά τη γνώμη μου, και για ένα άλλο στοιχείο του καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης που θεσπίζει η οδηγία 2015/849, ήτοι για το γεγονός –το οποίο επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, υπό α', πρώτη περίπτωση, και υπό ε', δεύτερη περίπτωση, στην υπόθεση C-601/20– ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους είναι προσβάσιμες χωρίς το υποκείμενο των δεδομένων να μπορεί να γνωρίζει ποιος απέκτησε πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.

179. Πράγματι, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, η γνωστοποίηση προς τον πραγματικό δικαιούχο της πρόσβασης στις πληροφορίες που τον αφορούν, κατά μείζονα δε λόγο εάν η γνωστοποίηση αυτή είναι αυτόματη, ενδέχεται να λειτουργεί αποτρεπτικά για την πρόσβαση στις πληροφορίες, υπονομεύοντας με τον τρόπο αυτό τον σκοπό πρόληψης μέσω της ενίσχυσης του βαθμού διαφάνειας. Συγκεκριμένα, όπως επισημάνθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σε ορισμένες περιπτώσεις, πρόσωπα που επιζητούν πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες προκειμένου να διερευνήσουν εγκληματικές συμπεριφορές, όπως για παράδειγμα οι δημοσιογράφοι, δεν αποκλείεται να εκτεθούν σε ενδεχόμενο κίνδυνο αντιποίνων. Επιπλέον, η πρόβλεψη τέτοιας γνωστοποίησης προς το υποκείμενο των δεδομένων θα μπορούσε επίσης να θέσει σε κίνδυνο ενδεχόμενες έρευνες, προειδοποιώντας το εν λόγω πρόσωπο. Επομένως, φαίνεται ότι και αυτό το στοιχείο του συστήματος δημόσιας πρόσβασης είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού πρόληψης που μνημονεύεται στα σημεία 140 έως 142 και 170 των παρουσών προτάσεων.

180. Συναφώς, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 5, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ, οι διατάξεις περί των πληροφοριών που παρέχονται εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν έχουν συλλεγεί από το υποκείμενο των δεδομένων δεν εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, εφόσον «η απόκτηση ή η κοινολόγηση [των πληροφοριών] προβλέπεται ρητώς από το δίκαιο της Ένωσης [...] στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας και το οποίο παρέχει τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των έννομων συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων». Η διάταξη αυτή τυγχάνει εφαρμογής ακριβώς όταν το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει καθεστώς δημόσιας πρόσβασης σε μητρώο στο οποίο περιέχονται ορισμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, υπό την προϋπόθεση ότι το καθεστώς αυτό σέβεται την αρχή της αναλογικότητας¹⁰⁷.

181. Πάντως, επισημαίνω ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 30, παράγραφος 5α, της οδηγίας 2015/849, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να καθιστούν διαθέσιμες τις πληροφορίες που περιέχονται στα μητρώα πραγματικών δικαιούχων υπό την προϋπόθεση της ηλεκτρονικής εγγραφής. Από την αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2018/843 προκύπτει ότι η εγγραφή αυτή μπορεί να προβλέπεται προκειμένου τα κράτη μέλη «να προσδιορίζουν [την ταυτότητα] κάθε [προσώπου] που ζητεί πληροφορίες από το μητρώο». Όπως θα εκθεθεί λεπτομερέστερα στα σημεία 204 έως 208 κατωτέρω, η εκ των υστέρων γνωστοποίηση της ταυτότητας αυτής ενδέχεται να είναι αναγκαία ώστε το υποκείμενο των δεδομένων, ήτοι ο πραγματικός δικαιούχος, να μπορέσει να βάλει κατά ενδεχόμενων καταχρήσεων ως προς τη χρησιμοποίηση των δεδομένων που τον αφορούν.

¹⁰⁷ Φρονώ ότι η παραπομπή στη διάταξη αυτή απαντά στα επιχειρήματα που πρόβλεψε με τις παρατηρήσεις της η Sovim σχετικά με την ασυμβατότητα του επίμαχου καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 14 ΓΚΠΔ, το οποίο ηγγίζει από το καθήκον διαφάνειας που καθιερώνει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.

iii) Επί του συστήματος εξαιρέσεων που προβλέπεται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849

182. Όπως επισήμανα στο σημείο 76 των παρούσων προτάσεων, ο αναλογικός χαρακτήρας των περιορισμών των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, οι οποίοι απορρέουν από το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες που περιέχονται στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων του άρθρου 30, παράγραφος 5, της οδηγίας 2015/849, μπορεί να εκτιμηθεί μόνο λαμβανομένου υπόψη του καθεστώτος εξαιρέσεων από την πρόσβαση αυτή, το οποίο προβλέπεται από την παράγραφο 9 του ίδιου άρθρου. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό β', στην υπόθεση C-601/20, το αιτούν δικαστήριο εγείρει το ζήτημα του κύρους του εν λόγω καθεστώτος εξαιρέσεων υπό το πρίσμα των ως άνω θεμελιωδών δικαιωμάτων.

183. Κατά το εν λόγω άρθρο 30, παράγραφος 9, «σε εξαιρετικές περιπτώσεις που θα καθοριστούν από το εθνικό δίκαιο, όταν η πρόσβαση που αναφέρεται στην παράγραφο 5 στοιχεία β) και γ) του πρώτου εδαφίου θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού ή εάν ο πραγματικός δικαιούχος είναι ανήλικος ή άλλως νομικά ανίκανος, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν κατά περίπτωση εξαίρεση από την πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο».

184. Από την αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2018/843 προκύπτει ότι οι εν λόγω εξαιρέσεις προβλέπονται «με τον στόχο της εξασφάλισης αναλογικής και ισορροπημένης προσέγγισης και της εγγύησης των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»¹⁰⁸.

185. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η ως άνω διάταξη του άρθρου 30, παράγραφος 9, φαίνεται να αναγνωρίζει περιθώριο εκτιμήσεως στα κράτη μέλη, καθόσον χρησιμοποιεί τη φράση «δύνανται να προβλέπουν». Με τη φράση αυτή φαίνεται ότι παρέχεται στα κράτη μέλη απλώς η δυνατότητα να προβλέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες για τους πραγματικούς δικαιούχους.

186. Πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, δεδομένου ότι η μεταφορά οδηγίας από τα κράτη μέλη στην εσωτερική τους έννομη τάξη συνιστά, εν πάση περιπτώσει, κατάσταση στην οποία τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 51 του Χάρτη, το προβλεπόμενο από τον Χάρτη επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει να επιτυγχάνεται κατά τη μεταφορά της οδηγίας, ανεξαρτήτως του περιθωρίου εκτίμησης που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της μεταφοράς της¹⁰⁹.

¹⁰⁸ Βλ. υποσημείωση 29 των παρούσων προτάσεων.

¹⁰⁹ Βλ. αποφάσεις της 29ης Ιουλίου 2019, Pelham κ.λπ. (C-476/17, EU:C:2019:624, σκέψη 79)· της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625, σκέψη 20), και της 15ης Απριλίου 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) κ.λπ. (C-798/18 και C-799/18, EU:C:2021:280, σκέψη 31).

187. Το Δικαστήριο έχει συναγάγει εξ αυτού ότι εναπόκειται συνεπώς στα κράτη μέλη να μεριμνούν ώστε, όταν μεταφέρουν στο εσωτερικό δίκαιο μια οδηγία και, μεταξύ άλλων, τις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς που αυτή προβλέπει, να στηρίζονται σε μια ερμηνεία των εξαιρέσεων και των περιορισμών αυτών η οποία να εξασφαλίζει μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ των διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύει η έννομη τάξη της Ένωσης¹¹⁰.

188. Ως εκ τούτου, κατά την εφαρμογή των μέτρων μεταφοράς μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, οι αρχές και τα δικαστήρια των κρατών μελών οφείλουν όχι μόνο να ερμηνεύουν το εθνικό τους δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο με την οδηγία αυτή, αλλά και να μεριμνούν ώστε να μη βασίζονται σε ερμηνεία της εν λόγω οδηγίας η οποία θα μπορούσε να έλθει σε σύγκρουση με τα εν λόγω θεμελιώδη δικαιώματα ή με τις λοιπές γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι η αρχή της αναλογικότητας¹¹¹.

189. Οι ως άνω απορρέουσες από τη νομολογία αρχές έχουν εφαρμογή κατά μείζονα λόγο στην κρινόμενη περίπτωση, καθόσον πρόκειται για την πρόβλεψη εξαιρέσεων από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους. Συγκεκριμένα, η εν λόγω πρόσβαση, μολοντί έχει μεγάλη σημασία στο πλαίσιο της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και συνδέεται με την αρχή της διαφάνειας, η οποία, όπως επισήμανα στα σημεία 38 έως 48 των παρουσών προτάσεων, έχει ισχύ πρωτογενούς δικαίου, εντούτοις δεν εμπίπτει στα θεμελιώδη δικαιώματα.

190. Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι, σε περίπτωση όπως αυτή των υπό κρίση υποθέσεων, τα κράτη μέλη, όταν θέτουν σε εφαρμογή το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες που περιέχονται στο προβλεπόμενο από την οδηγία 2015/849 μητρώο πραγματικών δικαιούχων, δεν μπορούν να μη διασφαλίζουν την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πραγματικών δικαιούχων, όπως αυτή προβλέπεται από τον Χάρτη.

191. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη, όταν μεταφέρουν στο εσωτερικό τους δίκαιο και όταν θέτουν σε εφαρμογή την οδηγία 2015/849, ανεξαρτήτως του περιθωρίου εκτιμήσεως που η οδηγία αυτή τους παρέχει, υποχρεούνται να διασφαλίζουν την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων έναντι οποιασδήποτε δυσανάλογης προσβολής των εν λόγω δικαιωμάτων. Επομένως, η προστασία αυτή δεν περιορίζεται αποκλειστικώς στις επτά περιπτώσεις δυσανάλογων κινδύνων που προσδιορίζονται ρητώς στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, αλλά καλύπτει *το σύνολο των θεμελιωδών δικαιωμάτων* των πραγματικών δικαιούχων. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τον Χάρτη, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν απλώς την ευχέρεια να χορηγούν εξαιρέσεις, αλλά *οφείλουν* να χορηγούν εξαιρέσεις οι οποίες περιορίζουν την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες που αφορούν έναν πραγματικό δικαιούχο, σε περίπτωση δυσανάλογης προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πραγματικού δικαιούχου.

192. Ως εκ τούτου, το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του Χάρτη και ιδίως του άρθρου του 51, παράγραφος 1, έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν απλώς την ευχέρεια να προβλέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων οι οποίες περιέχονται στα εθνικά μητρώα πραγματικών δικαιούχων, αλλά

¹¹⁰ Βλ., όσον αφορά τις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10), απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹¹¹ Βλ. αποφάσεις της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 27ης Μαρτίου 2014, UPC Telekabel Wien (C-314/12, EU:C:2014:192, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

υποχρεούνται να προβλέπουν και να χορηγούν τις εξαιρέσεις αυτές, εφόσον, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η εν λόγω πρόσβαση θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο παραβίασεως των θεμελιωδών δικαιωμάτων του, όπως αυτά προβλέπονται από τον Χάρτη.

193. Υπό την ανωτέρω ερμηνεία, δεν υφίσταται, κατά τη γνώμη μου, κανένα στοιχείο που να θίγει το κύρος της διατάξεως του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849.

iv) Επί της υπάρξεως επαρκών εγγυήσεων έναντι των κινδύνων καταχρήσεως

194. Τέλος, τίθεται σειρά ζητημάτων που αφορούν την ύπαρξη επαρκών εγγυήσεων στην επίμαχη κανονιστική ρύθμιση που συνεπάγεται την επέμβαση, οι οποίες να καθιστούν δυνατή την προστασία των υποκειμένων των δεδομένων, ήτοι των πραγματικών δικαιούχων, έναντι των κινδύνων καταχρήσεως. Οι εν λόγω απαιτήσεις, οι οποίες είναι αναγκαίες για να διασφαλιστεί η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, απορρέουν τόσο από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στο σημείο 155 των παρουσών προτάσεων όσο και από διάφορες διατάξεις του ΓΚΠΔ, τις οποίες μνημονεύει το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-601/20.

– Επί της αρχής του περιορισμού των σκοπών

195. Κατά πρώτον, εγείρεται το ζήτημα, το οποίο επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, υπό β', της τηρήσεως της αρχής του περιορισμού των σκοπών, η οποία προβλέπεται ρητώς στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ΓΚΠΔ¹¹².

196. Στο πλαίσιο αυτό, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον συμβιβάζεται με την απαίτηση αναλογικότητας, υπό το πρίσμα της εν λόγω διατάξεως, το γεγονός ότι τα δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους είναι προσβάσιμα στο ευρύτερο κοινό, χωρίς ο υπεύθυνος της επεξεργασίας των δεδομένων αυτών, ήτοι η αρχή ή ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την τήρηση του μητρώου, να δύναται να εξασφαλίσει ότι τα εν λόγω δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικώς για τον σκοπό για τον οποίον έχουν συλλεγεί, ήτοι, κατ' ουσίαν, για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας¹¹³.

197. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι σύμφωνη, αφενός, προς τις αρχές που διέπουν την επεξεργασία των δεδομένων, οι οποίες διατυπώνονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ, και, αφετέρου, προς μία από τις αρχές που διέπουν τη νομιμότητα της επεξεργασίας, οι οποίες απαριθμούνται στο άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού¹¹⁴. Όπως υπομνήσθηκε στο σημείο 119 των παρουσών προτάσεων, οι δύο αυτές διατάξεις συγκεκριμενοποιούν τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη.

¹¹² Το ίδιο ζήτημα εγείρεται, σε σχέση με το άρθρο 25, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, στο πλαίσιο του εν λόγω τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, υπό ε', τρίτη περίπτωση.

¹¹³ Στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, υπό β', στην υπόθεση C-601/20, το αιτούν δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι το ευρύτερο κοινό δεν είναι το αρμόδιο όργανο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Επ' αυτού, παραπέμπω στις παρατηρήσεις που εξέθεσα στο σημείο 169 των παρουσών προτάσεων.

¹¹⁴ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 96 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Βλ., επίσης, κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 41).

198. Όταν στην επεξεργασία ορισμένων δεδομένων συμμετέχουν διάφορα πρόσωπα, το Δικαστήριο, στη νομολογία του, εξετάζει τις συγκεκριμένες πράξεις τις οποίες αφορά η επεξεργασία των δεδομένων αυτών προκειμένου να προσδιορίσει τον ή τους αρμόδιους υπευθύνους επεξεργασίας¹¹⁵. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η έννοια του «υπευθύνου επεξεργασίας» δεν αφορά κατ' ανάγκην έναν και μόνο φορέα, αλλά μπορεί να αφορά περισσότερους φορείς, έκαστος εκ των οποίων υπόκειται στις ισχύουσες περί προστασίας των δεδομένων διατάξεις¹¹⁶.

199. Στην προκειμένη περίπτωση, η διάθεση των επίμαχων δεδομένων στο ευρύτερο κοινό από τον διαχειριστή του μητρώου και η πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στα δεδομένα αυτά αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Συγκεκριμένα, ο διαχειριστής του μητρώου, δημοσιοποιώντας τις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, σε εκπλήρωση της προβλεπόμενης στο άρθρο 30, παράγραφος 5, στοιχείο γ', της οδηγίας 2015/849 υποχρέωσης, παρέχει στα μέλη του ευρύτερου κοινού τη δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης στις πληροφορίες αυτές. Όπως προκύπτει από τις εκτιμήσεις που εκτέθηκαν στα σημεία 142 και 171 έως 177 των παρουσών προτάσεων, η πρόβλεψη της εν λόγω ελεύθερης πρόσβασης κρίθηκε αναγκαία από τον νομοθέτη της Ένωσης προκειμένου να συμβάλει στην πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω ενίσχυσης του βαθμού διαφάνειας ως προς τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων.

200. Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε στο σημείο 89 των παρουσών προτάσεων, το μέλος του ευρύτερου κοινού μπορεί επίσης να θεωρηθεί υπεύθυνος για την επεξεργασία κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ από τη στιγμή που θα αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα που περιέχονται στο μητρώο, καθώς και για τις επακόλουθες πράξεις επεξεργασίας¹¹⁷.

201. Επομένως, κατ' εφαρμογήν της απαιτήσεως που υπομνήσθηκε στο σημείο 197 των παρουσών προτάσεων, το μέλος του ευρύτερου κοινού, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε μελλοντικής επεξεργασίας δεδομένων, θα πρέπει επίσης να συμμορφώνεται με τις περί ποιότητας των δεδομένων αρχές που διατυπώνονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ και να θεμελιώνει την πράξη ή τις πράξεις επεξεργασίας που διενεργεί σε μία από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ¹¹⁸.

202. Στο πλαίσιο αυτό, αφενός, όσον αφορά το γεγονός ότι, όπως εκθέτει το αιτούν δικαστήριο, ο υπεύθυνος για την τήρηση του μητρώου φορέας δεν είναι σε θέση να διασφαλίσει ότι τα εν λόγω δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικώς για τον σκοπό για τον οποίον έχουν συλλεγεί, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να

¹¹⁵ Συναφώς, βλ. σημείο 44 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα M. Bobek επί της υποθέσεως SS (Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για φορολογικούς σκοπούς) (C-175/20, EU:C:2021:690), το οποίο παραπέμπει στην απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Fashion ID (C-40/17, EU:C:2019:629, ειδικότερα σκέψεις 72 έως 74).

¹¹⁶ Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση SS (Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για φορολογικούς σκοπούς) (C-175/20, EU:C:2021:690, σημείο 44), το οποίο παραπέμπει στην απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Fashion ID (C-40/17, EU:C:2019:629, ειδικότερα σκέψεις 72 έως 74). Συναφώς, βλ. επίσης απόφαση της 10ης Ιουλίου 2018, Jehovan todistajat (C-25/17, EU:C:2018:551, σκέψη 65).

¹¹⁷ Πρβλ., κατ' αναλογία, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση SS (Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για φορολογικούς σκοπούς) (C-175/20, EU:C:2021:690, σημείο 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹¹⁸ Πρβλ., κατ' αναλογία, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση SS (Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για φορολογικούς σκοπούς) (C-175/20, EU:C:2021:690, σημείο 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

θεωρηθεί υπεύθυνο για προγενέστερες ή μεταγενέστερες πράξεις στην αλληλουχία της επεξεργασίας για τις οποίες δεν καθορίζει ούτε τους σκοπούς ούτε τον τρόπο της επεξεργασίας¹¹⁹.

203. Αφετέρου, από την απαίτηση που υπομνήσθηκε στο σημείο 197 των παρουσών προτάσεων προκύπτει ότι οποιαδήποτε μεταγενέστερη χρησιμοποίηση των δεδομένων από μέλος του ευρύτερου κοινού η οποία δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ δεν θα είναι σύννομη. Ως εκ τούτου, θα μπορούν να ληφθούν μέτρα για τη διακοπή της, συμπεριλαμβανομένων των αιτημάτων διαγραφής συνδέσμων κατά του υπευθύνου της μηχανής αναζήτησης, κατ' άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ.

204. Συναφώς, επισημαίνω επίσης ότι από την αιτιολογική σκέψη 38 της οδηγίας 2018/843 προκύπτει ότι, προκειμένου να αποφευχθεί η κατάχρηση των πληροφοριών που περιέχονται στα μητρώα και να εξισορροπηθούν τα δικαιώματα των πραγματικών δικαιούχων, τα κράτη μέλη μπορούν να κρίνουν σκόπιμο να θέτουν στη διάθεση του πραγματικού δικαιούχου πληροφορίες σχετικά με τον αιτούντα καθώς και τη νομική βάση της αιτήσεώς του.

205. Προϋπόθεση, ωστόσο, για μια τέτοια δυνατότητα είναι ότι ο φορέας ή η αρχή που είναι υπεύθυνη για την τήρηση του μητρώου πραγματικών δικαιούχων, όπως, εν προκειμένω, το LBR, πρέπει να γνωρίζει την ταυτότητα των προσώπων τα οποία αποκτούν πρόσβαση στα δεδομένα που περιέχονται στο μητρώο, πράγμα που προϋποθέτει την ύπαρξη υποχρέωσης εγγραφής, μεταξύ άλλων ηλεκτρονικής, για να είναι δυνατή η πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα, εγγραφής η οποία προβλέπεται, μόνον ως δυνατότητα, στο άρθρο 30, παράγραφος 5α, της οδηγίας 2015/849.

206. Επιπλέον, καίτοι επισήμανα στα σημεία 99 και 104 των παρουσών προτάσεων ότι, στην προκειμένη περίπτωση, τα επίμαχα δεδομένα δεν φαίνεται να είναι ιδιαίτερος ευαίσθητα και ότι οι δυνητικώς επιβλαβείς συνέπειες για τα πρόσωπα που θίγονται από τις επίμαχες επεμβάσεις μπορούν να θεωρηθούν περιορισμένες, εντούτοις οι κίνδυνοι παράνομης ή καταχρηστικής χρησιμοποίησης των δεδομένων αυτών δεν μπορούν να αποκλειστούν.

207. Συνεπώς, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα υποκείμενα των δεδομένων, ήτοι οι πραγματικοί δικαιούχοι, έχουν επαρκείς εγγυήσεις που καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική προστασία τους έναντι των κινδύνων καταχρήσεως, είναι αναγκαίο, κατά τη γνώμη μου, να μπορούν οι φορείς ή οι αρχές που έχουν επιφορτιστεί με την τήρηση των μητρώων πραγματικών δικαιούχων στα κράτη μέλη να γνωρίζουν την ταυτότητα των μελών του ευρύτερου κοινού που αποκτούν πρόσβαση στα εν λόγω μητρώα και να μπορούν, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως δε αυτών που κατοχυρώνονται από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, να θέτουν στη διάθεση του πραγματικού δικαιούχου πληροφορίες σχετικές με τα πρόσωπα αυτά.

208. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι η σύμφωνη με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη ερμηνεία της οδηγίας 2015/849 επιβάλλει να γίνει δεκτό ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 30, παράγραφος 5α, της οδηγίας 2015/849 δυνατότητα των κρατών μελών να εξαρτούν τη διάθεση των πληροφοριών που τηρούνται στα εθνικά μητρώα πραγματικών δικαιούχων από την προϋπόθεση ηλεκτρονικής εγγραφής έχει την έννοια ότι τα

¹¹⁹ Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Fashion ID (C-40/17, EU:C:2019:629, ειδικότερα σκέψεις 72 έως 74. Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση SS (Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για φορολογικούς σκοπούς) (C-175/20, EU:C:2021:690, σημείο 44).

κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι οι επιφορτισμένοι με την τήρηση των μητρώων πραγματικών δικαιούχων φορείς ή αρχές λαμβάνουν γνώση της ταυτότητας των προσώπων που αποκτούν πρόσβαση στο μητρώο¹²⁰.

– *Επί της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας των δεδομένων*

209. Κατά δεύτερον, τίθεται το ζήτημα που επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, υπό δ', στην υπόθεση C-601/20, το οποίο αφορά την τήρηση της αρχής της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας των δεδομένων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του ΓΚΠΔ.

210. Στο πλαίσιο αυτό, εγείρεται το ζήτημα κατά πόσον είναι συμβατή με την απαίτηση αναλογικότητας η απεριόριστη και άνευ όρων, ήτοι χωρίς δέσμευση εμπιστευτικότητας, πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πραγματικών δικαιούχων τα οποία είναι διαθέσιμα στο μητρώο που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας 2015/849, υπό το πρίσμα των απαιτήσεων που απορρέουν από την εν λόγω διάταξη του ΓΚΠΔ, κατά την οποία η επεξεργασία των δεδομένων επιβάλλεται να πραγματοποιείται κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία, ώστε να διασφαλίζεται με τον τρόπο αυτό η ακεραιότητα και η εμπιστευτικότητα των δεδομένων.

211. Η αρχή της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας εμπερικλείει τη λεγόμενη αρχή της «ασφάλειας των δεδομένων», η οποία επιβάλλει, μεταξύ άλλων, να τίθενται σε εφαρμογή κατάλληλα τεχνικά ή οργανωτικά μέτρα για την πρόληψη των επιβλαβών για το υποκείμενο των δεδομένων συνεπειών. Η αρχή αυτή σχετίζεται με τα άρθρα 24 και 32 του ΓΚΠΔ, συμπληρώνεται δε από τα εν λόγω άρθρα, τα οποία περιλαμβάνουν διατάξεις που αφορούν, αντιστοίχως, την ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας και την ασφάλεια της επεξεργασίας.

212. Όσον αφορά, ειδικότερα, την ακεραιότητα των δεδομένων, επισημαίνω ότι από την αιτιολογική σκέψη 38 της οδηγίας 2018/843 προκύπτει ότι «θα πρέπει να διατίθενται μόνον δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι επικαιροποιημένα και αντιστοιχούν όντως στους πραγματικούς δικαιούχους». Επομένως, δημοσιοποιούνται και είναι προσβάσιμες μόνον ορθές πληροφορίες, όπως αυτές γνωστοποιούνται στο μητρώο από τις οικείες εταιρίες ή άλλες νομικές οντότητες. Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στο σημείο 202 των παρούσων προτάσεων, σε μια περίπτωση όπως η υπό κρίση, ο διαχειριστής του μητρώου δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για τροποποιήσεις ή παραποιήσεις που τυχόν επέρχονται στο πλαίσιο μεταγενέστερων πράξεων επεξεργασίας.

213. Ωστόσο, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι ο επιφορτισμένος με την τήρηση του μητρώου πραγματικών δικαιούχων φορέας ή αρχή λαμβάνει επαρκή τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την αποτροπή οποιασδήποτε μη εξουσιοδοτημένης επεξεργασίας των δεδομένων που περιέχονται στο μητρώο. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, *in concreto*, κατά πόσον τούτο συμβαίνει εν προκειμένω¹²¹.

¹²⁰ Φρονώ ότι η συγκεκριμένη απάντηση καθιστά περιττή την απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, υπό ε', πρώτη περίπτωση, στην υπόθεση C-601/20.

¹²¹ Συναφώς, επισημαίνω ότι η Sovim υποστήριξε στις παρατηρήσεις της ότι πρόσφατες περιπτώσεις δημοσίευσης άρθρων στον Τύπο κατέδειξαν την ύπαρξη κενών ασφαλείας οφειλόμενων στη μη εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων εκ μέρους του LBR. Τα εν λόγω κενά ασφαλείας κατέστησαν, όπως ισχυρίζεται, δυνατή τη μη εξουσιοδοτημένη επεξεργασία των δεδομένων που περιέχονται στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων του Λουξεμβούργου. Ειδικότερα, η βάση δεδομένων του μητρώου αποτέλεσε αντικείμενο ανακτήσεως, λόγω της οποίας κατέστη δυνατή η διενέργεια αναζητήσεων στη βάση δεδομένων όχι μόνο βάσει της επωνυμίας της εταιρίας, αλλά και βάσει των ονομάτων των πραγματικών δικαιούχων.

ν) *Επί της ισόρροπης σταθμίσεως μεταξύ του σκοπού γενικού συμφέροντος και των επίμαχων θεμελιωδών δικαιωμάτων*

214. Κατά τη γνώμη μου, το σύνολο των στοιχείων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο των παρουσών προτάσεων είναι αυτά που πρέπει να ληφθούν υπόψη για την ισόρροπη στάθμιση μεταξύ του σκοπού γενικού συμφέροντος που επιδιώκει το θεσπιζόμενο από την οδηγία 2015/849 καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων και των επίμαχων θεμελιωδών δικαιωμάτων, ήτοι των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.

215. Κατ' αρχάς, επισημάνθηκε στα σημεία 110 έως 118 των παρουσών προτάσεων ότι μόνον όσον αφορά τον κατάλογο δεδομένων που περιλαμβάνεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 30, παράγραφος 5, της οδηγίας 2015/849 οι περιορισμοί στην άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από το καθεστώς αυτό προβλέπονται από τον νόμο, όπως επιτάσσει το άρθρο 52 του Χάρτη. Επομένως, η εν λόγω στάθμιση θα αφορά αποκλειστικώς και μόνον τα δεδομένα αυτά και όχι τις «επιπρόσθετες πληροφορίες» των οποίων γίνεται μνεία στα σημεία 105 έως 107, 114 έως 116, 159 και 165 των παρουσών προτάσεων.

216. Εν συνεχεία, όπως επισημάνθηκε κατά την ανάλυση των επεμβάσεων, συγκεκριμένα στα σημεία 91 έως 94 των παρουσών προτάσεων, το εν λόγω καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους εξασφαλίζει πολύ ευρεία πρόσβαση στις πληροφορίες και χωρίς υποχρέωση αποδείξεως οποιουδήποτε συμφέροντος για την πρόσβαση αυτή. Συνδυαζόμενο με αυτοματοποιημένους τρόπους πρόσβασης, όπως η ισχύουσα στο Λουξεμβούργο ελεύθερη πρόσβαση μέσω διαδικτύου, το καθεστώς αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ευρείας κλίμακας διάδοση των σχετικών με τους πραγματικούς δικαιούχους δεδομένων.

217. Εντούτοις, το καθεστώς αυτό, κατά τη γνώμη μου, δεν συνεπάγεται δυσανάλογη επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, και ιδίως στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής καθώς και στο δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.

218. Συγκεκριμένα, πρώτον, όπως προκύπτει από τα σημεία 95 έως 102 των παρουσών προτάσεων –υπό την επιφύλαξη των εν λόγω «επιπρόσθετων πληροφοριών»–, το καθεστώς αυτό επιτρέπει τη δημόσια πρόσβαση μόνον σε περιορισμένο αριθμό δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα¹²². Επομένως, ενώ το καθεστώς αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ευρείας κλίμακας διάδοση των επίμαχων δεδομένων, εντούτοις, λόγω του περιορισμένου εύρους των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν οι επεμβάσεις και του όχι ιδιαιτέρως ευαίσθητου χαρακτήρα των δεδομένων αυτών, οι δυνητικώς επιβλαβείς συνέπειες για τα πρόσωπα που θίγονται από τις επεμβάσεις είναι περιορισμένες.

219. Δεύτερον, όπως επισημάνθηκε στο σημείο 91 των παρουσών προτάσεων, το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης που θεσπίζει η οδηγία 2015/849 δεν αφορά αόριστο και χωρίς διάκριση αριθμό προσώπων, αλλά απαιτεί να υφίσταται σχέση μεταξύ των προσώπων αυτών, ήτοι των πραγματικών δικαιούχων, και του σκοπού της επεξεργασίας, δηλαδή της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

¹²² Πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 58).

220. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η υποχρέωση των φυσικών προσώπων που επιλέγουν να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα μέσω μιας τέτοιας εταιρίας να δημοσιοποιούν τα στοιχεία της ταυτότητάς τους και τα καθήκοντα ή τα συμφέροντά τους εντός των εταιριών αυτών δικαιολογείται λόγω της επιδιώξεως σκοπών γενικού συμφέροντος που συνδέονται, κατά κάποιον τρόπο, με την επιλογή αυτή¹²³.

221. Όπως υπομνήσθηκε στο σημείο 79 των παρουσών προτάσεων, τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη δεν αποτελούν απόλυτα προνόμια, αλλά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε σχέση με τη λειτουργία την οποία επιτελούν στο κοινωνικό σύνολο. Στο πλαίσιο αυτό, κατά τη γνώμη μου, είναι δικαιολογημένο να επιβάλλονται περιορισμοί των δικαιωμάτων αυτών, μη έχοντες σοβαρό χαρακτήρα, σε πρόσωπα που έχουν επιλέξει να ασκούν οικονομική δραστηριότητα μέσω εταιριών ή άλλων νομικών οντοτήτων, προς τον σκοπό πρόληψης σοβαρών εγκλημάτων, όπως η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ή εγκλημάτων που άπτονται της ασφάλειας και της δημοσίας τάξεως, όπως η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

222. Συναφώς, προσθέτω ότι είναι μεν αληθές ότι το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες των πραγματικών δικαιούχων αφορά γενικώς το σύνολο των πραγματικών δικαιούχων, χωρίς να είναι απαραίτητο τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα δημοσιοποιούνται να βρίσκονται, έστω και έμμεσα, σε κατάσταση που να μπορεί να δημιουργήσει υπόνοιες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Συνεπώς, εφαρμόζεται ακόμη και σε πρόσωπα για τα οποία ουδεμία ένδειξη υφίσταται από την οποία θα μπορούσε να συναχθεί ότι η συμπεριφορά τους μπορεί να συνδέεται, έστω και κατά τρόπο έμμεσο ή απομακρυσμένο, με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας¹²⁴.

223. Ωστόσο, τρίτον, το καθεστώς δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, πέραν του ότι δεν προκαλεί σοβαρές επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, προβλέπει, στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, το σύστημα εξαιρέσεων από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις εν λόγω πληροφορίες, περί του οποίου έγινε λόγος στα σημεία 182 επ. των παρουσών προτάσεων. Το εν λόγω σύστημα εξαιρέσεων προβλέφθηκε ρητώς με σκοπό την εξασφάλιση αναλογικής και ισορροπημένης προσέγγισης και τη διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων¹²⁵. Συμβάλλει πλήρως στην ισορροπία μεταξύ των αντικρουόμενων συμφερόντων στην οποία αποσκοπεί ο νομοθέτης της Ένωσης και αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, το οποίο περιορίζει κάθε πιθανή σοβαρή βλάβη και προφυλάσσει από ενδεχόμενες καταχρήσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους¹²⁶.

224. Εξάλλου, η προσέγγιση της οδηγίας 2015/849, όσον αφορά τη διάρθρωση, στις παραγράφους 5 και 9 του άρθρου 30, μεταξύ, αφενός, της δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες που αφορούν τους πραγματικούς δικαιούχους και, αφετέρου, του συστήματος εξαιρέσεων, είναι συνεπής προς τη νομολογία του Δικαστηρίου. Πράγματι, από τη νομολογία προκύπτει ότι, μολονότι κατά τη διενεργούμενη στάθμιση μεταξύ του επιδιωκόμενου σκοπού

¹²³ Πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 59).

¹²⁴ Στις γραπτές παρατηρήσεις της, η Sovim υπογράμμισε το γεγονός αυτό παραπέμποντας, κατ' αναλογία, στην απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ. (C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, βλ., ειδικότερα, σκέψη 58).

¹²⁵ Βλ. αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2018/843, το κείμενο της οποίας παρατίθεται στην υποσημείωση 29 των παρουσών προτάσεων.

¹²⁶ Το στοιχείο αυτό διαφοροποιεί ουσιωδώς την υπό κρίση περίπτωση από την κατάσταση που εξέτασε το Δικαστήριο στην απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ. (C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238).

δημοσίου συμφέροντος και των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του σκοπού γενικού συμφέροντος που επιδιώκεται με τους περιορισμούς των δικαιωμάτων αυτών, σε σχέση με τη μικρή σοβαρότητα της επεμβάσεως, πρέπει να υπερισχύει, κατ' αρχήν, η ανάγκη πρόληψης των σοβαρών εγκλημάτων και των ενδεχόμενων προσβολών της δημόσιας ασφάλειας, εντούτοις δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να υπάρξουν ιδιαίτερες καταστάσεις στις οποίες επιτακτικοί και θεμιτοί λόγοι, αναγόμενοι στη συγκεκριμένη περίπτωση του ενδιαφερομένου, να δικαιολογούν όλως εξαιρετικώς τον περιορισμό της πρόσβασης στα καταχωρισμένα στο μητρώο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν¹²⁷.

225. Επίσης, τέταρτον, η οδηγία 2015/849 προβλέπει ότι ο ΓΚΠΔ έχει εφαρμογή στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του καθεστώτος αυτού. Επομένως, η εν λόγω επεξεργασία υπόκειται σε κανόνες που αποσκοπούν στο να διαφυλάξουν την ασφάλεια και την προστασία των επίμαχων δεδομένων¹²⁸.

226. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη, προκειμένου να περιορίσουν το εύρος των επεμβάσεων και ειδικότερα τους, έστω περιορισμένους, κινδύνους καταγραφής του επιχειρηματικού προφίλ του υποκειμένου των δεδομένων, περί των οποίων έγινε λόγος στο σημείο 102 των παρουσών προτάσεων, υποχρεούνται, κάνοντας χρήση του περιθωρίου εκτιμήσεως που τους παρέχει η οδηγία 2015/849, να θέτουν σε εφαρμογή τρόπους πρόσβασης στα επίμαχα δεδομένα, και ειδικότερα μεθόδους αναζήτησης στη βάση δεδομένων που αποτελεί το μητρώο, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των επεμβάσεων στα θεμελιώδη δικαιώματα των πραγματικών δικαιούχων.

227. Τέλος, όπως προκύπτει από τις εκτιμήσεις που εκτέθηκαν στα σημεία 207 και 208 των παρουσών προτάσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα υποκείμενα των δεδομένων, ήτοι οι πραγματικοί δικαιούχοι, έχουν επαρκείς εγγυήσεις που καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική προστασία τους έναντι των κινδύνων καταχρήσεων, η διάθεση των πληροφοριών που διατηρούνται στα εθνικά μητρώα πραγματικών δικαιούχων πρέπει να υπόκειται στην προϋπόθεση εγγραφής, μεταξύ άλλων ηλεκτρονικής, ούτως ώστε οι επιφορτισμένοι με την τήρηση των μητρώων πραγματικών δικαιούχων εθνικοί φορείς ή αρχές να είναι σε θέση να γνωρίζουν την ταυτότητα των προσώπων που αποκτούν πρόσβαση στο μητρώο και να δύνανται, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως δε αυτών που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, να θέτουν στη διάθεση του πραγματικού δικαιούχου πληροφορίες σχετικές με τα εν λόγω πρόσωπα.

228. Ερμηνευόμενες κατ' αυτόν τον τρόπο, οι διατάξεις του άρθρου 30, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, παράγραφος 5α και παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 περί θεσπίσεως καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες για τους πραγματικούς δικαιούχους δεν πρέπει να κριθούν ανίσχυρες υπό το πρίσμα του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.

229. Αντιθέτως, από τις εκτιμήσεις που εξέθεσα στα σημεία 105 έως 107, 114 έως 116, 159 και 165 των παρουσών προτάσεων προκύπτει ότι, κατά τη γνώμη μου, το άρθρο 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849 πρέπει να κηρυχθεί εν μέρει ανίσχυρο και ότι το τρίτο εδάφιο της εν λόγω διατάξεως πρέπει να κηρυχθεί ανίσχυρο.

¹²⁷ Πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 59).

¹²⁸ Το στοιχείο αυτό επίσης διακρίνει ουσιωδώς την υπό κρίση περίπτωση από την κατάσταση που εξέτασε το Δικαστήριο στην απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ. (C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238).

4. Πρόταση επί του κύρους του θεσπιζόμενου από την οδηγία 2015/849 συστήματος δημόσιας πρόσβασης

230. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, είμαι της γνώμης ότι στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό β', στην υπόθεση C-601/20 πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

- το άρθρο 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849 είναι ανίσχυρο, καθ' ο μέρος προβλέπει ότι οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού επιτρέπεται να έχει πρόσβαση «τουλάχιστον» στα δεδομένα που ορίζει η διάταξη αυτή, προβλέποντας ως εκ τούτου τη δυνατότητα οποιουδήποτε μέλους του ευρύτερου κοινού να αποκτήσει πρόσβαση και σε άλλα δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους πέραν των οριζόμενων στο εν λόγω εδάφιο·
- το άρθρο 30, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849 είναι ανίσχυρο·
- το άρθρο 30, παράγραφος 5α, της οδηγίας 2015/849, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι εθνικοί φορείς ή αρχές που έχουν επιφορτιστεί με την τήρηση των μητρώων πραγματικών δικαιούχων λαμβάνουν γνώση της ταυτότητας των προσώπων που αποκτούν πρόσβαση στο εν λόγω μητρώο·
- το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, το οποίο, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του Χάρτη, και ιδίως του άρθρου του 51, παράγραφος 1, έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν απλώς την ευχέρεια να προβλέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων οι οποίες περιέχονται στα εθνικά μητρώα πραγματικών δικαιούχων, αλλά υποχρεούνται να προβλέπουν και να χορηγούν τις εξαιρέσεις αυτές εφόσον, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η εν λόγω πρόσβαση θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του, όπως αυτά προβλέπονται από τον Χάρτη, είναι ισχυρό·
- από την εξέταση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος, υπό β', στην υπόθεση C-601/20 δεν προέκυψε κανένα άλλο στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 30, παράγραφοι 5 και 9, της οδηγίας 2015/849.

Γ. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-601/20 το οποίο αφορά την ερμηνεία του ΓΚΠΔ

231. Στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-601/20, το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει έξι επιμέρους ερωτήματα με τα οποία ζητείται, κατ' ουσίαν, να ελεγχθεί η συμβατότητα του θεσπιζόμενου από την οδηγία 2015/849 καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους με διάφορες διατάξεις του ΓΚΠΔ.

232. Συναφώς, κατ' αρχάς, στα σημεία 63 έως 72 των παρουσών προτάσεων εξέθεσα τους λόγους για τους οποίους εκτιμώ ότι ο ΓΚΠΔ, αυτός καθεαυτόν, δεν μπορεί να αποτελεί παράμετρο νομιμότητας για την εκτίμηση του κύρους των διατάξεων των οδηγιών 2015/843 και 2018/849. Διευκρίνισα επίσης ότι οι εν λόγω οδηγίες πρέπει, ωστόσο, να ερμηνεύονται κατά τρόπο συνεπή προς τις διατάξεις του ΓΚΠΔ, σύμφωνα, άλλωστε, με τα ρητώς προβλεπόμενα στο άρθρο 41, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/843, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2019/2177.

233. Εν συνεχεία, φρονώ ότι, υπό το πρίσμα όσων εκτέθηκαν στο πλαίσιο της αναλύσεως περί του κύρους του εν λόγω καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, στα σημεία 74 έως 229 των παρουσών προτάσεων, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, υπό α' έως ε', στην υπόθεση C-601/20. Πράγματι, στο πλαίσιο της εν λόγω αναλύσεως, δόθηκε απάντηση σε όλες τις αμφιβολίες που διατυπώνει το αιτούν δικαστήριο με τα επιμέρους αυτά ερωτήματα σε σχέση με διάφορες διατάξεις του ΓΚΠΔ.

234. Επομένως, απομένει να εξεταστεί μόνον το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, υπό στ'. Με το συγκεκριμένο επιμέρους ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, ως προς τη σχέση μεταξύ του καθεστώτος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους και των άρθρων 44 έως 50 του ΓΚΠΔ, τα οποία εξαρτούν από αυστηρές προϋποθέσεις τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτη χώρα, ειδικότερα λόγω του γεγονότος ότι τα δεδομένα ενός πραγματικού δικαιούχου που είναι καταχωρισμένα σε μητρώο πραγματικών δικαιούχων είναι προσβάσιμα σε κάθε περίπτωση από οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού χωρίς δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος και χωρίς περιορισμό ως προς τον τόπο στον οποίο βρίσκεται το κοινό αυτό.

235. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το κεφάλαιο V του ΓΚΠΔ, το οποίο περιλαμβάνει τα άρθρα 44 έως 55, διέπει τις διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό.

236. Στο πλαίσιο αυτό, όπως επισήμαναν η Επιτροπή και η Φινλανδική Κυβέρνηση, το άρθρο 49 του ΓΚΠΔ προβλέπει –σε περίπτωση ελλείψεως αποφάσεως επάρκειας δυνάμει του άρθρου 45, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ ή κατάλληλων εγγυήσεων δυνάμει του άρθρου 46 του ΓΚΠΔ–ορισμένες παρεκκλίσεις που αφορούν ειδικές καταστάσεις στις οποίες μπορεί να πραγματοποιηθεί διαβίβαση ή σύνολο διαβιβάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτη χώρα.

237. Ειδικότερα, το άρθρο 49, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του ΓΚΠΔ διέπει συγκεκριμένα τις διαβιβάσεις που πραγματοποιούνται από μητρώα τα οποία, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή των κρατών μελών, προορίζονται για την παροχή πληροφοριών στο κοινό.

238. Από τη διάταξη αυτή καθώς και από την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 111 του ΓΚΠΔ, προκύπτει ότι, πρώτον, η εν λόγω παρέκκλιση έχει εφαρμογή εφόσον η διαβίβαση πραγματοποιείται από μητρώο το οποίο, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους της Ένωσης, προορίζεται για την πληροφόρηση του κοινού (και είναι ανοικτό για αναζήτηση πληροφοριών εκ μέρους του κοινού εν γένει ή οποιοδήποτε προσώπου μπορεί να δικαιολογήσει έννομο συμφέρον), δεύτερον, η διαβίβαση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την αναζήτηση πληροφοριών κατά το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους και, τρίτον, η διαβίβαση δεν μπορεί να αφορά το σύνολο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή ολόκληρες κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στο μητρώο.

239. Συναφώς, παρατηρώ ότι, όπως ορθώς αναφέρει η Επιτροπή, το άρθρο 49, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', και παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ εφαρμόζεται συγκεκριμένα σε κάθε διαβίβαση «από» δημόσιο μητρώο. Πλην όμως, μόνο το γεγονός ότι ένα μητρώο είναι δημόσιο δεν συνιστά, αυτό καθεαυτό, διαβίβαση.

240. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, υπό στ', στην υπόθεση C-601/20 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις του κεφαλαίου V του ΓΚΠΔ έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε μητρώο το οποίο είναι εν μέρει προσβάσιμο στο κοινό, χωρίς υποχρέωση αποδείξεως εννόμου συμφέροντος και χωρίς περιορισμό ως προς τον τόπο στον οποίο βρίσκεται το κοινό. Ωστόσο, η διαβίβαση από το εν λόγω μητρώο μπορεί να πραγματοποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 49, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του ΓΚΠΔ, μόνον εφόσον πληρούνται οι προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις για την αναζήτηση δεδομένων στο μητρώο και εφόσον η αναζήτηση αυτή δεν αφορά το σύνολο του μητρώου.

Δ. Επί της ερμηνείας του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 [πρώτο, δεύτερο και τρίτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-37/20 και δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό α', στην υπόθεση C-601/20]

241. Με τα προδικαστικά ερωτήματα στην υπόθεση C-37/20 καθώς και με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό α', στην υπόθεση C-601/20, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, το οποίο προβλέπει καθεστώς εξαιρέσεων από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες που περιέχονται στο μητρώο πραγματικών δικαιούχων.

242. Εξέτασα ήδη το σύστημα αυτό και τη διάταξη αυτή στα σημεία 182 έως 193 των παρουσών προτάσεων. Επιβάλλεται, ωστόσο, να αναλυθούν τα συγκεκριμένα ζητήματα που εγείρονται εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, βάσει των εκτιμήσεων που διατυπώθηκαν στα εν λόγω σημεία.

1. Επί της έννοιας των «εξαιρετικών περιπτώσεων» (πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-37/20)

243. Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-37/20 αφορά την έννοια των «εξαιρετικών περιπτώσεων», όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849. Το ερώτημα αποτελείται από δύο σκέλη.

244. Με το πρώτο ερώτημα, υπό α', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 έχει την έννοια ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να ορίσει στο εθνικό του δίκαιο ότι η έννοια των «εξαιρετικών περιπτώσεων» αντιστοιχεί αποκλειστικώς και μόνον «σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού», δηλαδή σε έννοιες που ούτως ή άλλως αποτελούν, κατά την εν λόγω διάταξη, προϋποθέσεις εφαρμογής των εξαιρέσεων που περιορίζουν την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους. Με το πρώτο ερώτημα, υπό β', το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, ως προς τις εξουσίες του και ως προς τα κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιήσει για τον προσδιορισμό του περιεχομένου της έννοιας των «εξαιρετικών περιπτώσεων», στην περίπτωση που η εθνική νομοθεσία μεταφοράς έχει ορίσει την έννοια αυτή μόνο με παραπομπή στις περιπτώσεις που ήδη μνημονεύονται ρητώς στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849.

245. Συναφώς, επισημαίνω, κατ' αρχάς, ότι η ρητή παραπομπή στο εθνικό δίκαιο, την οποία κάνει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, για τον καθορισμό των εξαιρετικών περιπτώσεων οι οποίες δικαιολογούν την πρόβλεψη εξαιρέσεων που περιορίζουν την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, φανερώνει τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να παράσχει περιθώριο εκτιμήσεως στα κράτη μέλη όσον αφορά τον προσδιορισμό των εν λόγω εξαιρετικών περιπτώσεων.

246. Ωστόσο, όπως εκτέθηκε στα σημεία 186 επ. των παρουσών προτάσεων, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, ανεξαρτήτως του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν κατά τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων έναντι οποιασδήποτε δυσανάλογης προσβολής.

247. Από τα εν λόγω σημεία προκύπτει επίσης ότι το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να χορηγούν εξαιρέσεις από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων οι οποίες περιλαμβάνονται στα εθνικά μητρώα πραγματικών δικαιούχων, εφόσον, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η πρόσβαση αυτή θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του, όπως αυτά προβλέπονται στον Χάρτη.

248. Επομένως, η υποχρέωση προστασίας που υπέχουν τα κράτη μέλη δεν αφορά αποκλειστικώς τους δυσανάλογους κινδύνους στις επτά περιπτώσεις κινδύνων που μνημονεύονται ρητώς στο εν λόγω άρθρο 30, παράγραφος 9, αλλά καλύπτει τους δυσανάλογους κινδύνους προσβολής όλων των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πραγματικών δικαιούχων.

249. Υπό τις συνθήκες αυτές, φρονώ ότι το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 έχει την έννοια ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν στο εθνικό τους δίκαιο τις καταστάσεις που συνιστούν «εξαιρετικές περιπτώσεις» κατά τη διάταξη αυτή. Δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη δεν περιέχει συμπληρωματικό κανόνα που να υποδεικνύει με ποιον τρόπο τα κράτη μέλη οφείλουν να ορίσουν την έννοια αυτή, τίποτε δεν εμποδίζει ένα κράτος μέλος να ορίσει τις «εξαιρετικές περιπτώσεις», όπως έπραξε το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, παραπέμποντας μόνο στις περιπτώσεις τις οποίες ήδη μνημονεύει η ως άνω διάταξη, υπό την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι η μεταφορά της οδηγίας αυτής στο εθνικό δίκαιο καθιστά δυνατή την προστασία των πραγματικών δικαιούχων έναντι δυσανάλογων προσβολών των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους.

250. Όπως επισημάνθηκε στο σημείο 188 των παρουσών προτάσεων, ο εθνικός δικαστής οφείλει να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο με την οδηγία 2015/849, αλλά οφείλει επίσης να μη στηριχθεί σε ερμηνεία της οδηγίας 2015/849 που να έρχεται σε σύγκρουση με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Επομένως, ο εθνικός δικαστής οφείλει να στηριχθεί σε ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας που επιτρέπουν την εφαρμογή εξαιρέσεων η οποία να είναι σύμφωνη με το γράμμα των διατάξεων αυτών και να διαφυλάσσει την πρακτική αποτελεσματικότητά τους και, παράλληλα, να συνάδει πλήρως με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη¹²⁹.

251. Όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, προς τον σκοπό αυτό, ο εθνικός δικαστής ενδέχεται να πρέπει να προσδιορίσει ο ίδιος συγκεκριμένα τη φύση και το περιεχόμενο των εξαιρετικών περιπτώσεων που επιτρέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, μόνο στο μέτρο που αυτό είναι αναγκαίο για την πλήρη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των τελευταίων.

252. Όσον αφορά τον προσδιορισμό αυτό, στον οποίο ενδεχομένως οφείλει να προβεί ο εθνικός δικαστής προκειμένου να ερμηνεύσει την οδηγία 2015/849 κατά τρόπο σύμφωνο με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνει ο Χάρτης, επισημαίνω, πρώτον, ότι για τον εν λόγω

¹²⁹ Βλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625, σκέψη 59).

προσδιορισμό πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η λεπτομερής αξιολόγηση της «εξαιρετικής» φύσεως των περιστάσεων πρέπει να πραγματοποιείται κατά περίπτωση, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας.

253. Δεύτερον, κατά τον προσδιορισμό αυτό, ο δικαστής πρέπει να λάβει υπόψη το γεγονός ότι, δεδομένου ότι η διάταξη του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 προβλέπει εξαιρέσεις από γενικό κανόνα, ήτοι από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, πρέπει, κατ' αρχήν, να ερμηνεύεται στενά¹³⁰.

254. Τρίτον, κατά τον εν λόγω προσδιορισμό, ο εθνικός δικαστής πρέπει να λάβει υπόψη το γεγονός ότι η χρήση του επιθέτου «εξαιρετικός» υποδηλώνει ότι οι περιστάσεις που μπορούν να δικαιολογήσουν την εξαίρεση πρέπει να υπερβαίνουν το συνήθως συμβαίνον και να προκαλούν δυσανάλογο κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων¹³¹. Στο πλαίσιο αυτό, η ρητή μνεία που κάνει η επίμαχη διάταξη σε κινδύνους που πλήττουν τα δικαιώματα στη ζωή, στην ακεραιότητα και στην ασφάλεια του προσώπου, τα οποία προστατεύονται αντιστοίχως από τα άρθρα 2, 3 και 6 του Χάρτη, αποτελεί σημείο αναφοράς για τον προσδιορισμό του, υψηλού, βαθμού σοβαρότητας της προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων που δύναται να δικαιολογήσει εξαίρεση.

2. Επί της έννοιας του «κινδύνου» (δεύτερο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-37/20)

255. Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-37/20 αφορά την έννοια του «κινδύνου» που προβλέπεται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849. Το ερώτημα αυτό αποτελείται από τρία σκέλη.

256. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό α', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η διάταξη του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 έχει την έννοια ότι η ύπαρξη «δυσανάλογου κινδύνου» συνιστά αυτοτελή λόγο που δικαιολογεί την εξαίρεση από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους ή αν, εναλλακτικά, η απαίτηση να είναι ο κίνδυνος αυτός δυσανάλογος αποτελεί προϋπόθεση που ισχύει για τους συγκεκριμένους κινδύνους που μνημονεύονται στη διάταξη αυτή, ήτοι τον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού.

257. Η υποβολή του ερωτήματος αυτού οφείλεται στο γεγονός ότι, όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, υφίσταται απόκλιση ως προς τη διατύπωση μεταξύ διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 καθώς και απόκλιση, σε

¹³⁰ Βλ. αποφάσεις της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625, σκέψη 53), και της 17ης Ιανουαρίου 2013, Επιτροπή κατά Ισπανίας (C-360/11, EU:C:2013:17, σκέψη 18 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹³¹ Σχετικά με το κριτήριο της «δυσαναλογίας», βλ. επίσης, στις παρούσες προτάσεις, την απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-37/20.

ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις, μεταξύ του γράμματος της διατάξεως αυτής και της διατύπωσης της αιτιολογικής σκέψης 36 της οδηγίας 2018/843, η οποία εξηγεί και αιτιολογεί την τροποποίηση της οδηγίας 2015/849¹³².

258. Κατά πάγια νομολογία, η διατύπωση που χρησιμοποιείται σε μία από τις γλωσσικές αποδόσεις διατάξεως του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να αποτελέσει τη μοναδική βάση για την ερμηνεία της διατάξεως αυτής και δεν πρέπει να της δίδεται προτεραιότητα σε σχέση με τις λοιπές γλωσσικές αποδόσεις. Πράγματι, οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά τρόπο ομοιόμορφο, υπό το πρίσμα των αποδόσεών τους σε όλες τις γλώσσες της Ένωσης. Σε περίπτωση αποκλίσεως μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων ενός νομοθετήματος της Ένωσης, η επίμαχη διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται βάσει του γενικότερου πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος καθώς και του σκοπού τον οποίο η τελευταία επιδιώκει¹³³.

259. Τούτου λεχθέντος, από τις εκτιμήσεις που εκτέθηκαν στα σημεία 185 έως 192 των παρούσων προτάσεων προκύπτει ότι εξαίρεση από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο μπορεί να δικαιολογηθεί όχι μόνον η ύπαρξη δυσανάλογου κινδύνου στις επτά περιπτώσεις κινδύνων που προσδιορίζονται ρητώς στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, αλλά οποιοσδήποτε, υφιστάμενος σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δυσανάλογος κίνδυνος προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πραγματικού δικαιούχου.

260. Όσον αφορά, ειδικότερα, την εκτίμηση περί υπάρξεως τέτοιου δυσανάλογου κινδύνου προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πραγματικού δικαιούχου, αυτή πρέπει να διενεργείται κατά περίπτωση. Η εκτίμηση πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή αξιολόγηση των εξαιρετικών περιστάσεων και να στηρίζεται σε ανάλυση όλων των κρίσιμων στοιχείων της συγκεκριμένης περίπτωσης.

261. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό β', στην υπόθεση C-37/20, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 έχει την έννοια ότι η ύπαρξη ή ο δυσανάλογος χαρακτήρας του κινδύνου από τον οποίον εξαρτάται ο περιορισμός της πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους πρέπει να διαπιστώνεται λαμβανομένων υπόψη μόνον των δεσμών που διατηρεί ο εν λόγω πραγματικός δικαιούχος με τη νομική οντότητα ως προς την οποία ζητείται ο περιορισμός της πρόσβασης του κοινού στις πληροφορίες ή αν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι δεσμοί μεταξύ του εν λόγω πραγματικού δικαιούχου και άλλων νομικών οντοτήτων. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη αποκλειστικώς και μόνον η ιδιότητα του πραγματικού δικαιούχου ή και οποιοσδήποτε δεσμός με

¹³² Συγκεκριμένα, σε ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις, μεταξύ των οποίων οι αποδόσεις στη γαλλική, ισπανική και αγγλική γλώσσα, το τροποποιημένο κείμενο του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 κάνει λόγο για την περίπτωση κατά την οποία η πρόσβαση στις πληροφορίες θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο «σε δυσανάλογο κίνδυνο, σε κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού», ενώ η αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2018/843 αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω πρόσβαση θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο «σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού». Στις διάφορες αυτές γλωσσικές αποδόσεις, το γράμμα της διατάξεως ισχυροποιεί την αντίληψη ότι ο «δυσανάλογος κίνδυνος» συνιστά αυτοτελή περίπτωση κινδύνου σε σχέση με τα επτά λοιπά είδη κινδύνων που απαριθμούνται, ενώ, αντιθέτως, από το γράμμα της ως άνω αιτιολογικής σκέψης φαίνεται να προκύπτει ότι η απαίτηση δυσαναλογίας μάλλον αποτελεί προϋπόθεση προκειμένου η έκθεση στα συγκεκριμένα επτά είδη κινδύνων να μπορεί να δικαιολογηθεί εξαίρεση από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο (στις παρατηρήσεις της, η Επιτροπή αναφέρει ότι σε αυτήν την ομάδα γλωσσικών αποδόσεων περιλαμβάνονται επίσης οι αποδόσεις στην τσεχική, δανική, κροατική, ολλανδική, πολωνική, πορτογαλική, ρουμανική και σουηδική γλώσσα). Σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις, μεταξύ των οποίων οι αποδόσεις στη γερμανική και στην ιταλική γλώσσα, δεν υφίσταται τέτοια απόκλιση (στις παρατηρήσεις της, η Επιτροπή αναφέρει ότι σε αυτήν την ομάδα γλωσσικών αποδόσεων περιλαμβάνονται επίσης οι αποδόσεις στην ελληνική, ουγγρική, σλοβακική και σλοβενική γλώσσα).

¹³³ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2020, Bundesagentur für Arbeit (C-29/19, EU:C:2020:36, σκέψη 48 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).

άλλες νομικές οντότητες. Επίσης, στην ίδια περίπτωση, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το είδος του δεσμού ασκεί επιρροή στην εκτίμηση περί υπάρξεως του κινδύνου και περί του εύρους αυτού.

262. Συναφώς, επισημαίνω ότι στο κείμενο της οδηγίας 2015/849 δεν υπάρχει συγκεκριμένη ένδειξη ως προς τα ζητήματα αυτά. Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε στο σημείο 260 των παρουσών προτάσεων, η εκτίμηση σχετικά με την ύπαρξη δυσανάλογου κινδύνου προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πραγματικού δικαιούχου πρέπει να διενεργείται κατά περίπτωση, με αξιολόγηση των εξαιρετικών περιστάσεων και με σκοπό τη διασφάλιση προσήκουσας προστασίας του πραγματικού δικαιούχου έναντι δυσανάλογων προσβολών των θεμελιωδών δικαιωμάτων του.

263. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο, σε ορισμένες περιπτώσεις, προκειμένου να διασφαλιστεί τέτοια προσήκουσα προστασία, να είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη όχι μόνον οι δεσμοί μεταξύ του πραγματικού δικαιούχου και της οντότητας την οποία αφορά η συγκεκριμένη εξαίρεση, αλλά επίσης και οι δεσμοί που διατηρεί ο εν λόγω δικαιούχος με άλλες οντότητες.

264. Επ' αυτού, ωστόσο, αφενός, συμμερίζομαι την άποψη της Επιτροπής ότι, εφόσον πρόκειται για εκτίμηση των κινδύνων τους οποίους διατρέχει ένα πρόσωπο ως πραγματικός δικαιούχος μιας ή περισσότερων νομικών οντοτήτων, οι υπό εξέταση δεσμοί πρέπει να είναι συμφυείς με την ιδιότητα του πραγματικού δικαιούχου των οντοτήτων αυτών και ότι, κατά συνέπεια, τυχόν άλλοι δεσμοί δεν μπορούν, κατ' αρχήν, να ληφθούν υπόψη κατά την εν λόγω εκτίμηση.

265. Αφετέρου, ο δικαιούχος ή η οντότητα που ζητεί τη χορήγηση εξαιρέσεως από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες οφείλει να αποδείξει ότι οι δεσμοί που διατηρεί ο πραγματικός δικαιούχος με άλλες νομικές οντότητες πέραν εκείνων τις οποίες αφορά η αίτηση εξαιρέσεως αποτελούν σημαντικό στοιχείο για την εκτίμηση του δυσανάλογου κινδύνου προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του και ότι οι δεσμοί αυτοί δικαιολογούν ή στοιχειοθετούν την ύπαρξη τέτοιου δυσανάλογου κινδύνου ή τον δυσανάλογο χαρακτήρα του. Μια τέτοια κατανομή του βάρους αποδείξεως¹³⁴, βάσει της οποίας ο αιτών έχει το βάρος αποδείξεως της υπάρξεως και της σημασίας των εν λόγω δεσμών για τη χορήγηση της εξαίρεσης, είναι ουσιώδης προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο, το οποίο περιγράφει η Αυστριακή Κυβέρνηση, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να υποχρεούνται να προβαίνουν αυτεπαγγέλτως σε μη εύλογης κλίμακας έρευνες για να μπορέσουν να αποκλείσουν την πιθανότητα υπάρξεως δυσανάλογων κινδύνων προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πραγματικών δικαιούχων.

266. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό γ', στην υπόθεση C-37/20, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 έχει την έννοια ότι μπορεί να χορηγηθεί εξαίρεση από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο στην περίπτωση που οι πληροφορίες αυτές είναι ευχερώς προσβάσιμες από τους τρίτους μέσω άλλων διαύλων πληροφόρησης.

267. Επί του ζητήματος αυτού, εκτιμώ, όπως και η Επιτροπή και η Αυστριακή Κυβέρνηση, ότι, εφόσον, όπως ήδη επισημάνθηκε στα σημεία 260 και 262 των παρουσών προτάσεων, η οδηγία 2015/849 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε οι εξαιρέσεις από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο να χορηγούνται επί τη βάσει λεπτομερούς εκτιμήσεως ως προς την εξαιρετική φύση των περιστάσεων και με

¹³⁴ Σχετικά με τις απαιτήσεις αποδείξεως, βλ. επίσης, στις παρούσες προτάσεις, την απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό α', στην υπόθεση C-601/20.

αναφορά στους κινδύνους που απορρέουν από τη δημοσιοποίηση των πληροφοριών αυτών, το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας έχει την έννοια ότι αποκλείει σιωπηρώς τη δυνατότητα να χορηγείται τέτοια εξαίρεση στην περίπτωση που οι εν λόγω πληροφορίες είναι ευχερώς προσβάσιμες από τους τρίτους μέσω άλλων διαύλων πληροφόρησης.

3. Επί των απαιτήσεων αποδείξεως του δυσανάλογου κινδύνου (δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό α', στην υπόθεση C-601/20)

268. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό α', στην υπόθεση C-601/20, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, ως προς τις απαιτήσεις σχετικά με την απόδειξη του δυσανάλογου κινδύνου και των εξαιρετικών περιστάσεων η οποία πρέπει να παρέχεται για τη δικαιολόγηση εξαιρέσεως κατ' άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849.

269. Κατά πρώτον, όσον αφορά το *βάρος αποδείξεως*, δεν αμφισβητείται ότι αυτό βαρύνει τον πραγματικό δικαιούχο. Αυτός οφείλει να αποδείξει στην αρχή ή στον φορέα που έχει επιφορτιστεί με την τήρηση του μητρώου ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση εξαιρέσεως κατ' άρθρο 30, παράγραφος 9, της ως άνω οδηγίας. Συνεπώς, η εν λόγω αρχή ή ο εν λόγω φορέας δεν μπορούν να υποχρεωθούν να διεξαγάγουν δικές τους έρευνες, οι οποίες, δυνητικώς, θα μπορούσαν να είναι γενικής κλίμακας, προκειμένου να διαπιστώσουν τη συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων και δυσανάλογου κινδύνου. Η εν λόγω αρχή ή ο εν λόγω φορέας οφείλουν να στηριχθούν στα στοιχεία που παρέχει ο πραγματικός δικαιούχος προς στήριξη της αιτήσεώς του για τη χορήγηση της εξαιρέσεως.

270. Κατά δεύτερον, όσον αφορά τον *βαθμό αποδείξεως*, φρονώ ότι ο πραγματικός δικαιούχος οφείλει να αποδείξει την ύπαρξη δυσανάλογου κινδύνου προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του και τη συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων με αρκούντως μεγάλο βαθμό πιθανότητας.

271. Επομένως, απλώς και μόνον η ύπαρξη απομακρυσμένου ή υποθετικού κινδύνου προσβολής δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής. Επίσης, η αντίληψη του δυσανάλογου κινδύνου δεν μπορεί να είναι υποκειμενική, αλλά πρέπει να στηρίζεται σε συγκεκριμένα, πραγματικά και τρέχοντα αντικειμενικά στοιχεία. Προς τούτο, ο πραγματικός δικαιούχος οφείλει να παρέχει συγκεκριμένα, ακριβή και ουσιώδη στοιχεία σχετικά με τις απειλές προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του και τις εξαιρετικές περιστάσεις.

4. Επί του κριτηρίου του «δυσανάλογου χαρακτήρα» (τρίτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-37/20)

272. Στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-37/20, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σχετικά με το κριτήριο του «δυσανάλογου χαρακτήρα» του κινδύνου που δικαιολογεί τον περιορισμό της πρόσβασης στις πληροφορίες, όπως προβλέπεται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849.

273. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά ποια είναι τα αντικρουόμενα συμφέροντα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της εκτιμήσεως σχετικά με την ύπαρξη δυσανάλογου κινδύνου για τον πραγματικό δικαιούχο ο οποίος, κατά το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, δικαιολογεί εξαίρεση από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες που αφορούν τον πραγματικό δικαιούχο. Εκτιμά ότι το εν λόγω κριτήριο απαιτεί, γενικώς, να γίνει στάθμιση μεταξύ δύο συμφερόντων που είναι ομοίως άξια προστασίας και διερωτάται ως προς το ποια

είναι τα αντικρουόμενα συμφέροντα που πρέπει να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της εφαρμογής του κριτηρίου αυτού. Κατά τη γνώμη του αιτούντος δικαστηρίου, αντιπαρατίθενται, αφενός, ο σκοπός διαφάνειας που επιδιώκει η οδηγία 2015/849 και, αφετέρου, η προστασία της σωματικής, ηθικής και περιουσιακής ακεραιότητας του πραγματικού δικαιούχου, την οποία αφορά ο σκοπός πρόληψης ενός κινδύνου εν γένει και/ή των συγκεκριμένων κινδύνων που μνημονεύονται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας αυτής. Ωστόσο, στην αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2018/843 γίνεται επίσης λόγος για το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

274. Συναφώς, στα σημεία 138 επ. των παρουσών προτάσεων επισημάνθηκε ότι ο σκοπός πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω ενίσχυσης του βαθμού διαφάνειας όσον αφορά τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων αποτελεί τον πρωταρχικό σκοπό του συστήματος δημόσιας πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους το οποίο ετέθη σε εφαρμογή κατόπιν των τροποποιήσεων που εισήγαγε η οδηγία 2018/843. Ο σκοπός αυτός δεν αφορά, ωστόσο, άμεσα τα θεμελιώδη δικαιώματα. Σημειώθηκε επίσης ότι οι εξαιρέσεις από την αρχή της προσβάσεως του κοινού στις πληροφορίες αυτές, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 και οι οποίες, ως εξαιρέσεις, πρέπει να ερμηνεύονται στενά, αποσκοπούν στην επίτευξη δίκαιης ισορροπίας μεταξύ του εν λόγω σκοπού, ο οποίος, όπως επισημάνθηκε στα σημεία 38 έως 48, 144 και 189 των παρουσών προτάσεων, σχετίζεται με επιταγές που έχουν ισχύ πρωτογενούς δικαίου, και του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πραγματικών δικαιούχων, όπως άλλωστε προκύπτει ρητώς από την αιτιολογική σκέψη 34 της οδηγίας 2018/843. Επιπλέον, όπως προκύπτει από τις νομολογιακές αρχές που μνημονεύθηκαν στα σημεία 188 και 250 των παρουσών προτάσεων, η ερμηνεία της οδηγίας 2015/849 δεν πρέπει να έρχεται σε σύγκρουση με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται από τον Χάρτη.

275. Στο πλαίσιο αυτό, φρονώ ότι, αντί για τη στάθμιση «αντικρουόμενων συμφερόντων», όπως ανέφερε το αιτούν δικαστήριο, είναι ορθότερο η ανάλυση να αφορά την ύπαρξη εξαιρέσεων από τη γενική αρχή της προσβάσεως του κοινού, οι οποίες αποσκοπούν στην πρόληψη των προσβολών των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πραγματικού δικαιούχου που είναι δυνατόν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να απορρέουν από την εν λόγω πρόσβαση. Υπό τις συνθήκες αυτές, καθήκον των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την αξιολόγηση αιτήσεως περί χορηγήσεως εξαιρέσεως είναι να εξακριβώσουν κατά πόσον υφίστανται εξαιρετικές περιστάσεις που θα εξέθεταν τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο προσβολής ενός ή περισσότερων από τα θεμελιώδη δικαιώματα που προβλέπει ο Χάρτης.

276. Συναφώς, οι λόγοι που δικαιολογούν την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 30 και 31 της οδηγίας 2018/843, μνημονεύθηκαν δε στα σημεία 139 έως 142 των παρουσών προτάσεων. Οι λόγοι αυτοί αφορούν, μεταξύ άλλων, πρώτον, τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου των πληροφοριών από την κοινωνία των πολιτών, η οποία συμβάλλει στη διατήρηση της εμπιστοσύνης στην ακεραιότητα των εμπορικών συναλλαγών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δεύτερον, τη συμβολή στην καταπολέμηση της καταχρηστικής χρησιμοποίησης εταιριών και άλλων νομικών μορφωμάτων για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και, τρίτον, τη διευκόλυνση της έγκαιρης και αποτελεσματικής διάθεσης πληροφοριών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και στις αρχές που συμμετέχουν στην καταπολέμηση των αδικημάτων αυτών.

277. Επιπλέον, όπως επισήμανα στα σημεία 220 και 221 των παρουσών προτάσεων, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι είναι δικαιολογημένο τα φυσικά πρόσωπα που αποφασίζουν να συμμετάσχουν σε οικονομικές συναλλαγές ως πραγματικοί δικαιούχοι εταιριών ή άλλων νομικών οντοτήτων να υποχρεώνονται να καταστήσουν διαθέσιμες και προσβάσιμες ορισμένες πληροφορίες που παρέχουν τη δυνατότητα ταυτοποίησής τους ως πραγματικών δικαιούχων των εν λόγω νομικών οντοτήτων, καθόσον μάλιστα έχουν γνώση της υποχρέωσης αυτής όταν αποφασίζουν να ασκήσουν τέτοια δραστηριότητα¹³⁵.

278. Ωστόσο, στο πλαίσιο της πραγματοποιούμενης κατ' εφαρμογήν του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 εκτιμήσεως, μολοντί από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, κατά την επιβαλλόμενη στο πλαίσιο της διατάξεως αυτής στάθμιση, υπερέχει, κατά γενική αρχή, το συμφέρον του κοινού να έχει πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, ρητώς προβλέπεται το ενδεχόμενο να υπάρξουν ειδικές καταστάσεις στις οποίες επιτακτικοί και θεμιτοί λόγοι συνδεόμενοι με τη συγκεκριμένη περίπτωση του ενδιαφερόμενου πραγματικού δικαιούχου να δικαιολογούν, κατ' εξαίρεση, τον περιορισμό της πρόσβασης του κοινού στις πληροφορίες που τον αφορούν, προκειμένου να αποτραπεί η έκθεσή του σε δυσανάλογο κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του¹³⁶.

279. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, είμαι της γνώμης ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως σχετικά με την ύπαρξη δυσανάλογου κινδύνου για τον πραγματικό δικαιούχο ο οποίος, κατά το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, δικαιολογεί εξαίρεση από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, αφενός μεν, οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι που μνημονεύονται στην εν λόγω διάταξη καθώς και τα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων, και ιδίως το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, τα οποία προστατεύονται, αντιστοίχως, από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, αφετέρου δε, το συμφέρον του κοινού και της κοινωνίας στο σύνολό της να γνωρίζει την ταυτότητα των πραγματικών δικαιούχων με σκοπό την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

IV. Πρόταση

280. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείο Λουξεμβούργου, Λουξεμβούργο) στις υποθέσεις C-37/20 και C-602/20 ως εξής:

- 1) Το άρθρο 30, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, είναι ανίσχυρο καθ' ο μέρος προβλέπει ότι οποιοδήποτε μέλος του ευρύτερου κοινού

¹³⁵ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 59).

¹³⁶ Πρβλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 60).

επιτρέπεται να έχει πρόσβαση «τουλάχιστον» στα δεδομένα που ορίζει η διάταξη αυτή, προβλέποντας ως εκ τούτου τη δυνατότητα οποιουδήποτε μέλους του ευρύτερου κοινού να αποκτήσει πρόσβαση και σε άλλα δεδομένα σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους πέραν των οριζόμενων στο εν λόγω εδάφιο.

- 2) Το άρθρο 30, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843, είναι ανίσχυρο.
- 3) Το άρθρο 30, παράγραφος 5α, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι φορείς ή αρχές που έχουν επιφορτιστεί με την τήρηση των μητρώων πραγματικών δικαιούχων λαμβάνουν γνώση της ταυτότητας των προσώπων που αποκτούν πρόσβαση στο εν λόγω μητρώο.
- 4) Το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843, το οποίο, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και ιδίως του άρθρου του 51, παράγραφος 1, έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν απλώς την ευχέρεια να προβλέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους εταιριών και άλλων νομικών οντοτήτων οι οποίες περιέχονται στα εθνικά μητρώα πραγματικών δικαιούχων, αλλά υποχρεούνται να προβλέπουν και να χορηγούν τις εξαιρέσεις αυτές εφόσον, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η εν λόγω πρόσβαση θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του, όπως αυτά προβλέπονται από τον Χάρτη, είναι ισχυρό.
- 5) Από την εξέταση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος, υπό β', στην υπόθεση C-601/20 δεν προέκυψε κανένα άλλο στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 30, παράγραφοι 5 και 9, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843.
- 6) Οι διατάξεις του κεφαλαίου V του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε μητρώο το οποίο είναι εν μέρει προσβάσιμο στο κοινό, χωρίς υποχρέωση αποδείξεως εννόμου συμφέροντος και χωρίς περιορισμό ως προς τον τόπο στον οποίο βρίσκεται το κοινό. Ωστόσο, η διαβίβαση από το εν λόγω μητρώο μπορεί να πραγματοποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 49, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού, μόνον εφόσον πληρούνται οι προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις για την αναζήτηση δεδομένων στο μητρώο και εφόσον η αναζήτηση αυτή δεν αφορά το σύνολο του μητρώου.
- 7) Το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843, έχει την έννοια ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν στο εθνικό τους δίκαιο τις καταστάσεις που συνιστούν «εξαιρετικές περιπτώσεις» κατά τη διάταξη αυτή. Δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη δεν περιέχει συμπληρωματικό κανόνα που να υποδεικνύει με ποιον τρόπο τα κράτη μέλη οφείλουν να ορίσουν την έννοια αυτή, τίποτε δεν εμποδίζει ένα κράτος μέλος να ορίσει τις «εξαιρετικές περιπτώσεις» παραπέμποντας μόνο στις περιπτώσεις τις οποίες ήδη μνημονεύει η ως άνω διάταξη, υπό την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι

η μεταφορά της οδηγίας αυτής στο εθνικό δίκαιο καθιστά δυνατή την προστασία των πραγματικών δικαιούχων έναντι δυσανάλογων προσβολών των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Προς τούτο, ο εθνικός δικαστής ενδέχεται να πρέπει να προσδιορίσει ο ίδιος συγκεκριμένα τη φύση και το περιεχόμενο των εξαιρετικών περιπτώσεων που επιτρέπουν εξαιρέσεις από την πρόσβαση του ευρύτερου κοινού στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, μόνο στο μέτρο που αυτό είναι αναγκαίο για την πλήρη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των τελευταίων. Για τον εν λόγω προσδιορισμό πρέπει να ληφθεί υπόψη, πρώτον, ότι η λεπτομερής αξιολόγηση της «εξαιρετικής» φύσεως των περιστάσεων πρέπει να πραγματοποιείται κατά περίπτωση, δεύτερον, ότι, εφόσον πρόκειται για εξαιρέσεις από γενικό κανόνα, η επίμαχη διάταξη πρέπει, κατ' αρχήν, να ερμηνεύεται στενά και, τρίτον, ότι οι περιστάσεις που μπορούν να δικαιολογήσουν την εξαίρεση πρέπει να υπερβαίνουν το συνήθως συμβαίνον και να προκαλούν δυσανάλογο κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

- 8) Το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843, έχει την έννοια ότι η απαίτηση περί δυσανάλογου χαρακτήρα του κινδύνου αποτελεί προϋπόθεση η οποία ισχύει για τους συγκεκριμένους κινδύνους που μνημονεύονται στη διάταξη αυτή, ήτοι για τον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού, καθώς και οποιασδήποτε προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πραγματικού δικαιούχου η οποία δικαιολογεί εξαίρεση από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες που τον αφορούν. Η ύπαρξη και ο δυσανάλογος χαρακτήρας ενός τέτοιου κινδύνου μπορούν, κατά περίπτωση, να διαπιστωθούν λαμβανομένων υπόψη των δεσμών που διατηρεί ο πραγματικός δικαιούχος με εταιρίες και άλλες νομικές οντότητες καθώς και εμπιστεύματα/trust ή νομικά μορφώματα που έχουν παρεμφερή δομή ή λειτουργία με τα εμπιστεύματα/trust, υπό την ιδιότητα του πραγματικού δικαιούχου των οντοτήτων αυτών, πέραν της οντότητας για την οποία ζητείται η εφαρμογή εξαιρέσεως από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες που αφορούν τον εν λόγω πραγματικό δικαιούχο. Ωστόσο, ο δικαιούχος ή η οντότητα που ζητεί τη χορήγηση εξαιρέσεως από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες οφείλει να αποδείξει ότι οι δεσμοί αυτοί αποτελούν σημαντικό στοιχείο το οποίο δικαιολογεί ή στοιχειοθετεί την ύπαρξη δυσανάλογου κινδύνου προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πραγματικού δικαιούχου. Το εν λόγω άρθρο 30, παράγραφος 9, αποκλείει τη δυνατότητα χορηγήσεως εξαιρέσεως από την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες σχετικά με πραγματικό δικαιούχο σε περίπτωση που οι πληροφορίες αυτές είναι ευχερώς προσβάσιμες στους τρίτους μέσω άλλων διαύλων πληροφόρησης.
- 9) Στον ενδιαφερόμενο πραγματικό δικαιούχο εναπόκειται να αποδείξει τον δυσανάλογο κίνδυνο και τις εξαιρετικές περιστάσεις που μπορούν να δικαιολογήσουν εξαίρεση κατά το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843. Προς τούτο, ο πραγματικός δικαιούχος οφείλει να αποδείξει την ύπαρξη του δυσανάλογου κινδύνου προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του και τη συνδρομή των εξαιρετικών περιστάσεων με αρκούντως μεγάλο βαθμό πιθανότητας και να παράσχει συγκεκριμένα, ακριβή και ουσιώδη στοιχεία σχετικά με τις απειλές προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του και τις εξαιρετικές περιστάσεις.
- 10) Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως ως προς την ύπαρξη δυσανάλογου κινδύνου για τον πραγματικό δικαιούχο ο οποίος, κατά το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843, δικαιολογεί εξαίρεση από την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες που αφορούν τον πραγματικό δικαιούχο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, αφενός μεν, οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι που μνημονεύονται στην εν λόγω διάταξη

καθώς και τα θεμελιώδη δικαιώματα του ενδιαφερομένου προσώπου, και ιδίως το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων, τα οποία προστατεύονται, αντιστοίχως, από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, αφετέρου δε, το συμφέρον του κοινού και της κοινωνίας στο σύνολό της να γνωρίζει την ταυτότητα των πραγματικών δικαιούχων με σκοπό την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.